

Yesu Kerisi Yi Bengö Nivesa Sën Lukas Kevu

Lukas Kevu Ҷapiya Sënë Vu Teopilus

1 ¹Oo mehö böp Teopilus*, seraḵ ni bē alam ngahi kwaj nevo ngaa sën tōḵ vu he lo, bedekvu loḵ ya Ҷapiya vorot. ²Desepa loḵ alam sën denelē ngaa pin agi raḵ malaj vu muḡinsën lo ayej, bedekvu yoh vu. Alam sënë hir huk bē denanēr Anutu yi ḡaḡek rangah, om deturin vu he. ³Rēḵ mu sa kwaḡ nevo ving bē maḵ mēm sēḵ Ҷevu niröp rot beḡevong nök vu hong, in sa nado ving sir hus ading beseloḵ tepēḵ in ngaa pin sën yö vu agu meyam lo degwa mehero vu sir. ⁴Nebē saga in bē ḡejaḵ ḡaḡek sën detahu hong loḵ lo ni nivesa nabē sënëḵ yönon rot.

Angēr Nēr Vu Sakaria Bē Venē Rēḵ Geḵo Nalu Jon

⁵Mehö-neḵo-seriveng ti nedo loḵ buk sën Herot* tu alam Yuda hir mehö-los-bengö lo. Arē nebē Sakaria, balam sën Abia neḡin sir lo ti yi. Gevenē arē nebē Elisabet, geyi degwa vu Aaron. ⁶Luhu denevong ngaa niröp ggēp Anutu mala. Denesepa loḵ horek los Anutu yi ḡaḡek pin gesu denevuu ti rē. Ngaa nipaya ti su neggēp vu luhu rē. ⁷Rēḵ luhu naluj ma, gElisabet nare babu seḵē, beluhu atov ya.

⁸Lob yah verup Abia yi alam hir buk bē degeḡin huk dub-vabuung ayo, lob Sakaria yi buk bē gevonḡ, lob Ҷo raḵ menevonḡ menare Anutu mala. ⁹Yiḵ deggootin yi raḵ loḵ alam-deneḵo-seriveng vahi yoh vu sën denevong lo, in bē doḵ na Mehöböp yi dub ayo vabuung mebesi ngaa bereggu nivesa berup na vu Anutu. ¹⁰Alam ngahiseḵē desup sir meyam vare denejom raḵ ggēp dob, log loḵ ya nevesi ngaa reggu nivesa verup neya. ¹¹Lob Sakaria lē geMehöböp yi angēr ti verup nare jepö sën ngaa reggu nivesa yi lo nenga vesa. ¹²Lē angēr, lob lēḵ meḵenu ya, geggöneng rot. ¹³Rēḵ angēr nēr vu yi bē, “Sakaria, su gegöneng! Anutu ngo hong vengevsën ggovek ya, om venēm Elisabet rēḵ geḵo hurmahen maluh ti vu hong. Lob ḡetahi ggev jaḵ yi nabē Jon. ¹⁴Rēḵ ayom nivesa, gekwam vesa rot. Ata rēḵ geḵo yi, lob alam ngahiseḵē rēḵ kwaj vesa

rot in yi medenapisek in. ¹⁵Lob rëk natu ggev mebare Mehöböp mala. Su rëk nanum wain los bël niwëek rë, gaḥ yö rëk nahën doḥ bare ata ayo, log Anon Vabuung rëk doḥ nam gërin ayo. ¹⁶Lob rëk gërin alam Israel ngahisekë denom vu hir Anutu sën hir Mehöböp lo. ¹⁷Rëk natu mehö niwëek los gayeheng nabë sën Elia wirek lo benamuḡin, loḥ mëm Mehöböp tamuin yi menam. Rëk gevong mamer, lob alam hib los hurmahen degelë sir nivesa. Log rëk gërin alam-gaḡek-keyëhsën ayoj bedesepa doḥ alam-yohvu kwaj nivesa. Log rëk gevong huk in mehönön borot medegero sir in Mehöböp rëk nam.”

¹⁸Lob Sakaria nër yah vu angër bë, “Sëḥ jaḥ gaḡek sënë ni nabë yönön nabë va? Sa atov ya, besa venëḡ atov ya ving.”

¹⁹Loḥ angër nër yah vu bë, “Sa Gabriel, besa nare Anutu mala, bAnutu yö vong sa yam niröp in bë sa nanër vu hongḡ, meḡevongḡ bengö nivesa sënë nöḥ vu hongḡ. ²⁰Om gwengö rë! Sa gaḡek sënë rëk anon jaḥ doḥ buk sën Anutu ggooiḡin raḥ vorot lo. Rëḥ su ḡevongḡ ving sayeḡ rë, om rëḥ ḡengoo jaḥ kwam, gesu rëḥ ḡebengwëḡ rë, rot bena berup doḥ buk sën ngaa pin agi anon jaḥ lo, lom mëm.”

²¹Log alam medo denegin Sakaria hus ading rot, lob kwaj ya ngahi, in ya nedo rot loḥ dub ayo vabuung. ²²Loḥ luḥ yom, lob su yoh vu bë bengwëḡ rë. Lom deraḥ ni bë töḥ vu ngaa agga ti loḥ dub ayo vabuung. Lom yikḡ netato ngaa raḥ nema mu vu sir, in avi mir. ²³Loḥ Sakaria ggovek yi huk, log yah meya ben.

²⁴Ggovek, loḥ mëm venë Elisabet nalu loḥ, beyö neggëp begganḡ ayo yoh vu kwev nemadvahi beggëp neḥo Mehöböp arë raḥ bë, ²⁵“Mehöböp vongḡ nebë sënë vu sa. Sa naluḡ ma besa niḡ nemum, rëḥ ma geMehöböp kwa vo sa besemu sa.

Angër Nër Vu Maria Bë Rëḥ Geḥo Nalu Yesu

²⁶Elisabet nalu loḥ bekwev nemadvahi bevidek ti ggovek ya, loḥ mëm Anutu vongḡ angër Gabriel ya distrik Galilea nyëḡ böp ti arë nebë Nasaret. ²⁷Ya vu avëh avö ti sën deggoin yi raḥ ggovek menedo vu mehöti arë nebë Yosep. Yi degwa vu Davit*. Gavëh avö arë nebë Maria. ²⁸Gabriel ya vu yi benër bë, “Hong-e! Anutu kwa vongin hongḡ, menelë hongḡ nivesa. Mehöböp nedo ving hongḡ.”

²⁹Maria ngo gaḡek sënë, lob ayo ya ngahi rot, gekwa nevo bë, “Maḥ gaḡek va ti sënë?”

³⁰Loḥ angër nër vu yi bë, “Maria, su newam jaḥ. Anutu ahë nivesa vu hongḡ. ³¹Om gwengö rë! Rëḥ nalum doḥ, lob gweḥo nalum maluh ti. Lob ḡetahi ggev jaḥ nabë Yesu. ³²Rëḥ natu Mehöböp los bengö, lob denanër yi nabë Anutu Kesuusën nalu. Log Anutu rëḥ gevongḡ yi natu mehö-los-bengö doḥ nah yi degwa Davit ben. ³³Rëḥ natu Yakop yi mewis lo hir mehö-los-bengö degwata. Lob rëḥ natu alaj meḡegin sir degwata los degwata.”

³⁴Loḵ Maria loḵ tepëḵ yah vu angër bē, “Nḡaa sënë rëḵ anon jaḵ nabë va, in sengo nahën nado gesa su raḵ maluh ti rë?”

³⁵Loḵ angër nër yah bē, “Anon Vabuung rëḵ jaḵ nök hong, gAnutu Vavunë Kesuusën niwëëḵ rëḵ gebom hong. Om rëḵ denanër hurmahen sën gweḵo agi vu tamusën nabë vabuung, los denanër nabë Anutu Nalu. ³⁶Om gwengö agi rë! Hong ngwë Elisabet atov ya, rëḵ nalu aḡuu loḵ nare ahë. Wirek og alam denenër yi bē nare babu sekë, rëḵ gwëbeng og nalu loḵ bekwev nemadvahi-bevidek-ti ggovek ya. ³⁷In Anutu yoh vu bē gevongḡ nḡaa pin.”

³⁸Loḵ Maria nër bē, “Mehöböp yi hur avëh sa, om yö gevongḡ noh vu sën genër aga.” Lob mëm nedo gangër ya.

Maria Ya Nelë Elisabet

³⁹Maria kedi loḵ buk saga bepevis meya begganḡ-bu ti ggëp Yuda hir nyëḡ ḵedu, ⁴⁰beya meloḵ ya Sakaria yi begganḡ benër hes vuheng raḵ Elisabet. ⁴¹Hurmahen nare loḵ Elisabet ayo, gElisabet nḡo Maria aye, lob hurmahen neggee loḵ ayo rot. Lob Anon Vabuung loḵ yam ggërin Elisabet ayo, ⁴²lob tahi niwëëḵ bē, “Anutu semu hong kesuu avëh pin. Besemu hurmahen sën nare loḵ ayom aga ving. ⁴³Sa nebë va om sën Mehöböp ata yam vu sa-ë? ⁴⁴Om gwengö rë, sa hanḡo ayem loḵ ya nengaḡ, lob hurmahen sën loḵ nare sayoḡ agi kwa vesa beggee. ⁴⁵Yönon, Mehöböp rëḵ semu hong in gevongḡ ving ḡaḡek sën nër vu hong lo.”

Maria Yi Raro

⁴⁶Lob Maria nër bē:

“Sa nehaḵo Mehöböp arë raḵ loḵ ayoḡ.

⁴⁷Lob sanoḡ nepisek in Anutu sën ḵo sa yah vu yi lo.

⁴⁸In sa og nḡaa meris,
rëḵ setu yi hur avëh besemu sa.

Om vu gwëbeng sënë gevu tamusën, og alam pin rëḵ denanër nabë Anutu semu sa.

⁴⁹In Anutu Mehö Niwëëḵ ata vonḡ nḡaa böpata rot vu sa, garë tu vabuung.

⁵⁰Yi semusemu neggëp ving alam sën deneggurek babu lo,
genesepa loḵ naluj lo meneya meneya rot.

⁵¹Nema nevongḡ huk niwëëḵ,
log netii alam sën denëḵo sir raḵ loḵ ayoj lo, meya denepalët loḵ.

⁵²Nedahun alam-los-bengöj niwëëḵ wëëḵ,
genëḵo alam sën su los arëj rë lo raḵ.

⁵³Nevo nḡaa nivesa vesa vu alam sën deneraḵ vu in nḡaa lo, bedeneḵo beggovek,
rëḵ alam sën los bengöj-ggoreksën lo, og netii sir yah los nemaj meris.

- 54 Neloḵ vu yi hur Israel,
 in yö nahën kwa nevo yi ḡḡeḵ
 55 sën nër wirek vu hil dobahë Abraham lo bē
 rēḵ kwa gevonḡin yi lo sho yi mewis sën rēḵ deberup vu tamusën
 lo,
 beyö ḡep degwata.”
 56 Lob Maria nedo ving Elisabet yoh vu kwev löö, loḵ yah meya ben.

Elisabet Ḷo Nalu Jon

57 Lob Elisabet yi buk ggovek ya bē ḡeḶo nalu, lob Ḷo nalu aḡuu. 58 Lob
 yi alam sën sir begganḡ-bu ti lo lo sho alam sën sir degwa ti lo denḡo bē
 Mehöböp semu yi böpata rot, lob kwaj vesa ving yi.

59 Log buk nemadvahi-bevidek-luu ggovek ya, ḡeti netu löö, lob deyam
 in bē degerah* hurmahen navi. Devonḡin bē detahi ama arē Sakaria jaḶ
 yi, 60 rēḶ hurmahen ata nër bē, “Ma! Hil tahi Jon jaḶ yi.” 61 LoḶ denër yah
 vu yi bē, “RēḶ mu hong alam ti su arē nebē saga rē-o.” 62 RēḶ ma, lob
 detato raḶ nemaj vu ama bē vonḡin bē tahi ggev re jaḶ nalu, 63 lob tato
 bedeḶo taperē mahen ti yam bekevu raḶ bē: “Arē nabē Jon.” Lob kwaj ya
 nḡahiseḶē rot.

64 Lob mēm Sakaria kwa nivesa loḶ yah pevis, bemēm daggen sepēp
 raḶ benevengwēḡ, beneḶo Anutu arē raḶ. 65 Lob alam sën sir begganḡ-
 bu ti lo degḡonēḡ rot, beya denër nḡaa pin sënē ya meyoh vu distrik
 Yudea nyēḡ Ḷedu pin. 66 Lob alam pin sën denḡo bengö lo debē loḶ ya yuj,
 bemedo mekwaj nevo, medenenër vu sir bē, “MaḶ hurmahen sënē rēḶ jig
 lob gevonḡ nabē va?” Lob Mehöböp nemalain yi meneḡin.

Sakaria Yi Raro

67 Lob Anon Vabuḡ loḶ yam ḡḡerin ama Sakaria ayo bevonḡ menër
 ḡḡeḶ rangah nebē:

68 “Hil ḡaḶo Mehöböp arē jaḶ, hil Israel hil Anutu.

In yam vu yi alam in bē doḶ vu sir beḡeḶo sir vēr in hir nḡaa
 nipaya nyēvewen.

69 Genevonḡ mehö niwēēḶ ti verup loḶ yi hur Davit* yi mewis
 in bē ḡeḶo hil nom vu yi.

70 Yoh vu ḡḡeḶ sën nevonḡ verup yi alam vabuḡ lo avij bedenēnēr
 rangah yö vu aḡu rot beyam lo.

71 Bē: RēḶ ḡeḶo hil vēr in alam sën denesis begö vu hil
 los alam sën denelē hil paya lo nemaj.

72 Nevonḡ yam in bē ḡḡeḶ kwa-vonḡinsën sën nër vu hil Ḷenud lo lo
 anon jaḶ,
 genevonḡ in bē ḡḡeḶ vabuḡ sën joo vu sir wirek lo anon jaḶ.

73 ḶḡeḶ sën nenēr los yönön vavunē vu hil dobahë Abraham nebē:

- 74-75 Rëk geķo hil vër in alam sën denesis begö vu hil lo pin nemaj
 gehil su rëk agönengin sir rë,
 loķ mëm hil bare mala menatu yi alam vabuung los yohvu meģaķo
 arë jaķ noh vu buk pin vu dob.
- 76 Log hong, hur mahen-e! Alam rëk denaner hong nabë Mehöböp los
 ġayaheng yi mehö-nenër-ģaģek-rangahsën ti hong.
 In rëk ġenamugın megwetonģin Mehöböp yi aggata,
- 77 lob Anutu-yi-alam deķaķ ni nabë vonģin kevoh hir nģaa nipaya na,
 geķo sir nah vu yi.
- 78 Nģaa sënë rëk berup in hil Anutu kwa vonģin hil,
 lom rëk gevonģ Mehö-rangah-yi nam vu hil nabë sën hes neverup
 monbuk menetum raķ hil.
- 79 Rëk nam in gevonģ berangah jaķ in alam sën
 denedo loķ malaķenu bevonģin denadiiķ lo,
 gerëķ geķo hil vahi betato aggata vu hil in hil medo nivesa los ayod
 ġëp revuh.”
- 80 Loķ hurmahen sënë rig meböp raķ, lob tōķ vu kwa besepa loķ nģaa
 nivesa. Loķ mëm ya nedo nyëģ-yumeris rot beya verup loķ buk sën tōķ
 yam tato yi vu alam Israel.

Maria Ƙo Yesu

(Mt 1:18-25)

2 ¹Lob vu buk saga alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* Augustus
 vonģ ġaģek ya vu alam pin nebë vonģin gevonģ sensas ti bekevu
 alam pin arëj. ²Kwirinius tu kiap böp meneģin distrik Suria loķ buk saga,
 lob vonģ sensas nyëdahis sënë.

³Lob alam pin deneya medeneya bej in bë dekevu arëj.

⁴Lob Yosep vu Nasaret ġģëp distrik Galilea meraķ meyah Davit yi
 nyëģ Betlehem ġģëp distrik Yudea, in Davit* yi mewis yi, beyi degwa vu
 Davit*. ⁵Luhu venë Maria sën deli vu yi in bë luho denajom nemaj lo,
 deya in bë kiap kevu luho arëj doķ ti. GeMaria nalu loķ nare ayo.

⁶Lob luho ya verup denedo Betlehem, log Maria yi buk ġgovek ya bë
 geķo nalu.

⁷Lob ķo nalu aģuu mebom yi loķ tob mebë loķ negģëp reggu hir
 ġabum-nos-yi, in vatëveķ bej pup ya genyëģ len ti su negģëp rë.

Angër Nër Bengö Vu Sipsip Alaj

⁸Lob sipsip alaj denedo dus vu nyëģ Betlehem saga bedeneģin hir sipsip
 buk ġģëp pahup ayo. ⁹Lob Anutu yi angër ti yam vu sir, beniķapiiķ los
 vunëķ vunëķ yaģek yi jëh raķ sir nebë nengwah böpata, lom degģoneng
 rot. ¹⁰Loķ angër nër vu sir bë, “Ham su newamin jaķ! Gaķ ham gwenģo
 rë! Sa haķo Bengö Nivesa yam vu ham, gevu alam pin sën denedo dob-ë,

in bë degenço bekwaj vesa rot. ¹¹In gwëbeng sënë avëh ti ço nalu vu Davit yi nyëg böp Betlehem. Yiğ yi Mehöböp Kerisi*. Yi saga sën yam in bë geço alam vër in hir nğaa nipaya nyëvewen. ¹²Geham rëç gwelë jak sënë nabë debom yi loç tob meneggëp loç reggu hir gäbum-nos-yi.”

¹³Lob pevis bangër nğahisekë vu yağek medeyam ving angër ti sënë medepisek in Anutu medeço arë raç nebë,

¹⁴“Hil gäko Anutu arë jak na vavunë!

Galam pin ayoj gëp revuh in Anutu nelë sir nivesa.”

Sipsip Alaj Ya Delë Yesu

¹⁵Angër deyah medeya yağek, log sipsip alaj lo yom denër vu sir bë, “Ham-o! Hil ana Betlehem megalë nğaa sën anon raç agu, sën gwëbeng Mehöböp nër tato vu hil lo.” ¹⁶Log deked i raç pevis medeya. Ya deverup, lob detöç raç Maria luho Yosep gedenedo, gehurmahen neggëp loç reggu hir gäbum-nos-yi. ¹⁷Delë ggovek, log denër gäğek sën denço raç hurmahen lo ranğah. ¹⁸Lob alam pin sën denço sipsip alaj hir gäğek lo kënuj ya rot. ¹⁹Rëç mu Maria, og jelë gäğek pin sënë loç ya yu bemedo mekwa nevo. ²⁰Log sipsip alaj lo deyah medeya, gedeneço Anutu arë raç. Kwaj vesa vu Anutu in nğaa pin sën denço los delë lo, yoh vu sën angër nër vu sir lo.

Detahi Ggev Raç Hurmahen

²¹Neggëp gebuk nemadvahi-bevidek-löö raç, loç mëm derah* navi, log detahi ggev raç yi bë Yesu. Su loç nare ata ayo rë geyö nahën, log angër tahi ggev sënë raç yi vorot.

Simeon Luho Ana Delë Yesu Loç Dub Ayo

²²Buk sën avëh los naluj deneggëp rot meneggovek gedenuk yah dub ayo ggökin in bë nij veseek jak lo ggovek ya yoh vu sën Moses nër lo, lob Yesu ata lu ama deço yi medeya Yerusalem in bë degetung yi doç na Mehöböp nema. ²³Sënë yoh vu Mehöböp yi gäğek sën neggëp loç yi काफीya lo bë: Avëh degeço naluj muğinsën, benabë ağuu, og ham gwevong bedenatu Mehöböp yi nğaa vabuung. ²⁴Log luho bë debesi seriveng geving, noh vu sën Mehöböp yi horek nër lo bë: Vevop nivesa luu ma, nuung nalu mewis luu.

²⁵Lob mehöti arë nebë Simeon nedo Yerusalem. Yi mehö niröp menesepa loç Anutu yönon, log neğin mehö semusën sën rëç doç vu Israel lo. GAnon Vabuung nedo ving yi. ²⁶GAnon Vabuung tatekin vu yi vorot bë su rëç nadiik pevis rë, gaç rëç gelë Mehöböp yi Kerisi* jak mala rë, loç mëm. ²⁷Lob mëm Anon Vabuung kehe ayo beloç ya dub-vabuung-böp ayo, loç Yesu ata lu ama deço yi verup loç ya in bë degevong noh vu sën horek nër lo. ²⁸Lom Simeon ço hurmahen ya betabuu gepisek in Anutu meço arë raç bë:

29 “O Mehöböp, mëm sək nadiik los ahög nivesa,
 in gwëbeng sënë gägek sën genër wirek lo anon raḡ.
 30 Sa malaḡ raḡ mehö sën gevonḡ in bë gweḡo he nöḡ vu honḡ lo.
 31 Lom gevonḡ nḡaa sënë ggëp mehönön pin malaj.
 32 Mehö sënë nebë ranḡah, om rëḡ najëh ranḡah jaḡ alam dahis pin,
 lob geḡo honḡ alam Israel lo arëj jaḡ rot.”
 33 Yosep luho venë kwaj ya nḡahi in gägek sën Simeon nër raḡ luho
 naluj agi. 34 Loḡ Simeon jom raḡ vu Anutu bë semu luho, log nër vu
 hurmahen ata Maria bë, “Gwenḡo rë, hurmahen sënë rëḡ gevonḡ balam
 Israel nḡahiseḡë rëḡ malaj nama, log rëḡ gevonḡ besir nḡahiseḡë denom
 vu Anutu. Yam in tato aggata vu hil, rëḡ mu alam nḡahiseḡë rëḡ nij dëlin
 yi. 35 Rëḡ nabë sënë in mëm alam nḡahiseḡë kwaj sën yö neggëp vu sir lo
 natöḡ ranḡah. Rëḡ mu nḡo rëḡ ayom maggin rot geving berëḡ nabë sën
 paëp-yu-anil ti negelu newam.”
 36 Log tum avëh-nenër-gägek-ranḡahsën ti nedo, arë nebë Ana. Panuel
 nalu yi, geyi degwa vu Aser, rëḡ yi atov rot. Yi avö gerak regga beluho
 denedo wirek yoh vu nḡebek nemadvahi-bevidek-luu, 37 loḡ regga diik,
 genedo alov rot beyi nḡebek 84 raḡ loḡ buk sënë. Rëḡ su nevuub dub-
 vabuung-böp ya rë, gaḡ yö neya rot. Buk nḡahi og aye ggërin nos genejom
 raḡ menedo mu, benevonḡ Anutu yi huk buk geranḡah. 38 Lob Yesu lööho
 ama lu ata nahën denare loḡ buk sënë, log Ana verup ving bepisek in
 Anutu, log nër gägek raḡ hurmahen sënë vu alam pin sën deneḡin bë
 Anutu geḡo alam Yerusalem nah vu yi lo.

Yosep Yah Nasaret

39 Devonḡ nḡaa pin sënë yoh vu sën Mehöböp yi horek nër lo, log deyah
 medeya distrik Galilea vu hir nyëḡ böp Nasaret lo. 40 Log hurmahen rig
 beniwëëḡ raḡ. Beyi mehö los kwa nivesa, bAnutu yi semusemu neggëp vu
 yi.

Yesu Böp Raḡ Meya Dub-vabuung-böp

41 Yesu ama lu ata denerak medeneya Yerusalem yoh vu ta pin
 medenelë buk vabuung böp sën denenër bë Buk-ggöksën-yi* lo. 42 Lob
 Yesu yi ta nemadluho-bevidek-luu raḡ, log yik devonḡ nebë saga mederak
 medeya Yerusalem in bë degelë Buk-ggöksën-yi*. 43 Lob Buk-ggöksën-yi*
 ggovek ya, beyi buk pin maya, log deneyah medeneya bej. Gaḡ Yesu og
 nedo Yerusalem, gama lu ata duḡin. 44 Luho dekuung bë ya ving yi mehö
 la medeneya. Rot besehuk luḡ, loḡ luho denesero yi beya denesero vu
 alam sën losho degwa ti lo, genij papu lo. 45 Luho desero medenesero rëḡ
 ma. Lom luho deyah medeya denesero yi vu Yerusalem. 46 Luho medo
 denesero yi yoh vu buk löö, loḡ mëm luho detöḡ vu yi loḡ dub-vabuung-
 böp ayo, genedo ving alam tatovaha lo, benenḡo hir gägek, genelöḡ tepëḡ

in degwa ving. ⁴⁷Lob alam pin sën vare denengo yi tepëk lo ķenuj ya in kwa los yi ġaġek sën nenër yah vu sir lo. ⁴⁸Ama lu ata delë yi, lob delëk anon mederanga nemaj. Lob ata nër vu yi bë, “Aġuu-e? Ġevasap aluu in-a? Alu amam ayomin maggin rot in alu medo nesero hong rot.” ⁴⁹Loķ nër yah vu luho bë, “Melu nesero sa in va? Maķ melu su kwamin nevo bë sëķ medo doķ Amaġ yi begganġ rë?” ⁵⁰Rëķ luho su kwaj tōķ raķ yi ġaġek sën nër agi degwa rë.

⁵¹Ġgovek log mëm yah ving luho belööho deyah Nasaret, lob yō nenga yes yes vu ama lu ata ayej. Lob ata jelë ġaġek pin sënë loķ ya yu bemedo mekwa nevo. ⁵²GeYesu rig meböp raķ, lob yi Mehö los kwa nivesa rot. Lob Anutu losho mehönon denelë yi nivesa, mekwaj vesa in.

Mehö-neripek-alam Jon Nenër Ġaġek

(Mt 3:1-12; Mk 1:2-8; Jn 1:19-28)

3 ¹Tiberius tu alam Rom hir Sisar* menedo yoh vu ta nemadluho menemadvahi vorot, lob vonġ bePontius Pilatus tu kiap pin vu distrik Yudea hir yuseķë beneġin sir. Log Herot* tu yuseķë meneġin distrik Galilea, gari Pilip tu yuseķë meneġin alam ggëp distrik Ituraya los Trakonitis. Log Lusanius tu yuseķë meneġin distrik Abilene, ²gAnas luho Kayapas detu alam-deneķo-seriveng hir ggev böp. Lob Sakaria nalu Jon nedo nyëġ-yumeris loķ buk saga, bAnutu yi ġaġek neyam vu yi. ³Nebë saga, lob neyoh vu begganġ-bu pin sën nedo dus vu bël Yordan, benenër ġaġek vu alam bë degërin sir medejipek bël, lob mëm Anutu rëķ kevoh hir nġaa nipaya sën neggëp vu sir lo na. ⁴Sënë yoh vu ġaġek sën mehönenër-ġaġek-rangahsën Yesaya nër meneggëp loķ Anutu-yi-ķapiya lo bë:

“Mehöti aye neraķ loķ nyëġ-yumeris bë:

‘Ham bolinin Mehöböp yi aggata,
meham sesor begëp niröp.

⁵Debahu lii ayo böp böp na,
gededev ķedu böp böp los mahen medegerurin geto geving.
Gaggata pin sën neggëp bejusën lo,
og dedev gguu beniveröķ jaķ.

⁶In alam pin degelë nġaa sën Anutu gevonġ in geķo hil nah vu yi lo.’ ”

⁷Lob alam nġahiseķë deya vu yi in bë dejipek bël jaķ nema, loķ nër vu sir bë, “Nyël nalu ham! Re nër vu ham bë ham beya in nyëvewen sën rëķ natōķ vu ham vu Buk-tamusën agi? ⁸Ham gwevonġ nġaa niröp noh vu sën ham wërin ayomin lo, in tato nabë ham wërin ham yönon. Gaķ ham su kwamin bo megweķo ġaġek jaķ nah menanër nabë Abraham yi mewis ham. Gaķ sa nanër vu ham nabë Anutu yoh vu bë gevonġ gelönġ sëne denatu Abraham yi mewis. ⁹Yönon, in ķoov nevu nevaleķ ķele ġëga meneggëp vorot. In ķele pin sën su denesis anoj nivesa rë lo, og rëķ buy mebesi jaķ na nengwah.”

¹⁰Nër nebë sënë, lob alam pin deneloḵ tepëḵ in yi bē, “Om he rëḵ gevong nabë va?” ¹¹Loḵ nër yah vu sir bē, “Mehöti sën yi röpröp luu neggëp vu yi lo, og bo ngwë vu mehö ngwë sën neraḵ vu in lo. Gemehöti sën yi nos neggëp lo, yiḵ gevong nabë saga geving.”

¹²Log alam sën deneko takës* lo la deyam ving in bē dejipek bël, lob deloḵ tepëḵ vu yi bē, “Tatovaha, log heḵ rëḵ gevong nabë va?” ¹³Loḵ nër yah vu sir bē, “Ham gwëḵo monë takës niröp noh vu sën gavman nër vu ham lo, gaḵ ham su godeḵ la sevöḵ na geving rë.”

¹⁴Log alam-begö-yi la deloḵ tepëḵ in sir vu yi bē, “Log heḵ rëḵ gevong nabë va?” Loḵ nër yah vu sir bē, “Ham su ngis mehönön jeggin jeggin los nanër gaḵek kuungsën jaḵ sir in nabë ham godeḵ hir monë lu ngaa, gaḵ yiḵ ham gwëḵo ham monë sën ggev denebaḡo ham lo niröp los ahëmin nivesa beggovek.”

¹⁵Alam denḡo gaḵek sënë, lob kwaj vo ya niwëëḵ loḵ ayoj bē, “Maḵ Jon sënë yiḵ maḵ yi Mehö sën Anutu ggooin raḵ in bē geḵo hil nah lo ma ma?” ¹⁶Nebë sënë, lob Jon nër yah vu sir bē, “Sa naripek ham raḵ bël. Rëḵ mëm mehö los niwëëḵ ti kesuu sa rëḵ tamuin sa menam, log sa su mehö niḡ vesa yoh vu in bē sa natu yi hur beḵevelekin vaha suu rë. Yi saga sën rëḵ basuh ham begevong Anon Vabuung vu ham vahi begevong benengwah ga ham vahi. ¹⁷Jom yi savor loḵ ya nema vorot in tetëhin ḵale ḵale na in yi wit*, gengupin wit* anon jaḵ na yi jök-wit-yi. Gaḵ ḵale ḵale saga og rëḵ besi jaḵ na nengwah sën yö medo netum degwata lo.”

¹⁸Jon nenër bengö nivesa vu alam genenër gaḵek ngahiseḵë ving in bē gelu ayoj medegërin sir.

Herot* Ḷo Jon Ya Ḷarabus

(Mt 14:3-4; Mk 6:17-18)

¹⁹Rëḵ Jon vo gaḵek raḵ hir yuseḵë Herot*, in ggodeḵ ari avëh Herodias log nevong ngaa nipaya vahi ving. ²⁰Genevong ngaa nipaya ti sënë ggökin ving: Tunḡ Jon ya ḵarabus.

Jon Ripek Yesu

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹Log alam pin deneripek bël, lob Yesu ripek bël ving. Ripek bël ggovek gevare nejom raḵ, lob yaḡek tateḵin yi ²²gAnon Vabuung ni nebë soḵ nuung beluḵ yam raḵ ya yi. Log gaḵek ti yam vu yaḡek bē, “Sa nalug hong. Sahëḡ neving hong besa halë hong nivesa.”

Yesu Yi Degwa Lo

(Mt 1:1-17)

²³Yesu yi ta mehödahis-menemadluho raḵ, lob mëm ḵo yi huk raḵ. Loḵ alam kwaj nevo yi bē yiḵ Yosep nalu yi.

- Log yik Yosep ama Heli. ²⁴Ga, Heli ama Matat,
geMatat ama Levi* ga, Levi* ama Melki.
Ga, Melki ama Yanai ga, Yanai ama Yosep (sënëḱ yö ngwë).
- ²⁵ Ga, Yosep ama Matatias ga, Matatias ama Amos.
Ga, Amos ama Naum ga, Naum ama Esli.
Ga, Esli ama Nagai. ²⁶Ga, Nagai ama Maat.
Ga, Maat ama Matatias (sënëḱ yö ngwë), ga, Matatias ama Semein.
Ga, Semein ama Yosek ga, Yosek ama Yoda.
- ²⁷ Ga, Yoda ama Yoanan ga, Yoanan ama Resa.
Ga, Resa ama Serubabel ga, Serubabel ama Sealtiel.
Ga, Sealtiel ama Neri. ²⁸Ga, Neri ama Melki, (sënëḱ yö ngwë).
Ga, Melki ama Adi ga, Adi ama Kosam.
Ga, Kosam ama Elmadam ga, Elmadam ama Er.
- ²⁹ Ga, Er ama Yosua ga, Yosua ama Elieser.
Ga, Elieser ama Yorim ga, Yorim ama Matat (sënëḱ yö ngwë).
Ga, Matat ama Levi (sënëḱ yö ngwë). ³⁰Ga, Levi ama Simeon.
Ga, Simeon ama Yuda ga, Yuda ama Yosep (sënëḱ yö ngwë).
Ga, Yosep ama Yonam ga, Yonam ama Eliakim.
- ³¹ Ga, Eliakim ama Melea ga, Melea ama Mena.
Ga, Mena ama Matata ga, Matata ama Natan.
Ga, Natan ama Davit. ³²Ga, Davit ama Yese.
Ga, Yese ama Obet ga, Obet ama Boas.
Ga, Boas ama Salmon ga, Salmon ama Nason.
- ³³ Ga, Nason ama Aminadap ga, Aminadap ama Admin ga, Admin ama
Arni.
Ga, Arni ama Hesron ga, Hesron ama Peres.
Ga, Peres ama Yuda (sënëḱ yö ngwë). ³⁴Ga, Yuda ama Yakop.
Ga, Yakop ama Isaak ga, Isaak ama Abraham.
Ga, Abraham ama Tera ga, Tera ama Nahor.
- ³⁵ Ga, Nahor ama Seruk ga, Seruk ama Reyu.
Ga, Reyu ama Pelek ga, Pelek ama Eber.
Ga, Eber ama Sela. ³⁶Ga, Sela ama Kainan.
Ga, Kainan ama Arpaksat ga, Arpaksat ama Sem.
Ga, Sem ama Noa ga, Noa ama Lamek.
- ³⁷ Ga, Lamek ama Metusala ga, Metusala ama Enok.
Ga, Enok ama Yaret ga, Yaret ama Mahalalel.
Ga, Mahalalel ama Kainan (sënëḱ yö ngwë). ³⁸Ga, Kainan ama Enos.
Ga, Enos ama Set ga, Set ama Adam.
Ga, Adam og yik Anutu nalu in tung yi.

Satan Seggi Yesu
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

4 ¹Anon Vabuung loḵ yam ggërin Yesu ayo, lob yi vu bël Yordan meneyah, lob Anon Vabuung li yi meya nyëg-yumeris. ²Beya nedo nyëg-yumeris yoh vu buk mehödahis luu, lob Satan pelëpin yi.

Yesu su negga nos loḵ buk saga rë, genedo meris yoh vu buk pin sënë beggovek ya loḵ tum diikahë. ³Lob Satan nër vu yi bë, “Bë Anutu nalu hong, og ġenanër meġelöng sënë natu brët.” ⁴Loḵ Yesu nër yah vu bë, “Ġaġek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë: Nos mu su yoh vu bë gevonġ bemehönon demedo vesaj rë.”

⁵Loḵ Satan ḵo yi meraḵ ya ḵedu ading, lob pevis betato alam pin sën denedo dob lo los hir nyëg pin vu Yesu, ⁶genër vu yi bë, “Sëḵ bo nġaa nivesa vesa los niwëëk sënë pin vu hong barëm böp jaḵ kesuu mehönon pin. In nġaa pin sënë tu sa nġaa. Om nabë sebo vu mehöti, og sëḵ bo vu yi benatu yi nġaa. ⁷Om nabë ġenadudeḵ vu sa megweḵo sa jaḵ, og nġaa pin sënë rëḵ nök natu hong nġaa.” ⁸Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Ġaġek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë: Yiḵ gweḵo Mehöböp sën hong Anutu lo jaḵ, beġeġurek yi yö timu babu.”

⁹Loḵ Satan ḵo Yesu ggökin beya nyëg böp Yerusalem metunġ yi raḵ ya Dub-vabuung-böp yu vavunë rot, genër vu yi bë, “Bë Anutu Nalu hong, og gwetë hong na dob, ¹⁰in ġaġek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë:

Rëḵ gevonġ yi angër lo
nam degeġin hong nivesa.

¹¹Log nër ving bë:

Rëḵ detabuu hong doḵ nemaj,
gesu rëḵ ġengis vaham jaḵ ġelöng rë.”

¹²Loḵ Yesu nër yah vu yi bë,

“Ġaġek neggëp ving bë: Su ġeseggi hong Mehöböp Anutu.”

¹³Satan seggi yi raḵ nġaa sënë ggovek, log ya gekwa vo bë maam buk ngwë rë.

Yesu Ḵo Huk Raḵ Nyëdahis Gġëp Galilea
(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴Yesu ḵo niwëëk vu Anon Vabuung beyah meya distrik Galilea, lob bengö ya meyoh vu distrik saga los dahis. ¹⁵Lob netateḵin ġaġek vu alam loḵ hir dub-supinsën-yi pin, lob alam pin deḵo arë raḵ.

Alam Nasaret Deruu Demij Vu Yesu
(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶Lob Yesu yah verup Nasaret sën wirek yi mahen genedo merig loḵ lo, log Buk-sewahsën-yi*, lob loḵ ya dub-supinsën-yi nebë sën yö nevonġ yoh

vu soda pin lo. Lob kedi nare in bë natevin Anutu yi gägek. ¹⁷Lob devo mehö-nenër-gägek-rangahsën Yesaya yi ƙapiya loƙ nema bepuh, lob töƙ raƙ len teka sën dekevu meneggep bë:

¹⁸ “Mehöböp yi Anon Vabuung loƙ yam ggërin sayoƙ.

In yö ggooin sa raƙ

in bë sa nanër Bengö Nivesa vu alam sën deneraƙ vu in nƙaa lo.

Vonƙ sa yam in bë sa nanër gägek rangah vu alam sën denedo loƙ ƙarabus ayo lo nabë ggovek ya gedegetaƙ sir vër.

Gesa bë nanër vu alam malaj ƙenod lo nabë malaj natum gökin medegelë nyëƙ.

Ƙevonƙ sa yam in bë sa ƙaƙo alam sën nƙaa maggin deƙinengin sir lo vër,

¹⁹ gesa nanër rangah nabë ngebek sën Mehöböp gelë mehönon nivesa lo töƙ yam ggovek.”

²⁰ Yesu tevin gägek dus ti sënë ggovek medenƙo, lob vevir ƙapiya yah bevo yah vu ala geto nedo. Log alam sën denedo loƙ dub-supinsën-yi ayo lo pin yiƙ malaj neya timu vu yi.

²¹Lob mëm ƙo gägek lo raƙ menër vu sir bë, “Anutu yi gägek sën ham nahën nenƙo agi lo anon raƙ gwëbeng.” ²²Lob deƙo arë raƙ, loƙ kwaj neya nƙahi in yi gägek nivesa vesa sën nenër verup avi lo, medenër bë, “In va gemu sënëƙ Yosep nalu-ë lo?”

²³Lob nër vu sir bë, “Yönon, maƙ ham rëƙ nanër alam hib hir gägek ti sënë jaƙ sa nabë, ‘Dokta! Ngo gwevonƙ benim vesa jaƙ namuƙin rë. Om gwevonƙ nƙaa nabë sën he hanƙo bë ƙevonƙ ggëp Kapernaum lo doƙ ngo hong nyëƙ sënë geving loƙ mëm.’” ²⁴Loƙ nër ggökin bë, “Sa nanër yönon vu ham nabë: Alam su denebë nenƙaj vu mehö-nenër-gägek-rangahsën ti ggëp yö yi begganƙ degwa rë. ²⁵Rëƙ mu sa nanër yönon vu ham nabë: Loƙ Elia yi buk og avëh alov nƙahiseƙë denedo Israel. Lob beggob kehe ya gebamöö veriik, behob su neto rë yoh vu ngebek löö bekwëv nemadvahi-mevidek-ti. Gemeyip böpata yoh vu nyëƙ. ²⁶Rëƙ Anutu su vonƙ Elia ya vu alov la vu Israel in bë doƙ vu sir rë. Gaƙ mëm yiƙ vonƙ yi meya nyëƙ ngwë vu Sarepat ggëp distrik Sidon mu in doƙ vu avëh alov ti vu sagu. ²⁷Log yiƙ alam nij sevuuk nƙahiseƙë denedo Israel loƙ mehö-nenër-gägek-rangahsën Elisa yi buk nebë saga ving. Rëƙ sir ti su nivesa neraƙ loƙ sir len rë. Gaƙ yiƙ mehö-yu-ngwë Naaman vu dob Suria yö timu sën nivesa raƙ.”

²⁸Loƙ alam pin sën denedo dub-supinsën-yi agi denƙo gägek sënë, lob ahëj sengën böpata rot. ²⁹Lob dekedi deruuk Yesu to meya in nyëƙ saga. Delev hir nyëƙ sagi benedo raƙ nyëƙ ƙedu ti, lob deƙo yi medeya peƙë in bë dejos na. ³⁰Rëƙ ma geyoh sir vuheng atov beto meya.

Yesu Tii Memö To Meya In Mehöti

(Mk 1:21-28)

³¹Loƙ tum ya meto distrik Galilea yi nyëƙ böp ngwë sën Kapernaum. Log Buk-sewahsën-yi*, lob nenër gägek vu alam. ³²Denƙo yi gägek, lob

avij tōk mederanğa nemaj in nenēr ġaġek nebē mehō los niwēek ti. ³³Loġ memō ti nedo loġ mehō ti benedo loġ dub-supinsēn-yi saga ving, lob nġeġk bē, ³⁴“O! Yesu vu Nasaret, bē gwevonġ va vu he? Maġ ġeyam in bē kwevoh he? Seraġ nim bē Anutu yi mehō vabuung hong.”

³⁵Rēġ Yesu petupek raġ bē, “Ayem nama! Ġegweto ġena in mehō saga!” Lob memō sēnē tē mehō lo to negġep dob loġ sir vuheng, log to meya, rēġ su vonġ paya vu yi rē. ³⁶Lob alam pin delēk anon gedenenēr vu sir bē, “Sēnēġ maġ ġaġek re? Mehō sēnē nenēr vu memō nebē yi mehō niwēek los bengō ti, om denenġo aye meto deneya in mehōnon.” ³⁷Yesu vonġ nebē sēnē, lob bengō ya meyoħ vu nyēġ pin vu sagu.

Yesu Vonġ MePita Ggen Avēħ Nivesa Raġ
(Mt 8:14-15; Mk 1:29-31)

³⁸Yesu vu dub-supinsēn-yi ayo meluġ yom, lom ya meloġ ya Simon yi begganġ, geSimon ggen avēħ nivanē böpata menegġep. Lob deketaġ vu Yesu bē doġ vu yi. ³⁹To meya nare dus mekepē yi ya vu, log petupek raġ nivanē, lob nikul ya. Log avēħ kedi raġ pevis beneyeh nos in loħo dega.

Yesu Ro Alam Nġahiseġē Menij Vesa Raġ
(Mt 8:16-17; Mk 1:32-34)

⁴⁰Hes ggovek in bē duġ na, lob alam deġo hir alam sēn nij neraġ lo medeya vu yi. Lob nebē nema raġ sir pin ti ti benevonġ benijvesa neraġ. ⁴¹Gememō to deneya in alam nġahiseġē, gedeneġeġk bē, “Anutu Nalu hong.” Rēġ petupek raġ sir bē ayej nama. In deraġ ni bē yi Mehō sēn Anutu ggooin raġ in bē geġo hil nah lo.

Yesu Nevonġ Huk Meneya Nyēġ Böp La
(Mk 1:35-39)

⁴²Log monbuk anon, lob kedi raġ beya nyēġ-yumeris tahsēn ti. Loġ alam desero yi medeya vu yi bedevonġin bē denanēr in yi in su gevuu sir gena nyēġ ngwē. ⁴³Rēġ nēr vu sir bē, “Sa naya in nanēr Anutu-yi-nyēġ yi Bengō Nivesa rangah vu nyēġ vahi geving. In Anutu vonġ sa meseyam in bē ġevonġ huk sēnē.” ⁴⁴Lob ya nenēr loġ distrik Yudea hir dub-supinsēn-yi pin.

Yesu Tebē Pita, Lom Ķo Ġel Nġahiseġē
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

5 ¹Buk ti, lob nare nġagġee böp Genesaret* nenga, lob alam nġahiseġē ya detetup yi medahis raġ, in bē degenġo Anutu yi ġaġek. ²Lob lē ġeyaġ mahen luu nedo meris yam nġagġee nenga galam-ġel-yi deluġ medeneripek leġ. ³Lob raġ ya yaġ ngwē sēn Simon yiyi, benēr vu yi lob ġo yaġ to meya vuheng teka, log mēm nedo raġ genetateġin ġaġek vu sir.

⁴Nër gägek vu sir ggovek, log nër vu Simon bë, “Gwetee hong yağ geto mena ngaggee sën luḵ ya ading teka loḵ mēm ham gwetë leḵ duḵ na in ham gweḵo gël.” ⁵Loḵ Simon nër yah bë, “Alaḡ, he hevong huk böpata gwëbeng buk ading rot, rëḵ he su haḵo gël la rë. Rëḵ maam genër om saḵ getë leḵ duḵ nah gökin rë.” ⁶Devong nebë sënë, lob devasu gël ngahiseḵë rot beleḵ vongin bë bepul. ⁷Lob detahi sir vahi sën denedo raḵ yağ ngwë lo bë na dedoḵ vu sir. Lob mēm deya bedëḵo gël raḵ yağ luhoho, rëḵ gël vevii bevongin bë duḵ na ngaggee. ⁸Simon Pita lë nebë sënë, lob yun lus loḵ Yesu vaha genër bë, “Oo-o, Mehöböp! Gedëein sa geḡena! In saḵ nḡaa nipaya neggëp vu sa.” ⁹In losho yi alam sën denedo loḵ yağ delë gël pin sën deḵo lo, lob ḵenuj ya in. ¹⁰Log Sebedi nalu Yakobus luho ari Jon sën yiḵ losho Simon denvong huk timu lo, ḵenuj ya in ving. Rëḵ Yesu nër vu Simon bë, “Su newam jaḵ, in rëḵ gweḵo mehönon nabë saga.” ¹¹Lob dedadii yağ ya roneḵ, lob devuu nḡaa pin ya gedetamuin yi, belosho deya.

Yesu Vong Bemehöti Yi Sevuuk Mehor

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹²Yesu nedo nyëḡ böp ti, lob mehöti nedo sagu, besevuuk vunin navi pin. Mehö sënë lë Yesu, lob petev meneggëp loḵ vaha geketaḡ vu yi bë, “Mehöböp! Nabë ahēm geving, og ḡeyoh vu bë gwëvong mesa niḡ veseek jaḵ.” ¹³Lob Yesu bë nema raḵ yi genër bë, “Sahëḡ ving, om nim veseek jaḵ!” Lob yiḵ sevuuk saga mehor ya pevis. ¹⁴Log Yesu vo ḵooiin bë, “Su ḡena ḡenanër vu mehöti. Gaḵ mēm ḡena ḡetato navim vu mehö-neḵo-seriveng, gegwetung seriveng* in nim veseek raḵ. Noh vu sën Moses nër wirek bë hil ḡevong lo. In alam pin deḵaḵ ni nabë nim veseek raḵ.” ¹⁵Rëḵ ma geYesu yi nḡaa pin sën nevong lo bengö tup luḵ nyëḡ meya. Lob alam ngahiseḵë denḡo medeyam vu yi in bë deḡenḡo yi gägek geḡevong hir niraxsën nama na. ¹⁶Rëḵ buk la og netah yi ya nyëḡ-yumeris menejom raḵ.

Yesu Vong Bemehö Nema Los Vaha Nipaya Ti Nivesa Raḵ

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷Buk ti, lob medo nenër gägek vu mehö la, galam Parisai* la losho alam-horek-yi la denedo ving. Deyam ggëp nyëḡ neru ti ti lo pin. Vu distrik Galilea, gevu distrik Yudea gevu nyëḡ böp Yerusalem. Lob Mehöböp vo niwëek vu Yesu in bë gero alam nijraḵsën benijvesa jaḵ. ¹⁸Lob mehö la devaḵu mehö ti raḵ reek medeya vu in seḵë pin selöḡin. Lob devaḵu medeya in bë na deḡebë doḵ Yesu mala ḡëp begḡanḡ ayo, ¹⁹rëḵ nyëḡ mir in alam ngahiseḵë, gesu agḡata neggëp in bë deḡaḵu doḵ na rë. Nebë saga, lob deraḵ ya begḡanḡ demi tamanḡsën medekehe begḡanḡ demi gedeseluhin mehö sënë los reek luḵ ya alam vuheng atov

beya meto neggëp loḵ Yesu mala. ²⁰Yesu lë beraḵ ni bë ayoj neya timu vu yi, lob nër vu mehö sënë bë, “Sa mehö-e! Sa dahun hongŋŋaa nipaya ya.”

²¹Lob alam Parisai* losho alam-horek-yi yö kwaj neya ngahi bë, “Mehö re sagi, sën neḵo yi raḵ besevök Anutu-ë? Mehöti su yoh vu bë dahun ngaa nipaya na rë, gaḵ Anutu yö timu yoh vu.” ²²Rëḵ Yesu raḵ ayoj ni, lob nër yah vu sir bë, “Ham ayomin neya ngahi in va? ²³Ham kwamin nevo gaḵek sën senër agi bë, ‘Sa dahun hongŋŋaa nipaya ya’ lo bë anon ma, in re yoh vu bë gelë nabë dahun ya yönon-a? Rëḵ mu mëm nabë sa nanër vu yi nabë, ‘Kwedi jaḵ meḡena!’ og mëm ham rëḵ jaḵ ni nabë sa nanër gaḵek los anon. ²⁴Rëḵ sa bë ham jaḵ ni nabë Mehönon Nalu yoh vu bë dahun ngaa nipaya na vu dob.” Log peggin menër vu mehö sën sekë selöngin lo bë, “Sa nanër nöḵ vu hongŋ nabë: Kwedi gweḵo hongŋ reek jaḵ meḡenah böm.” ²⁵Nër nebë sënë, lob yiḵ kedi raḵ avuti raḵ alam pin saga malaj, bekerë ngaa sën devaḵu raḵ lo beneyah ben, geneḵo Anutu arë raḵ. ²⁶Lob alam pin saga ḵenuj ya gederanḡa nemaj. Lob deḵo Anutu arë raḵ, gedeggöneng medenenër bë, “Ngaa ti sën hil halë gwëbeng agi yö agga ti.”

Yesu Tahi Levi

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷Ggovek, geYesu to meyah dobnë meneya, loḵ lë gemehö sën neḵo takës* lo ti loḵ nedo begganḡ-takës-yi. Arë nebë Levi.^a Lob nër vu yi bë, “Genam ḡesepa sa.” ²⁸Lob vuu ngaa pin menedo, gekedi meya sepa Yesu meluhu deya.

²⁹Lob Levi vonḡ Yesu yi nos böp ti loḵ yi begganḡ, balam sën denëḵo takës* lo ngahiseḵë losho alam vahi deyam ving luho belosho denegga. ³⁰Rëḵ alam Parisai* losho hir alam-horek-yi delë, lom denër gaḵek ngahiseḵë raḵ Yesu vu yi hur maluh lo bë, “Nebë va sën ham los alam-deneḵo-takës* losho alam sën denevonḡ ngaa nipaya lo newa nos loḵ ti-ë?” ³¹Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Alam nijvesa su deneya vu dokta rë. Gaḵ yiḵ alam nijraḵsën mu yö deneya vu. ³²Om sa su yam in bë tahi alam-yohvu rë. Gaḵ seyam in bë tahi alam sën ngaa nipaya neggëp vu sir lo in degërin ayoj.”

Yesu Tahu Yi Raḵ Mehö Sën Neḵo Avëh Lo

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³Loḵ deloḵ tepëḵ vu Yesu ggökin bë, “Jon yi hur maluh ayej deneggërin nos gedenejom raḵ beron beron, balam Parisai* hir hur maluh denevonḡ nebë saga ving. Rëḵ hongŋ hur maluh, og yö medo denegga gedenenum mu.” ³⁴Loḵ Yesu peggin gaḵek raḵ mehö sën neḵo

^a 5:27, 29 Levi sënë arë ngwë nebë Matai. Su Yakob nalu rë, gaḵ yiḵ mehö ngwë.

avèh lo benër yah vu sir bë, “Ham kwamin bo rè, nabë mehöti medo geving yi alam geluho avèh ti denajom nemaj. Bë nabë sënë, og yi alam sënë su deyoh vu bë ayej gërin nos rè. ³⁵Rëk mëm buk sën debo mehö sën ko avèh lo vër, besu medo geving yi alam rè, og mëm yi alam rëk ayoj maggin bayej gërin nos doḵ buk saga.”

Yesu Tahu Yi Gägek Raḵ Tob Los Wain Gememëk Navi

³⁶Loḵ Yesu nër gägek peggirinsën ngwë vu sir ggökin bë, “Mehöti su nekweek tob mewis ti len teka menepeka muḡeng ngwë sën nekweek lo len raḵ rè. Bë mehöti gevonḡ nabë saga, og rëk gevonḡ paya vu tob mewis saga, gemewis len ti sën lo su luho tob muḡeng rëk gëp ti rè. ³⁷Log mehöti su netöö wain* mewis loḵ memëk navi muḡeng rè. Bë mehöti gevonḡ nabë sënë, og wain rëk ngol memëk navi mebepul gewain keseh geto mena. Gememëk navi nipaya jaḵ geving. ³⁸Gaḵ yik alam yö denetöö wain mewis loḵ ya memëk navi mewis og mëm. ³⁹Log alam sën yö denenum wain muḡeng lo, og su ahëj neving wain mewis rè. Gaḵ denenër bë, ‘Wain muḡeng mëm nivesa.’”

Gägek Raḵ Sën Hil Su Gëvonḡ Huk Doḵ Buk-sewahsën-yi

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

6 ¹Buk-sewahsën-yi* ti, lob Yesu losho yi hur maluh deyoh ya huk wit* ti ayo medeya. Lob yi hur maluh derur wit* anon la mederii raḵ nemaj mededah. ²Rëk alam Parisai* la delë medenër bë, “Nabë va sën ham kweyëh horek Buk-sewahsën-yi-ë?” ³Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Maḵ ham su tevin gägek raḵ ngaa sën Davit vonḡ wirek lo rë? Sën losho yi hur dediikahëj lo, ⁴lob loḵ ya Anutu yi dub beko brët vabuung sën denetunḡ netu seriveng benedo ggëp Anutu mala lö. Alam-deneḵo-seriveng mu yö deyoh vu bë dega brët saga, gaḵ alam meris nabë Davit og ma. Rëk gga gevo vu yi hur medegga ving.” ⁵Log Yesu nër ving bë, “Mehönon Nalu tu Buk-sewahsën-yi* ala.”

Yesu Vonḡ Mehö-seḵë-paya Ti Menivesa Raḵ Loḵ Buk-sewahsën-yi

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶Log Buk-sewahsën-yi* ngwë, lob loḵ ya dub-supinsën-yi menetateḵin gägek vu alam. Log mehöti nema vesa belooin benedo. ⁷Alam-horek-yi losho alam Parisai* medo malaj nesepa Yesu in bë degelë nabë rëk gevonḡ benema nivesa jaḵ doḵ Buk-sewahsën-yi*, ma rëk nama! In denesero aggata in bë denanër gägek jaḵ Yesu nabë keyëh horek. ⁸Rëk yö raḵ ayoj ni. Lob nër vu mehö sën seḵë paya lo bë, “Kwedi ḡenam ḡbare doḵ vuheng atov.” Lob kedi meya nare. ⁹Log Yesu nër vu sir bë, “Sa bë doḵ tepëḵ in gägek ti vu ham nabë: Maḵ horek nër bë hil ḡevonḡ ngaa nivesa doḵ Buk-sewahsën-yi*, ma hil ḡevonḡ ngaa nipaya? Maḵ nër bë

hil adoḵ vu alam in demedo vesaj, ma hil nid dël jaḵ sir in malaj nama?"
¹⁰Log mala neḵo loḵ menelë sir pin, log nër vu mehö lo bë, "Ġetelo seḵem nam!" Telo seḵë ya, lob nivesa loḵ ggökin. ¹¹Rëḵ alam saga ahëj sengën böpata rot, geyah desap sir raḵ bë degevonḡ nabë va vu Yesu!

Yesu Vong Yi Hur Maluh Denetu Sinarë

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹²Loḵ buk sënë, Yesu tah yi ya ḵedu ti in bë najom jaḵ, lob medo mejom raḵ vu Anutu buk ading rot menyëḡ heng ya. ¹³Log hes mala verup, lob supin yi hur maluh ya vu yi, betum ggooin sir nemadluho-mevidek-luu lo raḵ benër sir bë Sinarë. ¹⁴Alam lo sënë: Simon sën Yesu tahi ggev ngwë raḵ bë Pita lo. Ga, ari Andreas. Ga, Yakobus lu Jon. Ga, Pilip lu Bartolomai. ¹⁵Ga, Matai lu Tomas. Ga, Yakobus sën Alpeus nalu. Ga, Simon sën yi mehö-neruuk-alam-Rom lo. ¹⁶Ga, Yudas sën Yakobus nalu lo, log Yudas Iskariot sën rëḵ nanër Yesu rangah vu alam-beḡo-yi lo.

Yesu Vong Huk Raḵ Alam Ngahiseḵë

(Mt 4:23-25)

¹⁷Lob Yesu luḵ meya ving sir beya nare nyëḡ neggumeng ti ving yi hur maluh yu böpata. Galam ngahiseḵë deyam vu nyëḡ böp Yerusalem, gesir sën distrik Yudea pin, galam loo sën dus vu Ture los Sidon lo beyam desupin sir medenedo. ¹⁸Deyam in bë degengö yi ḡaḡek, log gevong behir niraḵsën nama na. Galam sën memö nevasap sir lo, og Yesu nevonḡ menjvesa neraḵ ving. ¹⁹Galam pin denedu sir in bë degebë nemaj jaḵ yi. In yi niwëëḵ ya nevonḡ balam pin nijvesa neraḵ.

Yesu Nër Bë Mehönon Deyoh Vu Bë Kwaj Vesa, Gedeyoh Vu Bë Dengu

(Mt 5:1-12)

²⁰Loḵ Yesu vër mala raḵ menelë yi hur maluh lo, lom nër bë:

"Ham sën neraḵ vu in ngaa dob-yi lo, ham kwamin vesa.

In ham tu Anutu-yi-alam beham rëḵ medo nivesa doḵ yi nyëḡ.

²¹Ham sën nediikahëmin agi, ham kwamin vesa.

In ham su rëḵ jaḵ vu in ngaa nivesa ti vu tamusën rë.

Ham sën nesu menedo agi, ham kwamin vesa.

In ham rëḵ kwamin vesa menanöp vu tamusën.

²²Alam rëḵ degelë geham sepa doḵ Mehönon Nalu,

lob rëḵ degelë ham paya,

bedegetii ham, gedepelë ham,

gedenanër ham nabë ham nimin paya,

rëḵ mu ham kwamin vesa in ngaa saga.

²³Nabë degevonḡ nabë sënë vu ham, og ham kwamin vesa, geham napisek in rot, in ham nyëvewen sën neggëp yaḡek lo, og böpata rot. In

wirek og kenuj lo denevonḡ nebë sënë vu alam-denenër-ḡaḡek-rangahsën lo ving.

24 Gaḡ ham sën los bengömin-ggoreksën lo, og gëpin ham!

In ham nedo raḡ nḡaa sën nivesa vesa lo vorot.

25 Geham sën newa nos böp bahëmin nepup agi, gëpin ham!

In ham rëḡ jaḡ vu in nḡaa vu tamusën.

Geham sën nenöp gwëbeng agi, gëpin ham!

In ham rëḡ ngu mengis ham vu tamusën bemalamin ruḡ keseh.

26 Nabë alam pin degeḡo ham arëmin jaḡ, og gëpin ham!

In kenuj lo denevonḡ nebë saga wirek vu alam-ḡaḡek-kuungsën lo.”

Yesu Nër Bë Hil Ahëd Geving Alam SënDenelë Hil Paya Lo

(Mt 5:38-48)

27“Rëḡ sa bë nanër vu ham sën nenḡo sa ḡaḡek agi nabë: Ham kwamin pesivin alam sën denesis begö vu ham lo. Geham gwevonḡ nivesa vu alam sën degelë ham paya lo. 28Geham najom jaḡ in alam sën deneterot ham lo nabë Anutu semu sir. Geham benḡev jaḡ in alam sën denenër pelë raḡ ham lo nabë Anutu doḡ vu sir. 29Nabë mehöti petap nengam vahi, og hongëḡ ḡegwërin vahi bepetap geving. Genabë mehöti ngoo doḡ hong röpröp-ayööng-yi, og ḡenakah hong röpröp ngwë geving, gaḡ su ḡëgulin. 30Nabë mehöti ketaḡ nḡaa ti vu hong, og ḡebo vu yi. Genabë mehöti sepos hong nḡaa vër in hong, og su ḡenanër vu nabë bo nom. 31Nḡaa sën ham ahëmin neving bë alam degevonḡ vu ham lo, og yiḡ ham gwevonḡ nabë saga vu sir namuḡin.

32Nabë yiḡ ham nḡo ahëmin geving alam sën ahëj neving ham lo mu, og alam rëḡ degeḡo ham arëmin jaḡ in degwa tena? Gaḡ yiḡ alam pin og denevonḡ nebë sënë, bahëj neving alam sën ahëj neving sir lo. 33Log nabë ham doḡ vu alam sën deneloḡ vu ham lo mu, og alam rëḡ degeḡo ham arëmin jaḡ in degwa tena? Gaḡ yiḡ alam pin og denevonḡ nebë sënë ving. 34Log nabë ham bo nḡaa vu alam gekwamin bo nabë rëḡ debo doḡ nah vu ham, og alam rëḡ degeḡo ham arëmin jaḡ in degwa tena? Gaḡ yiḡ alam pin og denevo nḡaa vu sir vahi, in bë degeḡo hir nḡaa vahi doḡ nah nyëvewen. 35Gaḡ mëm ham ahëmin geving alam sën denesis begö vu ham lo. Geham doḡ vu mehönön pin. Ham bo nḡaa vu alam, gaḡ ham su kwamin bo nabë rëḡ debo nḡaa ti nom vu ham doḡ nah nyëvewen. Ham gwevonḡ nabë saga, log vu tamusën, og ham rëḡ natöḡ vu ham nyëvewen böpata rot benatu Anutu Vavunë nalu lo. In nevonḡ semusën vu alam sën su kwaj vesa in yi rë lo, losho alam nij paya. 36Om ham kwamin gevonḡin alam medoḡ vu sir nabë sën ham Amamin Anutu nevonḡ lo.”

Yesu Nër Bë Su Geseggi Mehö Ngwë Hir Ġağek Nabë Ġetu Ala
(Mt 7:1-5)

³⁷“Ham su seggi mehö ngwë doğ ayomin nabë yi mehö nipaya. In lob Anutu su seggi ham benanër ham nabë ham alam nimin paya. Log ham su nanër mehö ngwë nabë degeğo nyëvewen doğ nah hir nğaa nipaya. In lob Anutu su nanër ham nabë ham gweğo nyëvewen doğ nah ham nğaa nipaya. Gağ ham dahun nğaa nipaya sën mehönon denevonğ vu ham lo na, in lob Anutu dahun ham nğaa nipaya na geving. ³⁸Ham bo nğaa vu mehönon, og Anutu rëğ bo doğ nah vu ham rot, beham dëğ napup avi, beham değinengin geseselin jağ beduğ na, genam gök gökin megerurin geto. In yik nğaa sën ham nevonğ vu mehönon lo, og Anutu rëğ gevonğ nabë saga doğ nah vu ham.”

³⁹Log Yesu nër Ġağek peğgirinsën ti vu sir bë, “Mağ mehö mala ñenod ti yoh vu bë tato aggata vu mehö mala ñenod ngwë? Ma! Bë nabë sënë, og luho rëğ debës söv doğ ti. ⁴⁰Hur maluh ti su kesuu yi tatovaha rë. Bë tatovaha tahu yi govek mejağ ni, og mëm luho ala rëğ degëp ti.

⁴¹Ma genelë ñale mahen teka sën negga rağ arim mala lo, log su kwam nevo Ġanğ dus ti sën neggëp loğ malam aga rë? ⁴²Ma nebë va sën Ġenër vu arim bë, ‘Ari-e! Kōōk gesa hevonğ ñale vër in malam Ġahis rë.’ Gwelë rë! Honğ mehö kwam luu! In Ġanğ neggëp loğ ngo malam Ġahis! Ngo gwevonğ Ġanğ dus ti sënë vër in malam govek rë, loğ mëm rëğ gwelë nğaa mahen teka sën neggëp loğ arim mala aga nivesa megebo vër.”

Yesu Nër Bë Ķele Nipaya Yö Nesis Anon Nipaya
(Mt 7:17-20; 12:33-35)

⁴³“Ķele nivesa su nesis anon nipaya rë. Log ñele nipaya su yoh vu bë rëğ nğis anon nivesa rë. ⁴⁴Om mehönon degelë ñele anon, loğ mëm dejağ ni nabë ñele nivesa, ma nipaya. In mehöti su nerur mori anon rağ aggis niggin ti jes rë. Log mehöti su nerur vud anon rağ ñele niggin nipaya ti agga rë. ⁴⁵Om mehö nivesa neğo nğaa nivesa vër loğ nğaa nivesa sën nesupin meneggëp loğ ayo lo, menenër yam ranğah. Log mehö nipaya neğo nğaa nipaya vër loğ nğaa nipaya sën nesupin meneggëp loğ ayo lo, menenër yam ranğah. Mehönon avij nenër Ġağek sën neggëp loğ ayoğ lo, meneyam ranğah.”

Yesu Tahu Ġağek Rağ Sën Hil Adey Begganğ Lo
(Mt 7:24-27)

⁴⁶“Ham ayemin neloğ sa bë, ‘Mehöböp, Mehöböp!’ rëğ ham su nenğo sayeğ rë in va? ⁴⁷Alam sën denam vu sa bedegenğo sa Ġağek bedesepa doğ lo ⁴⁸og sir nebë mehö sën lev yi begganğ rağ nedo Ġelönğ böp, belev mudeng len luğ ya rot. Log bël vaar böpata beya mevuv rağ begganğ lo,

rëk su yoh vu bë kevoch rë. In mehö sënë yö lev niwëek mero. ⁴⁹ Gaq alam sën degenço sa gägek rëk su desepa doq rë lo, og sir nebë mehö sën lev yi begganğ raq nedo dob vavunë mu lo. Su lev mudeng luq ya gëbinë rë, om bël vaar beya mevuv raq begganğ saga, lob kevoch ya pevis, benipaya raq ya veröq yi.”

Yesu Vonğ Balam-begö-yi Vu Rom Hir Ggev Yi Hur Nivesa Raq
(Mt 8:5-13)

7 ¹ Yesu nër gägek sënë vu alam ggovek, log ya raq beya meluq ya Kapernaum. ² Alam-begö-yi vu Rom yu ti yoh vu mehödahis nemadvahi (100) hir ggev nedo, beyi hur ti nedo, lob ahë neving yi rot, rëk hur tök vu niraksën, bedus raq bë nadiik. ³ Loq alam-begö-yi hir ggev sënë ngo bë Yesu ya verup nedo, lob vonğ Yuda hir ggev la deya vu yi in bë na denanër vu benam gevong beyi hur nivesa jak. ⁴ Ya deverup vu Yesu, lob deketağ niwëek vu bë, “Mehö sënë yi mehö nivesa, om yoh vu bë gedoq vu yi. ⁵ Ahë neving hil Yuda, beyö lev hil Yuda hil dub-supinsën-yi ti.”

⁶ Lob losho Yesu deyah, beya deverup dus raq begganğ, loq alam-begö-yi hir ggev vo gägek vu yi mehö la medeko medeya vu Yesu bë, “Mehöböp, su gëbasap hong, in saq su mehö niğ vesa yoh vu in bë gedoq na sa begganğ rë. ⁷ Log sa su niğ vesa in bë senök vu hong geving rë. Om yik gënanër jak avim mu, gesa hur rëk nivesa jak. ⁸ Gaq yik sa mehö los niğ wëek ti ving. Sa nahurek sa alağ babu, log sengo sa alam-begö-yi sën sa nehegin sir lo denegjurek sa babuğ ving nebë saga. Bë sa nanër vu sir ti nabë, ‘Gena!’, og rëk na. Log bë sa nanër vu ngwë nabë, ‘Genam!’, og rëk nam. Log bë sa nanër vu sa hur nabë, ‘Gwevonğ huk sënë!’, og rëk gevong. Om yik gënanër jak avim mu og yik yoh vu.”

⁹ Yesu ngo gägek sënë, lob ranğa nema geggërin yah vu alam yu böpata sën losho denesepa sir medeneya lo bë, “Sa nanër vu ham yonon nabë sa su tök vu Israel ti gayo neyam timu vu sa nebë sënë rë.” ¹⁰ Log alam sën alam-begö-yi hir ggev vonğ sir ya lo yah deverup begganğ loq delë bë hur lo nivesa loq menedo.

Yesu Vonğ Balam Nain Magëm Ti Vesa Lok

¹¹ Heng to, lob Yesu ya nyëg böp ti arë nebë Nain. Lob yi hur maluh losho alam ngahisekë rot deya ving yi. ¹² Lob ya deto dus raq nyëg böp saga yi aggata avi, loq alam devaqu heljeng ti meya verup deneya bedub. Heljeng sënë ata yam ving. In yik nalu ağu perurek timu sën diik agi, geyi avëh alov. Log alam ngahisekë vu nyëg saga desepa sir medeyam ving. ¹³ Lob Yesu lë avëh saga mekwa paya in rot, lob nër vu bë, “Su gengu!” ¹⁴ Lob to meya dus bebë nema raq reek sën devaqu heljeng loq lo, lom denare. Log Yesu nër bë, “Hur magëm-e! Sa nanër vu hong nabë

kwedi jaḵ!” ¹⁵Lob heljəng lo kedi raḵ menedo benevengwəng. Log məm Yesu vonḡ yi yah vu ata. ¹⁶Nebə sənə, lob alam pin deggönəng beməm deḵo Anutu arə raḵ medenər bə, “Mehö-nenər-ḡaḡek-rangəhsən böpata ti sən verup nare loḵ hil vuhəng atov aḡi.” Gedenər ving bə, “Anutu yam in doḵ vu yi alam.” ¹⁷Lob denər Yesu bengö sənə ya meyoḥ vu distrik Yudea los nyəḡ vahi pin.

Jon Vonḡ Hur Maluh Luu Ya Vu Yesu

(Mt 11:2-6)

¹⁸Mehö-neripek-alam Jon yi hur maluh denər nḡaa pin sən Yesu nevonḡ lo vu yi. ¹⁹Lob Jon tahi yi hur maluh luu ya vu yi bevonḡ luho ya in bə dedoḵ tepəḵ vu Mehöböḡ nabə, “Yiḵ hongḡ mehö sən denenər bə rəḵ nam lo sənə, ma he rəḵ medo ḡəḡin yi rə?” ²⁰Lob luho ya deverup vu Yesu medenər bə, “Mehö-neripek-alam Jon vonḡ aluu yam vu hongḡ genər bə, ‘Maḵ yiḵ hongḡ mehö sən denenər bə rəḵ nam lo sənə, ma he rəḵ medo ḡəḡin yi rə?’ ”

²¹Lob loḵ buk sənə, Yesu medo nevonḡ alam nirəksən aggagga menijvesa neraḵ. Netii memö to deneya in sir, genevonḡ balam malaj ḵənod denelə nyəḡ ggökin. ²²Lob Yesu nər yah vu luho bə, “Melu nah mena nanər nḡaa sən melu nelə los nengö aḡi vu Jon nabə: Alam malaj ḵənod denelə nyəḡ, galam vahaj paya deneya aggata, galam nij sevuukḡ nij veseek neraḵ, galam nengaj mir denengö ḡaḡek, galam sən denediikḡ lo vesaj neloḵ yah, log alam sən denedo paya in nḡaa navij yi lo denengö Bengö Nivesa. ²³Om mehö sən su kwa neya luu luu in sa rə lo, oḡ kwa vesa.”

Yesu Vonḡ Tepəḵ Raḵ Nḡaa Nḡahiseḵə In Jon

(Mt 11:7-19)

²⁴Jon yi hur luho deyah, loḵ məm Yesu nər Jon yi degwa vu alam bə, “Wirek ham ya nyəḡ-yumeris in bə ham gwele mehö nebə va? Maḵ ham ya in bə gwelə nabə ayööng neḵo dee ti menekepə ya geneyom-a? ²⁵Ma ham ya in bə gwelə mehö nebə va? Maḵ ham bə gwelə mehöti neröp tob niyes mala nḡeri nḡeri? Ma. Alam sən deneröp tob niyes los denedo raḵ nḡaa nivesa vesa lo, oḡ sir sagaḵ yö denedo ggəp alam-los-bəngöj bej. ²⁶Ma ham ya in bə gwelə mehö nebə va? Mehö-nenər-ḡaḡek-rangəhsən ti? Ēə-ə, om məm sa nanər vu ham nabə, məm yi mehö-nenər-ḡaḡek-rangəhsən, bekesuu alam denenər-ḡaḡek-rangəhsən pin. ²⁷Yiḵ mehö saga sən ḡaḡek raḵ yi loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bə:

Gwəngö rə, səḵ ḡevonḡ sa hur ti namuḡin
mena negetonḡin aggata in hongḡ.

²⁸Om sa nanər vu ham nabə: Jon arə böḡ rot kesuu alam pin sən ataj neḵo sir vu dob aḡi. Rəḵ mu alam sən denesepa loḵ sa bedenetu Anutu-yi-alam lo pin, oḡ rəḵ dekesuu Jon.”

²⁹Denġo ġaġek sënë ggovek, log alam pin losho alam sën deneġo takēs* lo denēr bē, “Yōnon. Anutu nevonġ nġaa niröp.” In deneripek bēl raġ Jon nema. ³⁰Rēġ alam Parisai* losho alam-horek-yi, og su deyam beJon ripek sir rē, gaġ deruu demij vu aggata nivesa sën Anutu bē tateġin vu sir lo.

³¹Log Yesu nēr bē, “Om maġ sēġ tateġin ham alam buk sënë jaġ va? Maġ ham nebē va? ³²Ham nebē hurmahen sën ggēp deneggōk telig medenetahi vu sir vewen bē:

‘He nasis ggaġeng,
rēġ ma geham su nelöo rē.
Gehe nasu kwamin paya paya,
rēġ ham su nesu menepengah ham ving rē.’

³³In mehō neripek alam Jon yam, lom su negga nos los nenum wain rē. Loġ ham nenēr bē, ‘Memö neloġ vu yi.’ ³⁴Log Mehōnon Nalu yam, lob negga los nenum, loġ ham nēr yi bē, ‘Ham gwelē, mehō saguġ mehō ahēta, gemehō sën yō nenum wain pangśen. Galam sën deneġo takēs* lo, losho alam sën denevonġ nġaa nipaya lo vahi hir mehō yi.’ ³⁵Rēġ mu hil ġalē Anutu yi huk los kwa, lob mēm hil ajaġ ni nabē mehō los kwa ti.”

Avēh Ti Sën Nġaa Nipaya Neggēp Vu Yi Lo Ripek Yesu Vaha Raġ Wēl

³⁶Alam Parisai* ti tahi Yesu bē na mega nos geving yi, lob ya ben bemedo negga nos. ³⁷Lob avēh nipaya ti nedo nyēġ sagu, lob nġo bē Yesu medo negga nos loġ Parisai* sënë yi begganġ. Lob ġo wēl reggu malanġeri loġ buayo ġelōnġ alabasta* veroo ti beya vu. ³⁸Ya verup nare loġ Yesu demi dus vu vaha gemedo nesu, lob mala ruġ tōo raġ Yesu vaha, log revu raġ yu viis. Log mul Yesu vaha, gekeseh wēl merikin raġ vaha. ³⁹Rēġ Parisai* sën tahi Yesu meya negga nos ving yi lo lē nġaa sënë, lob kwa nevo bē, “Yōnon, bē mehō sënë yi mehō-nenēr-ġaġek-ranġahśen, og rēġ jaġ avēh sën nema raġ yi aġi ni, gejaġ ni geving nabē avēh nipaya.”

⁴⁰Nebē sënë loġ Yesu raġ ni benēr yah vu yi bē, “Simon, sa kwaġ nevo ġaġek ti, om sa bē nanēr vu honġ.” Loġ Simon nēr bē, “Tatovaha, ġenanēr nam.” ⁴¹Lob Yesu nēr bē, “Mehōti vo nġaa vu mehō luu meya neggēp vu luho, geluho su devo loġ rē. Ngwē yi K500, gengwē yġġ hen K50 mu. ⁴²Rēġ luho su deyoh vu bē debo doġ nah rē, lob mehō sënë nilēl raġ luho. Om mehō ngwē tena sën rēġ ahē geving yi rot-a?”

⁴³Loġ Simon nēr yah bē, “Sa kwaġ nevo bē mehō sën yi nyēvewen böpata mesevōġ lo maġ ahē neving monē ala rot mekesuu.” Lob Yesu nēr vu bē, “Ġenēr yoh vu.”

⁴⁴Loġ Yesu ggērin yah vu avēh sënë genēr vu Simon bē, “Gwelē avēh sënë? Seyam honġ begganġ ayo, rēġ su ġevo bēl vu sa in bē sejipek vahaġ rē. Rēġ avēh sënë og ripek sa vahaġ raġ mala ruġ gerevu raġ yu viis. ⁴⁵Log seloġ yōġ begganġ ayo rēġ su ġemul* sa rē, rēġ avēh sënë og yō medo nemul* sa vahaġ rot. ⁴⁶Log su ġerikin wēl teka raġ sa yuġ rē,

rëk avëh sënë loḵ wël nivesa rot sagi raḵ sa vahaḡ. ⁴⁷Om sa nanër vu hong yönon nabë: Avëh sënë ahë neving Anutu pangšën rot in yi nḡaa nipaya nḡahiseḡë rot, rëk ma gAnutu dahun ya bemaya. Gaḡ mehö sën nḡaa nipaya mahen mu neggëp vu yi, lob Anutu dahun ya lo, og yiḵ ahë neving yi mahen teka mu.” ⁴⁸Log Yesu nër vu avëh bë, “Sa dahun hong nḡaa nipaya ya vorot.” ⁴⁹Lob alam sën lošo medo denegga nos lo kedi denër yah meyom vu sir bë, “Mehö sënë maḡ yi re om sën bë dahun nḡaa nipaya na-ë?” ⁵⁰Log Yesu nër vu avëh lo bë, “Ayom neyam timu vu sa, om Anutu ḡo hong yom vu yi vorot. Kwam vesa meḡena los ayom sepëp.”

Avëh La Detamuin Yesu Medeya

8 ¹Ggovek loḵ Yesu ya neḡo loḵ nyëḡ böp böp los begganḡ-bu mahen mahen, benenër Bengö Nivesa ranḡah vu sir raḵ Anutu-yi-nyëḡ. Lob yi hur maluh nemadluho-mevidek-luu lo deya ving yi. ²Gavëh la sën wirek Yesu netii memö in sir los nevo niraksën vër in sir lo deya ving. Sir sënë: Maria sën denenër bë Maria vu Magdala, beYesu tii memö nemadvahi-bevidek-luu to deya in yi wirek lo. ³Ga, Kusa sën neḡin Herot* yi begganḡ lo venë Yoana, ga, Susana, gavëh vahi ving, melošo deya. Avëh pin sënë deneloḵ vu Yesu lošo yi hur maluh lo raḵ hir monë lu nḡaa.

Mehöti Netetëhin Nos ḡahis Loḵ Huk Anon

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴Alam vu böpata desupin sir medenedo galam vu nyëḡ pin deyam vu Yesu, lob nër ḡaḡek peḡgirinsën ti sënë vu sir bë, ⁵“Mehö netetëhin nos ḡahis ti to meya huk anon in bë tetëhin yi nos ḡahis. Netetëhin nos ḡahis, lob vahi to nedo loḵ aggata sën neyoh huk vuheng lo, lob mehönon denevaḡë gesoḡ yam degga. ⁶Ga, ḡahis la to meraḡ nedo dob mahen teka sën raḵ neggëp ḡelönḡ vavunë, lob kip rëk bël ma, lob meran mediik ya. ⁷Log ḡahis la to meloḡ ya nedo vos nigginggin ayo, lob vos nigginggin sënë kip berig, lob ggök nos bevönḡ paya. ⁸Log mëm ḡahis la to meluḡ ya nedo dob jeji, lob kip merig basis anon nivesa. Nesis dahis nemadvahi vahi.” Log nër bë, “Bë mehöti nenga neggëp, og genḡo ḡaḡek sënë.”

Yesu Nenër ḡaḡek Peḡgirinsën Degwa

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹Lob yi hur maluh deloḵ tepëḡ vu yi in ḡaḡek peḡgirinsën sënë degwa. ¹⁰Loḵ nër bë, “Anutu yö tateḡin yi nyëḡ yi ḡaḡek vunsën degwa vu ham, beham rëḡ jaḡ ni. Rëḡ alam vahi og degenḡo ḡaḡek peḡgirinsën mu,

‘in malaj rëḡ gelë, rëḡ mu su rëḡ dejaḡ ni rë.

Log rëḡ degenḡo ḡaḡek, rëḡ mu su rëḡ dejaḡ degwa ni rë.’”

Yesu Tatekin Nos Ġahis Lo Yi Degwa
(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

11 “Ġaġek peġgirinsën sagi degwa nebë: Nos ġahis sënë yik Anutu yi ġaġek. 12 Log ġahis la sën to nedo loġ aggata lo, yik alam sën denengo ġaġek, loġ Satan ya neġo vër in ayoj in bë rëġ degevonġ geving lob Anutu geġo sir nah lo. 13 Log ġahis la sën to nedo loġ nyëġ gelông lo, yik alam sën denngo ġaġek bekwaj vesa in lo, rëġ mu su luġ ya ayoj rë. Ġaġ yik devonġ ving dus teka, loġ seggisën tōġ vu sir lom delëein ya. 14 Log ġahis la sën to meloġ ya vos nigggingin ayo lo, og yik alam sën denngo ġaġek medeya medeya, loġ tum newaj raġ in maggin aggagga, gemonë los nġaa-dob-yi sën nesemu hil navid lo pin ggōk ya, lom su anon raġ rë gediik ya. 15 Ġaġ ġahis sën to meluġ ya dob jeji lo, og alam sën denngo ġaġek medejom ahon bayoj neya nirōp benegġep nivesa, gedenedo niwëek medenevonġ banon neraġ lo.”

Yesu Nër Bë Hil Su Abun Ram
(Mk 4:21-25)

16 “Mehōti su netaggi loġ ram genekeyoveġin dëġ raġ, ma netunġ ggevek ya reek len rë. Ġaġ netunġ raġ ya vavunë, in bë alam sën dedoġ na begganġ ayo lo degelë nyëġ. 17 Lob nġaa pin sën negġep vunsën gwëbeng agi rëġ natōġ nam rangah. Genġaa pin sën mehōnon deneloġ kesii in lo, rëġ natōġ nam rangah vu tamusën balam pin deġaġ ni.

18 Ham gwëbë nengamin, in ham gwengō ġaġek megwero. Mehōti sën neraġ ġaġek la degwa ni bekwā nevo lo, og rëġ jaġ la degwa ni geving rot. Gemehōti sën su neraġ ġaġek degwa ni rë lo, og rëġ kwa birekin teka sën neraġ ni lo benama na verōġ yi.”

Yesu Ata Lo Ari Lo
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

19 Loġ buk saga Yesu ata lo ari lo deya in bë degelë yi, rëġ alam yu böpata desup sir medenedo, lob su deyoh vu bë dedoġ na vu yi rë. 20 Loġ mehō la denër ya vu yi bë, “Atam losho arim lo verup denare dobnë. Deyam in bë degelë hong.” 21 Loġ nër yah vu sir bë, “Alam sën denengo Anutu yi ġaġek medenesepa loġ lo, og sir saga sën sa ataġ lo arig lo.”

Yesu Nër Lob Sang Ahë Yes Raġ
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-40)

22 Buk ti lob Yesu losho yi hur maluh derā ya yaġ, lom nër vu sir bë, “Hil ajaġ mana nġaggee nenga vahi.” Lom deya. 23 Yaġ neya geYesuġ ggëp yiing. Log sang böpata ti verup, lob vonġ bengaggee neluġ ya yaġ ayo bevuuġ loġ bedus raġ bë malaj nama. 24 Lob ya deggee vu Yesu gedener

vu bë, “Tatovaha! Hil hevongin malad nama!” Lob kedi petupek raḡ sanḡ los nḡaggee sën netëë lo, lob sanḡ los nḡaggee ahë yes raḡ, gededun ma geneggëp. ²⁵Log nër vu sir bë, “Ham su ayomin neyam timu vu sa yönon rë!” Lom deggöneng gekwaj ya nḡahi medenenër vu sir bë, “Maḡ mehö sënë yi nebë va, om sën nër vu sanḡ los bël, lob denḡo aye-ë?”

Yesu Tii Memö To Meya In Mehöti

(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶Loḡ ya deverup Gadara hir dob ga, distrik Galilea neggëp nḡaggee nenga vahi yi, genyëḡ sënë neggëp vahi. ²⁷Lob Yesu vu yaḡ mepesönḡ ya roneḡ, loḡ alam nyëḡ sënë ti verup vu yi. Memö la denedo loḡ mehö sënë meyö medo neya ahë töksën yö wirek la, lob su nedo loḡ begganḡ rë, gaḡ yö ya neggëp loḡ waak sën denebë mehönon seḡej loḡ lo. ²⁸Mehö sënë lë Yesu, lob nḡeeḡ geto petev meneggëp loḡ vaha. Log nḡeeḡ böpata bë, “Yesu! Anutu Vavunë Nalu hong! Bë gwevonḡ va vu sa? Sa ḡetaḡ vu hong nabë su ḡebasap sa!”

²⁹Nër bë sënë in Yesu nër vu memö bë geto mena in mehö sënë, in memö sënë nejom yi ahon beron nḡahiseḡë. Lob yi alam malaj nesepa yi medeneduu raḡ sēng los aën buk nḡahi, rëḡ ma genevepul sēng lu nḡaa pin. Gememö sënë netë meneya nyëḡ-yumeris.

³⁰Lob Yesu loḡ tepëḡ vu yi bë, “Arēm re?” Loḡ nër yah bë, “Mehömehö.” In degwa nebë memö nḡahiseḡë denedo loḡ yi. ³¹Lob memö pin saga detahi ya vu Yesu bë, “Su gwetii he doḡ na asoreng böpata sën adingseḡë rot lo!”

³²Log bööḡ yu ti vare deneruuk raḡ ḡedu dus vu sir, lob memö lo deketag vu Yesu bë, “Mēm gwevonḡ he na vu bööḡ sagu!” Lob Yesu vonḡ sir ya. ³³Lob memö lo to deya in mehö sënë beya deloḡ ya bööḡ yu ti sënë. Lob pevis gebööḡ pin deseröḡ rot beya devës ya nyëḡ vaha degwa, bedelulḡ ya nḡaggee merehöö sir bemaalaj maya veröḡ yi.

³⁴Lob alam sën denegin bööḡ lo delë, lob deveya medeya, beya denër nḡaa sënë vu alam nyëḡ böp los mahen mahen pin. ³⁵Lob alam saga deya in bë degelë nḡaa sën to meya lo. Yah deverup vu Yesu bedelë mehö sën memö to deya in yi lo, gevëh tob gekwa nevo nḡaa nivesa, genedo loḡ Yesu vaha. Loḡ tum deneggöneng in sir rot. ³⁶Loḡ mēm alam sën delë nḡaa agi raḡ malaj lo deturin nḡaa sën Yesu vonḡ vu mehö sën memö neloḡ vu yi wirek loḡ nivesa raḡ agi medero. ³⁷Lob alam pin vu Gadara denër vu Yesu bë kedi jaḡ mena, gesu medo hir nyëḡ. In deneggöneng rot. Lob Yesu raḡ yah yaḡ meyah meya. ³⁸Loḡ mehö sën memö to deya in yi lo ketaḡ vu Yesu bë na geving yi. Rëḡ Yesu vonḡ yi yah genër vu bë, ³⁹“Ḡenah meḡena böm, meḡena ḡenanër nḡaa pin sën Anutu vonḡ vu hong lo vu hong alam.” Lob mehö lo yah meya menër nḡaa pin sënë vu alam ggëp yi nyëḡ.

**Yesu Vong Ggev Nalu Avèh Vesa Lok, Gevong Avèh Sèn Jom Loḵ Yi Tob
Lo Nivesa Raḵ
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)**

⁴⁰Yesu yah to, lob alam pin kwaj vesa in yi, in medo denegin yi geyah to. ⁴¹Loḵ mehōti arè nebè Yairus ya verup. Dub-supinsèn-yi ala ti yi, lob ya verup petev meneggëp loḵ Yesu vaha, geketaḡ vu yi bè na yi begganḡ. ⁴²In yik nalu mewing timu beyi ta nemadluho-bevidek-luu raḵ, lob dus raḵ bè nadiik.

Lob Yesu neya raḵ, loḵ alam ngahiseḵè depeḵa raḵ yi rot belosho deneya. ⁴³Lob avèh ti neya ving. Niḵōḵ yō medo neyam yoh vu ngebek nemadluho-bevidek-luu, rēḵ mehōti su yoh vu bè gevong menivesa jaḵ nah rē. ⁴⁴Avèh sènè verup ya nare dus loḵ Yesu demi gebè nema raḵ Yesu yi tob nyè. Vong nebè sènè, lob niḵōḵ tewii ya avuti gesu neyom ggōkin rē. ⁴⁵Loḵ Yesu loḵ tepēḵ bè, “Re bè nema raḵ sa?” Loḵ sir pin denenēr yah vu bè sireḵ ma. Log Pita nēr bè, “Sa alaḡ-e! Yik alam ngahiseḵè sèn denare tetup hong meyōk depeḵa raḵ hong aga.” ⁴⁶Loḵ Yesu nēr bè, “Ma! Loḵ sir ti bè nema raḵ sa, mesa hanḡo bè sa niḡ wēēḵ la ya vu yi.” ⁴⁷Lob avèh sènè raḵ ni bè nḡaa sèn vong lo tōḵ yam ranḡah, om nelēḵ rot, lob verup ya mepetev meneggëp loḵ vaha, genēr sèn bè nema raḵ yi tob lo degwa ranḡah vu raḵ alam pin malaj benēr ving bè yi niraksèn maya avuti. ⁴⁸Lob Yesu nēr vu yi bè, “Naluḡ-e, ayom yam timu vu sa, om vong benim vesa raḵ. Om ḡenah meḡena los ayom sepēp.”

⁴⁹Yesu nahèn nevengwēng vu avèh, log mehōti vu dub ala ben meverup nēr vu dub ala sènè bè, “Nalum diik ya, om su gweḵo Tatovaha mala seggi!” ⁵⁰Yesu nḡo ḡaḡek sènè rēḵ nēr yah bè, “Su newam jaḵ, ḡaḵ ayom nam timu vu sa mu, loḵ mēm nalum rēḵ vesa doḵ nah.” ⁵¹Lob Yesu tōḵ ya ggev lo ben, lob nēr in alam pin bè su dedoḵ na begganḡ ayo geving yi. Ḡaḵ yik ḵo Pita löōho Jon lu Yakobus ving hurmahen ama lu ata mu bedeloḵ ya. ⁵²Galam yō medo denesu medenesis sir in, loḵ Yesu nēr vu sir bè, “Ham su ngu. In sènēḵ su diik rē, ḡaḵ yik neggëp ying mu.” ⁵³Loḵ denōp raḵ yi, in deraḵ ni bè diik ya verōḵ yi. ⁵⁴Rēḵ Yesu jom loḵ avèh mahen nema getahi bè, “Avèh mahen-e, kwedi jaḵ!” ⁵⁵Lob avèh mahen lo anon to meloḵ yah, log kedi raḵ pevis. Lob Yesu nēr vu sir bè, “Ham bo nos la vu yi mega.” ⁵⁶Lob avèh mahen ata lu ama ḵenuj ya mederanga nemaj. Loḵ Yesu vo ḵoo vu luho bè luho su na denanēr nḡaa sènè vu mehōti.

**Yesu Vo Huk Vu Sinarè Nemadluho-mevidek-luu
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)**

9 ¹Log tahi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo deyam vu yi bevo niwēēḵ vu sir in bè denoh vu bedegetii memō geto dena,

gedegevonḡ meniraksën nama na. ²Log vonḡ sir ya in bë denanër ḡägek jaḡ Anutu-yi-nyëḡ, gedegevonḡ balam nijraksën nijvesa jaḡ nah. ³Log nër vu sir bë, “Ham na, rëḡ mu ham su gweḡo ḡupeḡ sepa ham. Ham su natohin atohengḡ, ga, gweje vahek, ma gweḡo nos, ma monë sepa. Geham su gweḡo röpröp luu luu sepa. ⁴Log nabë mehöti geḡo ham luu luu sënë doḡ na yi begganḡ megeḡin ham, og ham naḡöök doḡ begganḡ timu saga rot beham nom jaḡ. ⁵Gaḡ nabë su degeḡo ham doḡ na hir begganḡ rë, og ham tetëhin kebus in vahamin in deḡaḡ ni nabë devonḡ paya, log ham na jaḡ.” ⁶Nër nebë sënë ggovek, log ya deyoh vu nyëḡ pin. Bedenenër Bengö Nivesa ranḡah, gedenevonḡ balam nijraksën nijvesa neraḡ yoh vu nyëḡ pin.

Herot* Ngo Yesu Bengö
(Mt 14:1-2; Mk 6:14-16)

⁷Log dob ala Herot* ngo nḡaa pin sën Yesu nevonḡ lo bengö, lob kwa neya nḡahi in mehö la denenër bë Jon kedi vu bedub ggökin. ⁸Log la denenër bë Elia yom verup. Log la denenër bë alam sën denenër ḡägek ranḡah wirek lo ti kedi raḡ yah ggökin. ⁹Rëḡ Herot* nër bë, “Joneḡ sa ḡetöv kwa lo. Gaḡ maḡ mehö re sën sa nehanḡo bengö nebë agi?” Lob kwa nevo bë gelë yi jaḡ mala.

Yesu Vet Alam 5,000
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-34; Jn 6:1-13)

¹⁰Sinarë lo deya geyom deverup, lob denër nḡaa pin sën devonḡ lo vu Yesu. Lob ḡo sir raḡ belosho yö detah sir ya nyëḡ-yumeris ti dus vu Betsaida. ¹¹Loḡ alam saga derak ni lob desepa yi medeya. Ya detöḡ vu yi, lob vengwëḡ vu sir los kwa vesa, benër Bengö Nivesa raḡ sën Anutu bë natu ala megeḡin sir lo. Genevonḡ balam nijraksën nijvesa neraḡ ving. ¹²Log sehuk luḡ, lob yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo ya denër vu yi bë, “Gwevonḡ alam sënë dena in dedoḡ na begganḡ-bu böp los mahen sën denedo dus dus lo bena degëp, in denatöḡ vu nos lu nḡaa rë. In hil nado sënëḡ nyëḡ-yumeris tahsën.” ¹³Rëḡ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham ngo rëḡ bet sir.” Loḡ denër yah bë, “Nos nḡahi su nedo vu he rë. Gaḡ yik brët nemadvahi ga, ḡël luu mu nedo. Ma he yoh vu bë ana baḡo nos in alam pin sënë?” ¹⁴In alam nḡahi rot denedo bemaluh yoh vu 5,000.

Loḡ Yesu nër yah vu yi hur maluh lo bë, “Ham nanër vu sir nabë sir mehödahis luu nemadluho demedo jaḡ yu ti ti.” ¹⁵Yi hur maluh devonḡ nebë sënë balam pin to denedo. ¹⁶Log Yesu ḡo brët nemadvahi ga, ḡël luu lo raḡ, gevarah mala raḡ yaḡek gejom raḡ in los kwa vesa ya vu Anutu; log debu bevo vu yi hur maluh lo bë na debo gelek alam. ¹⁷Lob sir pin degga meyoh vu, log desupin vahi sën nedo lo loḡ ya sap nemadluho-bevidek-luu.

Pita Nër Yesu Rangah Bë Yi Mehö Sën Anutu Ggoin Rağ In
Bë Geço Hil Nah
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸Lob buk ti rë lob Yesu medo nejom rağ, geyi hur maluh denedo ving yi, lob loğ tepëk in sir bë, “Alam denenër sa bë sa re?” ¹⁹Loğ denër yah vu yi bë, “Sir la denenër hong bë Mehö-neripek-alam Jon. Gela denenër hong bë Elia. Gela denenër bë alam-denenër-ğagek-rangahsën wirek ti kedi rağ yah ggökin.” ²⁰Loğ loğ tepëk in sir ggökin bë, “Gağ hamek nenër bë sa re?” Loğ Pita nër yah bë, “Anutu yi Kerisi* hong.”

Yesu Nër Rangah Bë Rëk Nadiik Gekedi Jağ Nah
(Mt 16:20-28; Mk 8:30–9:1)

²¹Lob Yesu vo koo in niwëek vu sir bë, “Om ham su na nanër gagek sënë rangah vu mehöti.” ²²Log nër ving bë, “Mehönon Nalu rëk geço maggin ngahisekë, galam-deneço-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi lo rëk degeruu demij vu yi, gerëk dengis yi menadiik, gebuk natu löö loğ kedi jağ nah gökin.”

²³Log nër vu sir pin bë, “Mehöti bë natu sa hur, og kwa birek in yi gekerë yi kelepeço* noh vu buk metamuin sa. ²⁴Mehöti bë kwa bo yi begegin nivesa, og rëk anon mala nama. Gağ mehöti bë kwa birek in yi menadiik in sa, og rëk na medo mala-tumsën. ²⁵Gağ nabë mehöti yö geço yi jağ in ngaa dob yi pin bemedo loğ nadiik, og yi ngaa sënë rëk doğ vu yi nabë va? ²⁶Log nabë mehöti göneng in mehönon bedah sa los sa gagek vun, og Mehönon Nalu rëk dah yi vun doğ buk sën nom los Ama yö niwëek garë böpata, gelos angër vabuung nij wëek gevunek vunek yağek yi lo. ²⁷Sa nanër vu ham yonon nabë alam sën denare agi vahi su rëk denadiik rë, gağ rëk nahën demedo medegelë gAnutu nam in gegin hil.”

Yesu Navi Agga Ngwë Rağ
(Mt 17:1-13; Mk 9:2-13)

²⁸Yesu nër gagek sënë ggovek bebuk nemadvahi-mevidek-löö ya ggovek, loğ ço Pita lööho Jon lu Yakobus medeya kedu, in bë najom jağ. ²⁹Medo nejom rağ, lob mala agga ngwë rağ, geyi röpröp veroo meris nebë davës. ³⁰Log pevis bemehö luu yam vare denevengwëng ving yi. Yiğ Moses lu Elia. ³¹Luhu deyam los nij kapiik, meyam denenër ngaa pin sën Yesu rëk gevong gëp Yerusalem begovek genah mena lo tato vu yi. ³²Pita lööho malaj neggëp pangsën rot bë degëp yiing. Rëk su deneggëp yiing rë, lob delë Yesu niğapiik ving mehö luu sën lööho denare lo. ³³Lob luhu bë degevu Yesu gedenah jağ, lob Pita nër vu Yesu bë, “Sa alağ-e! He nado mehalë ngaa sënë om mëm nivesa rot. Om he dev numeng löö: Ti vu hong, gengwë vu Moses, gengwë vu Elia.” Pita su kwa vo mero rë, gağ newa rağ om pevis menër nebë sënë.

³⁴Nahën nenër gägek sënë, log beggob ti yam kebu sir. Loḵ yam rot beggërin sir, lob newaj raḵ rot. ³⁵Log gägek ti yam loḵ beggob ayo bë, “Sënëḵ sa nalug. Sehooïn yi raḵ ggovek ya. Om ham gwebë nengamin vu yi.” ³⁶Denḡo gägek sënë ggovek, log delë bë Yesu yö ti nedo. Lob ayej ma gesu denër nḡaa sën delë aḡi lo vu mehöti loḵ buk saga rë.

Yesu Vongë Behurmahen Ti Sën Memö Negwangë Ya Yi Lo

Nivesa Raḵ Yah

(Mt 17:14-21; Mk 9:14-29)

³⁷Log heng to, lob sir vu ḵedu beyah deto, loḵ alam yu böpata ti yam debuu Yesu ggëp aggata. ³⁸Lob sir ti pevis metahi ya bë, “Tatovaha, sa ḵetaḡ vu hong nabë gwelë sa nalug aḡuu sënë. In yik sa nalug perurek anon timu. ³⁹Rëḵ memö nipaya ti nepesöng raḵ yi pevis avuti, lob nenḡeḵ böpata. Log memö sënë nesesesin raḵ yi pangësën rot lob nyë ḵataḵ netunḡ. Beyö nevasap yi rot, gesu nevu yu pevis rë. ⁴⁰Lob sa verup su vu hong hur maluh lo bë degetii memö nipaya sënë geto mena, rëḵ ma gesu deyoh vu rë.”

⁴¹Loḵ Yesu nër yah bë, “Oo ham alam vu buk sënë, ham ayomin su neyam timu rë, log ham ayomin su neggëp niröp rë. Om sëḵ nahën medo geving ham buk va la geving meḵerë ham maggin-a? Maam gweḵo nalum nam.” ⁴²Hurmahen sënë nahën neya vu Yesu, log memö lo tẽ yi to mesap nyëḡ, genesesesin raḵ yi pangësën. Loḵ Yesu petupek raḵ memö lo, gevongë behurmahen nivesa raḵ, log vongë yah vu ama. ⁴³Lob alam pin delë Anutu niwëëḵ sënë, lob delëḵ anon mederanga nemaj.

Yesu Nër Netu Beron Luu Bë Rëḵ Nadiik

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Nahën medo mekwaj neya nḡahi in nḡaa pin sën Yesu nevonḡ aḡi, log Yesu nër vu yi hur maluh lo bë, ⁴⁴“Ham gwebë nengamin vu gägek sënë megwero! Nahub rëḵ rëḵ debo Mehönon Nalu doḵ na mehönon nemaj.” ⁴⁵Rëḵ su deraḵ gägek sënë ni rë. Gägek sënë degwa vun yi in sir, besu kwaj töḵ vu rë. Rëḵ deggöneng in yi gesu deloḵ tepëḵ in degwa rë.

Hur Maluh Yö Deloḵ Tepëḵ In Sir Bë Re Böp Kesuu-a?

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶Log yi hur maluh deḵo gägek ti raḵ medemehoo sir in bë sir ti tena böp kesuu sir vahi. ⁴⁷Loḵ Yesu raḵ gägek sën kwaj nevo loḵ ayoḡ lo ni, lob ḵo hurmahen ti yam nare ving yi ⁴⁸genër vu sir bë, “Mehöti bë kwa bo sa begevongë nivesa vu hurmahen teka nabë sënë, og nevonḡ nivesa vu sa. Log mehöti sën gevongë nivesa vu sa lo, og nevonḡ nivesa vu yi sën vongë sa meseyam lo. Om ham ti sën dahun yi benevonḡ nivesa vu ham pin lo, og tu böp vorot ggëp Anutu mala.

Mehöti Bë Su Ngis Begö Vu Ham Rë, Og Ham Alam Yi
(Mk 9:38-40)

⁴⁹Loḷ Jon nër yah vu yi bë, “Sa alaḡ-e! He halë mehöti genenër arëm los niwëek benetii memö to deneya, loḷ he nërin yi in hil los su nesepa hil rë.” ⁵⁰Rëḷ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham su nanërin yi, in mehöti sën su nelë ham paya rë lo, og neloḷ vu ham.”

Samaria* La Deggërin Nyëḡ Gedetii Yesu

⁵¹Buk sën Anutu geḷo Yesu jaḷ nah yaḡek lo dus raḷ, lob Yesu kwa veroḷ raḷ bë na Yerusalem. ⁵²Lob vonḡ yi hur maluh luu medeḷo ḡaḡek muḡin meya deloḷ ya Samaria* hir nyëḡ ti in bë degero nḡaa vu yi. ⁵³Rëḷ alam vu nyëḡ sagu nij lël bë su rëḷ degeḷo Yesu doḷ na hir begganḡ rë. In deraḷ ni bë yö rëḷ berup na Yerusalem. ⁵⁴Hur maluh luu sënë, Jon lu Yakobus, delë nḡaa sënë, lob luho denër bë, “Mehöböp, maḷ hil tahi nengwah vu yaḡek duḷ nam ga alam sënë?” ⁵⁵Loḷ Yesu ggërin yah bevongḡ ḡaḡek raḷ luho. ⁵⁶Log deya raḷ medeya begganḡ-bu ngwë.

Alam Sën Denevonḡin Bë Desepa Yesu Lo
(Mt 8:19-22)

⁵⁷Nahën medo deneyöḷ aggata, lob mehöti nër vu Yesu bë, “Nyëḡ pin sën ḡena lo, og sëḷ sepa hongḡ mena geving.” ⁵⁸Loḷ Yesu nër yah vu bë, “Anöösik lej neggëp, gesoḷ newisej nedo, gaḷ Mehönon Nalu, og ben sën ḡëp doḷ lo ma.” ⁵⁹Log nër vu mehö ngwë bë, “Ḡenam ḡesepa sa.” Loḷ nër bë, “Amaḡ nadiiḷ besedev rë loḷ mëm.” ⁶⁰Loḷ Yesu nër vu bë, “Alam diiḷsën yö rëḷ dedev hir heljëḡ. Gaḷ hongḡ, og ḡena ḡenanër ḡaḡek jaḷ sën Anutu natu ala megeḡin hil lo.”

⁶¹Loḷ mehö ngwë nër vu yi bë, “Mehöböp, sa hevongḡin bë nöḷ sepa hongḡ, om ḡenaḷöök gesenah najom sa alam nemaj rë. ⁶²Loḷ Yesu nër vu bë, “Mehö sën ḷo huk raḷ rëḷ kwa luu luu in lo, og su yoh vu bë doḷ na Anutu-yi-nyëḡ rë.”

Yesu Vonḡ Alam Mehödahis Löö Benemadluho
Ya In Bë Degevongḡ Yi Huk

10 ¹Ggovek, log ggooin alam 70 raḷ ving, bevongḡ sir luu luu demuḡin medeya nyëḡ böp los mahen pin sën rëḷ na lo. ²Log peḡgirin ḡaḡek menër vu sir bë, “Nos nḡahiseḷë anon loḷ menedo huk anon, rëḷ alam sën deketöv medengupin lo su nḡahi rë. Om ham kwetaḡ vu huk ala nabë gevongḡ yi hur na debo yi nos medengupin nom.

³Om ham na jaḷ. Rëḷ mu ham gwengö rë, sa nehevongḡ ham ya nebë sën sipsip deneloḷ ya anöo bemën avij. ⁴Om ham su banuh jej monë-yi ma, gweje vahek ma, gweḷo suu sepa. Geham su bengwëḡ in alam

medenajom ham ahon doḡ aggata. ⁵Nabë ham doḡ na begganḡ ti, og ham benḡev jaḡ in sir menanër namuḡin nabë sënë, ‘Alam begganḡ ayo ti sënë ayoj ḡëp revuh.’ ⁶In lob nabë mehöti nedo ayo revuh loḡ begganḡ saga, og ham ḡaḡek semusën saga rëḡ semu yi. Rëḡ nabë sir ti su nebë saga menedo rë, og ham ḡaḡek sën ham nër ya lo, yö rëḡ pekwë menom semu ham. ⁷Log yik ham naḡöök doḡ begganḡ timu saga, beham gwa los nanum nḡaa sën denevonḡ vu ham lo. In mehö sën nevonḡ huk lo, og netöḡ raḡ nyëvewen raḡ yi huk. Gaḡ ham su medo mepesönḡ doḡ begganḡ ti ti lo.

⁸Nabë ham doḡ na nyëḡ böp ti, lob degeḡo ham na vu sir, og ham gwa nos sën debo vu ham lo. ⁹Geham gwevonḡ behir alam nijraksën nijvesa jaḡ. Geham nanër nabë, ‘Anutu yi nyëḡ vonḡin anon jaḡ.’ ¹⁰Gaḡ nabë ham doḡ na nyëḡ böp ti, rëḡ su degeḡo ham na vu sir rë, og ham kwedi mena bare na nyëḡ saga yi aggata nyë, genanër nah vu sir nabë, ¹¹‘Ham nyëḡ sënë dob kebus gga raḡ he vahamin, rëḡ mu he netetëhin yök vu ham. Rëḡ mu ham nḡo kwamin bo rë, in Anutu yök dus raḡ ham ggovek ya, rëḡ ma geham nimin lël in.’ ¹²Sa nanër vu ham nabë: Vu Buk-tamusën, og alam vu nyëḡ nebë sënë rëḡ denatöḡ vu maggin böp rot kesuu alam Sodom.”

Yesu Nër Bë, “Gëpin Alam Nyëḡ Vahi Sën Su Degḡërin Sir Rë Lo”

(Mt 11:20-24)

¹³“Wöp-o! Ham Korasin! Gëpin ham! Log ham Betsaida! Gëpin ham! Bë mehöti gevonḡ nḡaa böp ḡëp alam Ture los Sidon hir nyëḡ nabë sën sa hevönḡ loḡ ham nyëḡ agi, og rëḡ ayoj maggin in devonḡ nḡaa nipaya medegërin sir nom medegeyeh vahek duum gedebo rarii medemedo doḡ vewev degwa. ¹⁴Om doḡ buk-nyëvewen-yi, og ham rëḡ gweḡo maggin böpata rot kesuu alam Ture los Sidon. ¹⁵Log ham Kapernaum, ham bë kwerë ham jaḡ na vavunë? Ma! Ham rëḡ duk na Nyëḡ-nengwah-yi.”

¹⁶Log nër vu yi hur maluh lo bë, “Mehöti bë genḡo ham ayemin, og sagaḡ nenḡo sayeḡ. Log mehöti bë geruu demi vu ham, og sagaḡ neruu demi vu sa ving. Log mehöti bë geruu demi vu sa, og yik neruu demi vu Mehö sën vonḡ sa meseyam lo.”

Hur Mehödahis Löö Benemadluho Sën Vonḡ Sir Ya Lo Yom Deverup

¹⁷Ggovek, galam 70 lo yom deverup, lob kwaj vesa rot gedenër bë, “Mehöböp, he nër arëm, lob memö nengaj yes ving meto deya.” ¹⁸Lob nër vu sir bë, “Ëë-ë sa nehalë gevonḡ bë Satan vës vu yaḡek nebë davës meyam sis yi. ¹⁹Ham nḡo! Sevo niwëëk vu ham, om ham yoh vu bë baḡë nyël los veveeyaḡek böp, geham yoh vu bë dahun Satan yi nḡaa vahi pin sën gevonḡ begö vu ham lo, genḡaa ti su yoh vu bë gevonḡ paya vu ham rë. ²⁰Rëḡ mu ham su napisek in sën memö nengaj yes vu ham ayemin lo rë, gaḡ ham napisek in dekevu ham arëmin ya negḡëp yaḡek vorot.”

Yesu Kwa Vesa Bahë Nivesa Vu Ama Anutu
(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹Loḵ buk saga Anon Vabuung vonḡ beYesu kwa vesa rot, lob jom raḵ bē, “Oo Amaḡ, honḡ Mehöböp vu yaḡek los dob. Sa ahëḡ nivesa vu honḡ, in nḡaa sënë neggëp vunsën in alam sën deneluḵ dub böp lo los alam los kwaj, gaḵ getato vu alam sën su deneluḵ dub böp rë lo mu. Yönon Amaḡ, in yik nḡo kwam nevo bē gwevonḡ nabë saga in nivesa.” ²²Log nër ving bē, “Amaḡ tunḡ nḡaa pin loḵ yam sa nemaḡ ggovek ya. Log mehöti su raḵ Nalu ni rë, gaḵ Ama yö timu raḵ ni. Log mehöti su raḵ Ama ni rë, gaḵ yik Nalu yö timu raḵ ni. Galam sën Nalu tato Ama vu sir lo, og deraḵ ni ving.”

²³Lob Yesu ggërin yah menër vu yi hur maluh mu bē, “Alam sën denelë nḡaa sën ham nelë raḵ malamin aḡi, og kwaj vesa. ²⁴Yönon, sa nanër vu ham nabë: Wirek og alam-denenër-ḡaḡek-ranḡahsën nḡahi galam-los-bengöj nḡahiseḵë denetunḡ malaj in bē degelë nḡaa sën ham nelë aḡi, rëḵ su denelë rë. Gedenebë nengaj in bē degenḡo ḡaḡek sën ham nenḡo aḡi, rëḵ su denenḡo rë.”

Mehö-horek-yi Loḵ Tepëḵ In Horek Soḡek

²⁵Nebë saga lob alam-horek-yi ti kedi raḵ in bē seggi yi. Lob loḵ tepëḵ vu yi bē, “Tatovaha, sëḵ ḡevonḡ va in lob sa medo malaḡ-tumsën degwata los degwata?” ²⁶Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu yi bē, “Dekevu ḡaḡek nebë va meneggëp loḵ horek meḡetevin-a?” ²⁷Loḵ mehö saga nër yah vu bē, “Ahëm geving Mehöböp honḡ Anutu los ayom dahis beḵenum los dahis, gahëm geving yi los nim wëëḵ pin, gekwam los dahis na vu yi timu. Log ahëm geving alam sën denedo dus vu honḡ nabë sën nḡo ahëm neving honḡ lo.” ²⁸Lob Yesu yoḡekin bē, “Sagaḵ ḡenër ya meyoh vu. Gwevonḡ nabë saga, og mëm rëḵ ḡemedo malam-tumsën degwata los degwata.”

Yesu Nër Ḡaḡek Peggirinsën Ti Raḵ Samaria* Ti In
Bë Tateḵin Alam Sën Denedo Dus Vu Hil

²⁹Rëḵ mehö saga vonḡin bē tato yi nabë yi mehö nivesa, lom sën loḵ tepëḵ yah vu Yesu bē, “Alam sën denedo dus vu sa lo, og sir maḵ re lo?” ³⁰Loḵ Yesu nër yah vu yi bē, “Mehöti vu Yerusalem meneluḵ meneya in bē na Yeriko. Lob alam-beḡö-hodeḵ la detöḵ raḵ yi loḵ aggata, lob desis yi bedus raḵ bē nadiiḵ geneggëp loḵ aggata nenga. Log deggodeḵ yi tob lu nḡaa pin bedeya. ³¹Loḵ alam-deneḵo-seriveng ti tetuu aggata saga beya meto, lob lë mehö saga, rëḵ ma geyö yoh aggata nenga vahi bekesuu meya. ³²Log alam Levi* ti yik vonḡ nebë saga. Ya meto aggata saga belë yi geneggëp, rëḵ yoh aggata nenga vahi, bekesuu meya. ³³Loḵ mëm Samaria* ti medo netamu beya meto belë mehö saga geneggëp, lob

kwa pesivin yi. ³⁴Lom to meya dus vu yi berikin wain los wël* raḱ beḱö nyë, geteta. Log tung yi raḱ ya yi dogi, beḱo meya mebë loḱ ya vatëveḱ-bej ti beḱin yi nivesa. ³⁵Log heng to, lob vo kina luu vu mehö sën neḱin vatëveḱ-bej lo, genër vu yi bë, ‘Gweḱin mehö sënë nivesa. Genabë monë sënë su yoh vu rë lob ḱebasap hong monë la jaḱ geving, og sëḱ nom geto, lob mëm sebo doḱ nah hong monë.’ ³⁶Nebë saga, om kwam nevo bë mehö löö sën deyoh aggata agi ti tena vonḱ yoh vu nebë sën nedo dus vu mehö sën devasap yi agi?” ³⁷Lob mehö-horek-yi lo nër yah bë, “Mehö sën kwa pesivin yi lo.” Lob Yesu nër vu bë, “Om ḱena jaḱ, log yikḱ gwevonḱ nabë saga.”

Marta Luho Maria

³⁸Loḱ tum ya medo denëḱo loḱ beya deverup beggang-bu ti, lob Yesu loḱ ya, lob avëh ti arë nebë Marta ḱo yi loḱ ya ben. ³⁹Log Marta ari ti nedo barë nebë Maria. Lob Maria verup nedo loḱ Mehöböp vaha menebë nenga vu yi ḱaḱek. ⁴⁰Rëḱ Marta og nevonḱ huk nḱahi in neyeh nos lu nḱaa, om kwa neya vu nḱaa aggagga. Nevonḱ nebë sënë, lob ya menër vu Yesu bë, “Mehöböp, arig vuu sa gesenḱo ti nehevongḱ huk böp meneheyeh nos. Ma su kwam nevo sënë rë? Om ḱenanër vu Maria nabë nam doḱ vu sa.” ⁴¹Loḱ Mehöböp nër yah vu yi bë, “Marta, Marta, kwam neya nḱahi genewam neraḱ in nḱaa nḱahiseḱë. ⁴²Rëḱ mu hil naraḱ vu in nḱaa timu, lob Maria ḱo nḱaa nivesa sënë ya vu yi ḱgovek ya, lob hil su rëḱ abo nḱaa nivesa sënë vër in yi rë.”

Hil Najom Jaḱ Nabë Sënë

(Mt 6:9-15; 7:7-11)

11 ¹Buk ti lob Yesu medo nejom raḱ loḱ nyëḱ len ti. Jom raḱ ḱgovek, loḱ yi hur maluh ti nër vu yi bë, “Mehöböp, ḱetahu he doḱ jomraḱsën nabë sën Jon netahu yi hur maluh wirek lo.” ²Loḱ nër yah vu sir bë, “Bë ham najom jaḱ, og ham nanër nabë sënë:

‘Amaḱ,
arëm yö ḱëp vabuung.
Gemehönon pin degurek babum.

³ḱebo nos vu he noh vu buk pin.

⁴Log ḱedahun he nḱaa nipaya na.

In he nḱo nedahun mehönon pin hir nḱaa nipaya sën denevonḱ vu he lo ya.

Log su gweli he na vu pelëpinsën.’ ”

⁵Log nër vu sir ving bë, “Maḱ bë ham ti kedi mena vu yi alam ti doḱ buk vuheng menanër vu nabë, ‘Sa mehö-e! ḱebo brët löö vu sa rë, ⁶in sehöḱ vatëveḱ ti medo meyam benahën neverup vu sa, lob nos teka su nedo vu sa in bë ga rë.’ ⁷Loḱ yi alam ti sën lo maḱ rëḱ nanër nah vu yi nabë, ‘Su ḱegwee

vu sa. In sa vehii reping beniwëek raq gehe los hurmahen ahëp yiing ya; om sa su yoh vu bë rëk kedi menök bo ngaa ti vu hong rë.⁸ Rëk mu sa nanër vu ham nabë: Maq su rëk kwa bo yi mehö saga nabë bo vu yi rë, rëk mu netahi menegeyeh loq, om rëk kedi mebo ngaa pin sën neraq vu in lo vu yi.⁹ Om sa nanër vu ham nabë: Bë ham kwetaq ngaa vu Anutu, og rëk bo vu ham. Geham bë sero ngaa, og ham rëk natök jaq. Geham bë pepa jaq reping, og Anutu rëk tahinin vu ham.¹⁰ In alam pin sën deneketaq ngaa vu Anutu lo, og nevo vu sir. Galam sën denesero ngaa lo, og denetök vu. Galam sën denepapa raq reping lo, og Anutu netahinin vu sir.

¹¹ Bë ham ti nalu ketaq nos vu ama, og maq rëk bo gëlöng ti vu yi? Ma bë ketaq gël vu yi, og maq rëk bo nyël ti vu yi? Ma!¹² Log bë nalu ketaq kökrëeh ghahis ti vu ama, og maq ama rëk bo veveyagek ti vu yi? Rëk nama!¹³ Ham alam nimin paya rëk ham nevo ngaa nivesa vesa vu nalumin lo. Gaq Amaq sën nedo yagek lo nevonq ngaa nivesa rot kesuu ham, om rëk bo Anon Vabuung vu alam sën deneketaq vu yi lo.”

Denër Bë Yesu Nevonq Huk Raq Belsebul* Niwëek
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴ Yesu tii memö kwa ngengöleng ti to meya in mehöti, genevengwëng nivesa. Lob alam kwaj neya ngahi mederanga nemaj.¹⁵ Rëk sir vahi denenër bë, “Netii memö to deneya raq memö hir ala Belsebul* niwëek.”¹⁶ Gesir vahi kwaj nevo bë deseggi Yesu, lom denër vu bë gevonq ngaa böp yagek yi ti medegelë.¹⁷ Rëk raq ayoj ni, lob nër vu sir bë, “Bë alam dob timu debasuh sir bedengis sir, og hir nyëg rëk nabumeng na. Log alam degwa ti bë debasuh sir medengis sir, og rëk arëj nama na.¹⁸ Om nabë Satan losho yi alam debasuh sir na yu luu medengis sir, og hir nyëg rëk gëp niwëek nabë va? Senër sënë in ham nër bë sa nehetii memö raq Belsebul* niwëek.¹⁹ Rëk bë Belsebul* nelok vu sa yonon besa nehetii memö to deneya, og maq re nelok vu ham alam besën denetii memö to deneya agi? Om ham alam saga degengo ham gagek sagi medeseggi rë.²⁰ Rëk mu nabë Anutu nema nelok vu sa, besa nehetii memö lo, og saga tato bë Anutu yam vu ham ggovek ya in bë gegin ham.

²¹ Nabë mehö niwëek ti medo los ngaa-begö-yi megegin yi begganq nivesa, og yi ngaa pin yö nedo nivesa.²² Rëk mu nabë mehö los niwëek ngwë niwëek kesuu yi beberup ngis yi medahun na, og nevo yi ngaa-begö-yi sën kwa nevo bë rëk doq vu yi lo vër, betum bo yi ngaa pin vër bebo gelek yi alam.

²³ Mehöti sën su nelok vu sa rë lo, og nesis begö vu sa. Gemehöti sën su nelok vu sa menesupin sipsip ving rë lo, og netii sir meya denepalët loq.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raq Memö Sën Neyom Ggökin
(Mt 12:43-45)

²⁴ “Memö nipaya sën to neya in mehönon ti lo, og to meya medo neyoh nyëg nivevo menesero nyëg len ti in bë sewah doq. Rëk su netök vu rë

lob nenër bē, ‘Maam saḵ nah mena ḡalē beggāṅ sēn sa nado loḵ wirek lo rē.’ ²⁵Lob yah verup rēḵ nelē bē desekee beggāṅ sēn lo bedevunēḵ vu menedo meris. ²⁶Lob rengō yi beyah ḵo memō nemadvahi-bevidek-luu sēn denevonḡ ṅāa nipaya rot medenekesuu yi lo, beyom denedo loḵ beggāṅ sēnē. Lob mehō sēn nedo paya wirek lo, mēm nedo paya ya verōḵ yi rot.”

Alam Sēn Kwaj Vesa Lo

²⁷Alam yu böpata denedo, geYesu nenër ḡāḡek sēnē, loḵ avēh ti nare loḵ sir vuheng bepisek in bē, “Avēh ti sēn ḵo hong wirek, bevo rur vu hong lo, maḵ yō nedo los kwa vesa.” ²⁸Rēḵ Yesu nēr yah bē, “Rēḵ mēm alam sēn denenḡo Anutu yi ḡāḡek aḡi medenesepa loḵ lo, og mēm kwaj vesa rot mekesuu yi.”

Alam Detahi Bē Degelē Ṅāa Böp

(Mt 12:38-42; Mk 8:12)

²⁹Log alam ṅāhiseḵē denesup sir yam ggōk ggōkin rot, lob nēr vu sir bē, “Alam vu buk sēnē og sir alam nij paya, om deketag bē degelē ṅāa böp yaḡek yi. Rēḵ mu sa su rēḵ tato ṅāa böp ti vu sir rē. Gaḵ yik sēḵ tato ṅāa böp nabē sēn Yona lo mu vu sir beggovek. ³⁰Wirek alam Nineve delē ṅāa böp sēn tōḵ vu Yona lo mederaḵ ni medeggērin sir. Om yik alam vu buk sēnē rēḵ degelē ṅāa böp natōḵ vu Mehōnon Nalu nabē saga in deḡaḵ ni medeggērin sir. ³¹Log vu Buk-tamusēn og Anutu rēḵ seggi mehōnon hir ḡāḡek, lob rēḵ avēh-los-bengō vu sēn sang neverup lo kedi bare menanēr ḡāḡek jaḵ alam vu buk sēnē nabē denevonḡ ṅāa nipaya. In wirek avēh sēnē nedo dob nenga, rēḵ yam in bē genḡo Solomon* yi ḡāḡek los kwa böp. Gaḵ mehō sēn nedo gwēbeng aḡi kesuu Solomon*, rēḵ ham su ṅō aye rē. ³²Log vu Buk-tamusēn og Anutu rēḵ seggi mehōnon hir ḡāḡek, lob rēḵ alam Nineve kedi debare medenanēr ḡāḡek jaḵ alam vu buk sēnē nabē denevonḡ ṅāa nipaya. In alam Nineve denḡo Yona aye medeggērin sir yah vu Anutu. Gaḵ mehō sēn nedo gwēbeng aḡi kesuu Yona, rēḵ ham su wērin ham rē.”

Yesu Nēr Bē Hil Malad Tu Hil Navid Yi Ram

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³“Mehōti su netaggi loḵ ram menevun luḵ ya reek len ma, nekeyoveḵin dēḡ raḵ rē. Gaḵ netunḡ raḵ ya reek in bē alam sēn dedoḵ na beggāṅ ayo lo degelē nyēḡ. ³⁴Log malam tu navim yi ram. Bē malam natum in ṅāa nivesa, og rangah rēḵ gegwanḡ na navim pin los dahis. Gaḵ bē malam natum in ṅāa nipaya, og navim pin rēḵ malaḵenu doḵ. ³⁵Om gwēḡin hong nivesa, in rēḵ rangah sēn nedo loḵ hong lo malaḵenu doḵ. ³⁶Nabē navim pin rangah rot, gelen ti su malaḵenu rē, og navim pin rēḵ rangah na verōḵ nabē sēn ram nejēh raḵ hong.”

Nġaa Nipaya Sĕn Alam Parisai* Los Tatovaha Denevonġ Lo
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lk 20:45-47)

³⁷Yesu nĕr ġaġek sĕnĕ ggovek, log Parisai* ti nĕr bĕ na mega nos geving yi. Lob ya meloġ ya begganġ ayo beya nedo ya tevor. ³⁸Lob Parisai* sĕnĕ lĕ bĕ Yesu sesor meya nedo ya tevor menegga nos gesu ripek nema rĕ, lom kwa ya nġahi. ³⁹Rĕġ Mehĕbĕp nĕr vu yi bĕ, “Ham Parisai*, ham neripek kap los perĕ navi mu, gaġ ham ayomin og hodeġ los nġaa nipaya pup ya. ⁴⁰Ham kwamin ma! Anutu sĕn nero nġaa demi lo, maġ su nero ayo peggo ving rĕ? ⁴¹Gaġ ham doġ vu alam sĕn deneraġ vu in nġaa, loġ mĕm ham rĕġ nimin rĕp jaġ los dahis.

⁴²Rĕġ mu ham Parisai*! Gĕpin ham! In ham nos pin vu huk saga sĕn ham neġo anon ti ti ggĕp sĕn netu nemadluho lo, beham netunġ netu seriveng vu Anutu. Ham netunġ nos bĕp los mahen mahen pin nebĕ yesĕġ los kele navi, gejojeng reggu nivesa aggagga. Rĕġ mu ham nehĕk nġaa nirĕp los sĕn ahĕmin geving Anutu lo. Yĕnon, horek sĕn nebĕ hil abo nġaa sĕn netu nemadluho natu seriveng vu Anutu lo, og hil su rĕġ ġevuu na rĕ. Rĕġ mu mĕm hil sepa doġ nġaa bĕp sĕnĕ namuġin.

⁴³Wĕp-o! Ham Parisai*! Gĕpin ham! In ham ahĕmin neving pangsen bĕ ham medo lĕl mala doġ dub ayo geham ahĕmin neving bĕ alam debengwĕng vu ham medegeġo ham jaġ doġ alam tabaak.

⁴⁴Wĕp-o! Gĕpin ham! In ham nebĕ heljĕng sĕn negġĕp vunsĕn loġ sĕv ġebinĕ lo. Alam su deneraġ ni rĕ, ge yĕo medo deneggĕk ham ggĕp vavunĕ.”

⁴⁵Lob alam-horek-yi ti nĕr yah vu yi bĕ, “Ġenĕr nebĕ saga, om ġenĕr ġaġek nipaya yam raġ he ving.” ⁴⁶Loġ Yesu nĕr yah bĕ, “Ham alam-horek-yi, gĕpin ham ving! In ham netelĕ nġaa maggin raġ ya mehĕnon kwaj. Rĕġ ham ti su netelo nema ya in bĕ doġ vu sir teka rĕ.

⁴⁷Wĕp-o! Gĕpin ham! In ham ġenumin lo desis alam-denenĕr-ġaġek-ranġahsĕn lo wirek medediik, log gwĕbeng og ham medo nelev begganġ-bedub-yi nivesa vesa raġ nedo waak sĕn denebĕ seġĕj loġ lo. ⁴⁸Ham nevonġ nebĕ sĕnĕ, log ham kwamin nevo ham ġenumin lo hir nġaa nipaya saga beham ahĕmin nivesa in. In ham ġenumin denesis alam saga, log ham nevunĕġ vu hir bedub.

⁴⁹Nebĕ saga om sĕn Anutu los kwa bĕp nĕr bĕ, ‘Sĕġ ġevonġ alam-denenĕr-ġaġek-ranġahsĕn los sinarĕ la dena vu sir, lob rĕġ dengis sir la denadiik, gedegetii vahi na depalĕt doġ.’ ⁵⁰Nebĕ saga om Anutu rĕġ nanĕr alam-denenĕr-ġaġek-ranġahsĕn pin sĕn denesis sir wirek vu nyĕdahis sĕn Anutu tunġ yaġek los dob beyam verup gwĕbeng agi degwa ġĕp vu alam vu buk sĕnĕ nabĕ desis sir ving. ⁵¹Loġ sĕn Abel diik wirek lo rot, beyam verup loġ Sakaria sĕn diik loġ jepĕ degwa los dub ayo vabuung vuheng atov lo. Sa nanĕr vu ham yĕnon nabĕ: Anutu rĕġ nanĕr nabĕ nipaya pin nyĕvewen rĕġ natĕġ vu alam sĕn denedo gwĕbeng agi.

⁵²Wöp-o! Ham alam-horek-yi! Gëpin ham! In ham vun kii sën tatekin aggata vu mehönon medejaḵ ḡaḡek los kwa böp ni lo. Ham su ngo nepedi veluung avi meneloḵ ya rë, log ham newërin aggata in alam vahi sën denevonḡin bë dedoḵ na lo ving.”

⁵³Lob Yesu vu begganḡ sënë ayo beto meyah dobnë, lob alam-horek-yi loشو Parisai* nij wëëk medenevonḡ newa newa in bë denanër ḡaḡek jaḵ yi. Lob deneloḵ tepëḵ in ḡaḡek agga ti ti vu yi pangsen in bë degenḡo aye. ⁵⁴Lob deseji yi in bë denatök jaḵ ḡaḡek ti berup avi, lob degevonḡ ḡaḡek vu yi.

Yesu Nër Bë Hil Ġëgin Hil In Ngaa Tetuhinsën

(Mt 10:26-27)

12 ¹Alam ngahiseḡë raḡ neggëp mehömehö desup sir yam mederak vu sir, log Yesu nenër vu yi hur maluh lo bë, “Ham su gwa jaḵ Parisai*, in ham rëḡ natu alam kwamin luu nabë sir. ²In ngaa pin sën neggëp vunsën lo, rëḡ natök nam ranḡah vu tamusën. Genḡaa pin sën debom meneggëp loḡ ḡobeng gwëbeng lo, og mehönon rëḡ dejaḵ ni vu tamusën. ³Nebë sënë om ḡaḡek sën ham nenër loḡ mala vahis lo, og alam rëḡ degenḡo jaḵ hes. Ga, ḡaḡek pin sën ham nepatereng loḡ begganḡ ayo lo, og rëḡ debare jaḵ telig gedetahi na ranḡah.”

Yesu Nër Bë Hil Ağönengin Anutu Yö Timu Baḡurek Babu

(Mt 10:28-31)

⁴“Sa mehö lo, sa nanër vu ham nabë: Ham su gönengin alam sën dengis ham navimin mu meham nadiiḡ lo. In su deyoh vu bë dengis ham anomin geving rë. ⁵Ḡaḡ mëm sa tato mehö sën ham gönengin yi lo: Ham gönengin yi sën nesis mehönon medenediḡ, geniwwëëk neggëp beyoh vu bë rëḡ getë anoj doḡ na Nyëḡ-nengwah-yi geving lo. Om sa nanër vu ham nabë mëm ham gönengin Mehö sënë.

⁶Log ham neraḡ ni. Alam denebaḡo soḡ mahen nemadvahi raḡ toea luu mu, rëḡ Anutu su kwa nevirekin soḡ nebë sënë ti rë. ⁷Ḡaḡ ham, og Anutu tevin ham yumin viis pin los dahis beneraḡ ni. Om ham su gönengin ham, in Anutu kwa nevo ham kesuu soḡ mahen mahen ngahiseḡë sënë meneḡin ham.”

Yesu Nër Ḡaḡek Raḡ Alam Sën Denanër Yesu Arë Ranḡah Lo

(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸“Log sa nanër vu ham nabë: Bë mehöti nanër yi ranḡah ḡëp mehönon malaj nabë sa alam yi, og Mehönon Nalu rëḡ nanër yi ranḡah nabë sënë ḡëp Anutu yi angër lo malaj. ⁹Log bë mehöti dah sarëḡ vun in mehönon, og sëḡ dah arë vun in Anutu yi angër lo.

¹⁰Mehöti bë nanër ḡaḡek nipaya ti jaḡ Mehönon Nalu, og aggata neggëp in bë mëm Anutu rëḡ dahun yi nipaya sënë na. Ḡaḡ nabë mehöti

nanër gägek nipaya ti jaḵ Anon Vabuung, og aggata su neggëp in bë Anutu rëḵ dahun yi nipaya ti sën lo na rë.

¹¹Log nabë alam degelë ham paya in sën ham nesepa loḵ sa lo medegeḵo ham na dub-supinsën-yi ayo, gevu gavman, gevu alam sën detu ggev lo, og ham su newamin jaḵ nabë, ‘Maḵ hil rëḵ nanër gägek nah nabë va? Ma hil rëḵ nanër gägek re?’ ¹²Gaḵ doḵ buk saga, og Anon Vabuung yö rëḵ gevong gägek sën ham nanër nah lo vu ham.”

Gägek Peggirinsën Raḵ Mehö-los-bengö-ggoreksënKwa Masën Ti

¹³Alam yu böpata sën yam denedo lo ti nër vu Yesu bë, “Tatovaha, ḡenanër vu arig nabë basuh alu amamin yi nḡaa pin begevong vahi vu sa.” ¹⁴Rëḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Sa mehö-e! In re ggoo in sa raḵ in bë sa ḡanḡo ham gägek, ma sebo ham nḡaa gelek-a?” ¹⁵Log nër vu sir ving bë, “Ham gweḡin ham! Beham kwamin bo in ham rëḵ malamin anon in nḡaa nḡaa. In mehöti sën yi nḡaa nḡahiseḵë lo, og su rëḵ medo mala-tumsën jaḵ yi ḵupeḵ rë.”

¹⁶Loḵ tateḵin gägek ngwë ggökin vu sir bë, “Mehö-los-bengö-ggoreksën ti yi nos anon loḵ rot menedo huk anon. ¹⁷Lob mehö-los-bengö-ggoreksën sënë kwa nevo loḵ ayo bë, ‘Sëḵ gevong nabë va? Sehög begganḡ su yoh vu bë sa ḡetung nos anon pin sënë doḵ nam rë.’ ¹⁸Loḵ nër bë, ‘Maam sa gevong nabë sënë: Sëḵ ḵevoh sa jök pin na, gesedev böp böp doḵ nah. Lob mëm sëḵ ngupin wit* ḡahis los sa nḡaa nivesa vesa pin jaḵ na jök sënë. ¹⁹Log mëm sëḵ nanër vu sa nabë, ‘Ma sa in-a! Sesupin nḡaa nḡahiseḵë beyoh vu nḡebek nḡahiseḵë rot. Om sëḵ sewah bemedo meḡa los nanum kwaḡ vesa vesa.’” ²⁰Rëḵ Anutu nër vu yi bë, ‘Kwam ma rot! Rëḵ ḡenadiiḵ pehi buk sënë. Log nḡaa pin sën ḡesupin menedo lo, og rëḵ natu re yi nḡaa?’ ²¹Om alam sën yö kwaj neya vu hir nḡaa mu gesu kwaj neya vu Anutu rë lo, rëḵ nabë saga.”

Yesu Nër Bë Hil Su Newad Jaḵ Bekwad Na Nḡahi

(Mt 6:25-34)

²²Log Yesu nër vu yi hur maluh lo bë, “Nebë saga om sa nanër vu ham nabë: Ham su newamin jaḵ in ham medoḵ tepëḵ nabë, ‘Hil rëḵ aḡa va?’ Geham su newamin jaḵ in navimin nabë, ‘Hil rëḵ ḵebu navid jaḵ va?’ ²³In hil anod kesuu nos gehil navid kesuu tob. ²⁴Om ham kwamin bo soḵ lo rë. Su denehin nos ḡahis rë, gesu denerur anon medenesupin rë. Hej jök los begganḡ sën degetung anon doḵ lo ma. Rëḵ Anutu nevet sir. Gaḵ ham mehönon, og ham kwesuu soḵ lo yönon! ²⁵Nabë ham ti kwa bo nabë geḵo yi buk sën medo mala vesa lo seggi berup na teka geving, og maḵ yoh vu bë rëḵ gevong-a? ²⁶Ma! Ham su yoh vu bë gwevong nḡaa mahen teka nabë sënë rë, om ham su newamin jaḵ in nḡaa vahi.

²⁷Ham kwamin bo sesik talohek sën nekweḵ pahup ayo lo rë nabë deneraḵ nebë va? Su denevong huk rë, besu denevasu tob rë. Rëḵ mu sa

nanër vu ham nabë: Wirek Solomon* los yi vunek vunek nikapiik neggërin yi, rëk mu ti su nivesa nebë sesik sënë rë. ²⁸Yönon, Anutu negin vos sën nare gwëbeng gerëk dekesik neheng medebesi jak na nengwah agi nivesa. Om nebë va sën ham su ayomin neya timu vu Anutu rë-ë? Ham jak ni nabë Anutu rëk gegin ham nivesa geving kesuu vos saga. ²⁹Om ham su newamim jak medok tepëk in ham nabë ham rëk gwa va los nanum va? Geham su medo mekwamin na ngahi. ³⁰In alam dahis vu dob yik kwaj nevo ngaa pin sënë pangsen bë denatök vu. Gağ ham Amamin vu yağek rak ni ggovek ya bë ham nerağ vu in ngaa nebë sënë. ³¹Gağ mëm ham malamin sepa nabë Anutu natu ala begegin ham, lob mëm rëk bo ngaa pin saga vu ham geving.”

Yesu Nër Bë Hil Angupin Ngaa Nivesa Gëp Yağek
(Mt 6:19-21)

³²“Ham sipsip yu mahen teka sënë, ham su göneng! Gağ ham Amamin vu yağek joo gağek menare vorot bë ham rëk natu alam-los-bengömin beham medo nivesa geving yi. ³³Ham gwevong ham ngaa pin balam debağo, lob ham bo monë sën ham gweko jak lo vu alam sën denerağ vu in ngaa lo in doğ vu sir. Ham sero jej-monë-yi sën su rëk siis jak rë lo. Geham ngupin ngaa nivesa vesa gëp yağek, in vu yağek og ngaa su mala nema rë galam hodek su deyoh vu bë dena dus jak rë, gejeluj su nelok rë. ³⁴Nyëğ sën ham ngupin ham kupeğ bemedo doğ lo, og ham rëk gwëp natumin.”

Yesu Nër Bë Hil Ğero Hil, Bemedo Ğegin Yesu Duk Nom

³⁵“Ham gwevëh ham tob dus, beham bağu ahon jak kabi, geham taggi doğ ram, bemedo gwegin Yesu duk nom. ³⁶Ham gwevong nabë sën hur denegin hir alam in ya nos böp sën maluh ti lu venë denekom nemaj gerëk nom geto lo, om denegin yi in bë pepa jak reping, og detahinin pevis in yi. ³⁷Nabë alaj nom geto begelë genahën medo denetum, og hur lo sënë rëk kwaj vesa. Sa nanër vu ham yönon nabë: Alaj yö rëk gevëh tob nos yi gërin yi, log mëm nanër vu sir nabë na detetup doğ tevör. Log yö rëk bo nos gelek sir. ³⁸Yönon, nabë nam buk vuheng, ma doğ sën kökrëeh nesu beron ti geneggëp yah lo, begelë nabë yö nedo denetum, og yö rëk kwaj vesa rot.

³⁹Log ham kwamin bo ngaa sënë rë: Bë beggang ala genğo hes mala sën mehö hodek rëk godek yi ngaa lo bengö namugin, og su yoh vu bë rëk gelë mehö saga mu gedok na yi beggang ayo rë. ⁴⁰Om ham gwero ham nabë saga, in Mehönon Nalu rëk nom doğ buk ti sën ham su kwamin nevo bë rëk nom doğ lo rë.”

Ğağek Peggirinsën Rağ Hur Nivesa Los Hur Nipaya
(Mt 24:45-51)

⁴¹Lob Pita lok tepëk in bë, “Mehöböp, mağ ngo genër gağek peggirinsën sënë vu he mu, ma genenër vu alam pin ving-a?” ⁴²Lok

Mehöböp nër yah bë, “Maḵ hur ti tena nedo, beyi mehö los kwa benevong̃ yi huk niröp-a? Og mëm ala rëḵ gooin yi jaḵ in geḡin yi hur vahi pin mebo nos gelek sir niröp doḵ buk sën degeḵo nos lo! ⁴³Og ala rëḵ na genom berup begelë nabë yi hur nevong̃ huk yoh vu sën nër lo, lob yi hur sënë rëḵ kwa vesa. ⁴⁴Gesa nanër vu ham yönon nabë ala rëḵ gevong̃ yi nḡaa pin doḵ na nema in geḡin. ⁴⁵Gaḵ bë hur saga kwa bo nabë ala su rëḵ nom berup pevis rë, lob beek hur maluh los hur avëh, log yö medo mega los nanum mekeyevin, ⁴⁶og ala rëḵ nom doḵ buk ti sën yi hur su neḡin yi loḵ lo rë, gaḵ rëḵ nom doḵ hes mala sën yi duḡin lo. Lob ala rëḵ ngis yi rot mebasap yi, log getë yi na medo geving alam sën denekeyëh ḡaḡek lo, bedegeḵo nyëvewen ḡëp ti.

⁴⁷Sa nanër nabë hur sën neraḵ ala kwa ni ggovek ya, rëḵ mu su nesepa loḵ rë, om ala rëḵ beek yi pang̃sën rot. ⁴⁸Log mehöti bë duḡin ala kwa lom gevong̃ paya beyoh vu bë rëḵ geḵo nyëvewen doḵ nah, og ala su rëḵ beek yi pang̃sën rot rë. In alam sën alaj bo nḡaa nḡahiseḵë doḵ nemaj lo, og alaj kwaj nevo bë degevonḡ huk böpata medegeḡin nḡaa pin saga nivesa. Log alam sën degeḡin huk nḡahiseḵë lo, og alaj kwaj nevo bë degevonḡ pin niröp, gedegevonḡ huk vahi geving.”

Yesu Nër Bë Mehönon Rëḵ Debasuh Sir Degwa Jaḵ Yi ḡaḡek
(*Mt 10:34-36*)

⁴⁹“Sa haḵo nengwah yam in bë natum ḡëp dob, om ko nengwah sënë natumek̃-a! ⁵⁰Dus raḵ in bë sa ḡaḵo ḵerus, om sa hevong̃in bë govek na pevis in sayoḡ maggin rot. ⁵¹Maḵ ham kwamin nevo bë seyam in bë ḡevong̃ mamer vu dob-a? Ma! Sa nanër vu ham nabë: Seyam in bë alam degenḡo sa ḡaḡek bedebasuh sir na yu luu. ⁵²Rëḵ degevonḡ doḵ buk sënë mena rot. Alam nemadvahi rëḵ demedo doḵ begganḡ timu, lob debasuh sir na yu luu. Löö rëḵ degelë luu paya, log luu rëḵ degelë löö paya. ⁵³Rëḵ debasuh sir bamaj rëḵ degelë naluj maluh lo paya, genaluj maluh rëḵ degelë amaj paya. Log ataj rëḵ depemëḡin naluj avëh lo, genaluj avëh lo rëḵ depemëḡin ataj. Gavëh böp rëḵ denapëëḡ ggej avëh lo geggej avëh lo rëḵ denapëëḡ ggej avëh böp, degwa jaḵ sa ḡaḡek.”

Nḡaa Sën Hil Rëḵ ḡalë Jaḵ
(*Mt 16:2, 3; Mk 8:11-13*)

⁵⁴Log nër vu alam ving bë, “Ham nelë beggob nekebu yam ḡḡëp sën hes nemasuseḵ ya lo, lob ham nenër pevis bë, ‘Hob vong̃in geto!’ Lob hob neto yönon. ⁵⁵Log ham nengḡo bë sang̃ neyam ḡḡëp ahë, lob ham nenër bë, ‘Hes vong̃in natum böpata-o!’ Lob anon neraḵ yoh vu saga. ⁵⁶Ham alam ḡaḡek tetuhinsën ata! Ham nelë raḵ dob yi nḡaa, ga, yaḡek yi nḡaa. Rëḵ ham su neraḵ buk sënë ni beneraḵ ni bë Anutu nevong̃ huk loḵ ham vuheng atov rë.”

Yesu Nër Bë Hil Semu Ġaġek Pevis Gaġ Su Na Beböpata Jaġ
(Mt 5:25-26)

⁵⁷“Nebë va sën ham su nġo neseggi nġaa sën neyoh vu lo menevonġ rë-
ë? ⁵⁸Buk sën ġenena geving mehö sën melu neya in gwevonġ ġaġek lo, og
melu nahën nenök aggata, log ġenanër vu yi bemelu semu ġaġek, in rëġ
dadii honġ doġ na jaas sën nenġo ġaġek lo nema. Lob jaas bo honġ doġ
na ahëvavu nemaj, lob ahëvavu degetunġ honġ doġ na ġarabus. ⁵⁹Om sa
nanër vu honġ nabë: Su rëġ gwetah honġ vër in ġarabus pevis rë. Gaġ rëġ
ġemedo rot bena berup doġ buk sën honġ nyëvewen govek na los dahis lo
lom mëm.”

Mehöti Bë Su Ġërin Yi Rë, Og Rëġ Mala Nama

13 ¹Yiġ loġ buk sënë, lob mehö la denër alam Galilea la vu Yesu
bë Pilatus sis sir benij kōġ keseh beto meya sarömin ving hir
seriveng kōġ. ²Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Ham kwamin nevo bë alam
Galilea sënë hir nġaa nipaya nġahi negġëp vu sir kesuu Galilea vahi
pin om sën malaj ma raġ-a? ³Sa nanër vu ham niröp nabë: Ma! Su nebë
saga rë! Rëġ mu nabë ham su gwërin ham rë, og ham pin rëġ malamin
nama nabë saga. ⁴Ma alam nemadluho-menemadvahi-videk-löö (18)
sën begganġ ading vu Siloam kepë mesis sir wirek bedediġ lo, og maġ
ham kwamin nevo bë hir nġaa nipaya kesuu alam vahi pin sën denedo
Yerusalem lo hir nġaa nipaya? ⁵Ma! Sa nanër vu ham niröp nabë: Su
nebë saga rë! Rëġ mu nabë ham su gwërin ham rë, og ham rëġ malamin
nama nabë saga.”

Ġaġek Peggirinsën Raġ Ķele Sën Su Nesis Anon Rë Lo

⁶Loġ nër ġaġek peggirinsën ti bë, “Mehöti varoh Ķele pik* ti menare
loġ yi huk wain ayo, lob ya in bë gelë anon mejur, rëġ anon ma. ⁷Lob nër
vu hur sën nevonġ huk in lo bë, ‘Ġenġo? Seyam sero pik* anon yoh vu
nġebek löö, rëġ ma, om ġebuv Ķele na, ma va sën vasap dob jeji rot-ël’
⁸Loġ yi hur sën lo nër yah bë, ‘Mehö böp, ġenaġöök ġebare ta ngwë sënë
geving, besedev dob doġ degwa, gesa ġetunġ tebeġ doġ degwa balu ġalë
rë. ⁹In maġ mëm rëġ nġis anon doġ ta sënë. Rëġ mëm nabë nama lo, og
mëm nġo rëġ ġebuv na.’”

Yesu Vonġ Bavëh Ti Nivesa Raġ Loġ Buk-sewahsën-yi

¹⁰Yesu vare nenër ġaġek vu alam loġ Buk-sewahsën-yi* ti loġ dub-
supinsën-yi ayo. ¹¹Log avëh ti nedo, rëġ memö gwang ya ayo lob vonġ
beni neraġ yoh vu nġebek nemadluho-menemadvahi-mevidek-löö (18).
Lob avëh sënë seġë ma rot gedemi seġë vegguu besu yoh vu bë kedi bare
niröp rë. ¹²Yesu lë yi, lob tahi yi ya benër vu bë, “Avëh-e, sa hevong

behong niraksën maya.” ¹³Log bë nema raḵ avëh sënë, lob demi sesor avuti benare niröp. Log avëh lo ḵo Anutu arë raḵ. ¹⁴Rëḵ dub-supinsën-yi ala ahë sengën pangsën in Yesu vong bavëh sënë nivesa raḵ loḵ Buk-sewahsën-yi*. Lob nër vu alam pin bë, “Buk-huk-yi nemadvahi-bevidek-ti neggëp, om nabë ham nam in degevong beham nimin vesa jaḵ, og ham nam doḵ buk-huk-yi, gaḵ ham su nam in nḡaa nabë sënë doḵ Buk-sewahsën-yi*.” ¹⁵Loḵ Mehöböp nër yah vu yi bë, “Ham alam kwamin luu! Nelok Buk-sewahsën-yi* og ham pin neya böök bej beham nekwevelekin ham burmakau los dogi beneḵo sir ya denenum bël. ¹⁶Gaḵ avëh sënë lo, og yiḵ Abraham yi mewis yi, rëḵ Satan jom yi ahon yoh vu nḡebek nemadluho-menemadvahi-vidék-löö (18). Om sa bë ḵevelekin aggis in yi doḵ Buk-sewahsën-yi*, ma su yoh vu rë?” ¹⁷Nër nebë sënë, lob sir sën denelë yi paya lo nij mum. Galam pin ahëj nivesa medepisek rot in nḡaa nivesa pin sën nevonḡ agi.

Ḡaḡek Peggirinsën Raḵ Mastet* Los Yiist
(*Mt 13:31-33; Mk 4:30-34*)

¹⁸Log Yesu nër ḡaḡek peggirinsën ngwë ggökin bë, “Maḵ sën Anutu-yi-nyëḡ anon jaḵ lo, og yiḵ nebë va? Maḵ sëḵ tateḵin jaḵ va? ¹⁹Sën Anutu-yi-nyëḡ anon jaḵ lo, og yiḵ nebë nos sën hil nanër bë mastet* lo ḡahis. Mehöti ḵo mastet* sënë ḡahis behin loḵ yi huk. Lob kip merig beni nebë ḵele, lob soḵ sën denevëḡ medeneya agi yam denejegwi newisej loḵ.”

²⁰Loḵ nër ḡaḡek peggirinsën ngwë ggökin bë, “Maḵ sa tateḵin sën Anutu-yi-nyëḡ anon jaḵ lo jaḵ va ngwë geving-a? ²¹Sën Anutu-yi-nyëḡ anon jaḵ lo, og yiḵ nebë yiist* sën nevonḡ bebrët nerig lo. Avëh ti sarömin yiist* sënë los parawa ḵetuḵ böp löö loḵ ḡabum, lob köd parawa pin sënë merig.”

Hil Adoḵ Na Veluung Avi Mahen
(*Mt 7:13-14, 21-23*)

²²Log ya neḵo loḵ nyëḡ los begganḡ-bu la, menenër ḡaḡek vu alam, log ya in bë na Yerusalem, ²³lob mehöti loḵ tepëḵ vu yi bë, “Mehöböp, maḵ yiḵ Anutu rëḵ geḵo alam ti ti mu nah vu yi?” Loḵ Yesu nër yah vu bë, ²⁴“Ham pasang dev vahamin doḵ in ham doḵ na veluung avi mahen. In sa nanër vu ham nabë: Alam nḡahiseḵë rëḵ degevongin rot nabë dedoḵ na, rëḵ mu su rëḵ denoh vu rë, ²⁵in begganḡ ala rëḵ kedi bebehii repinḡ. Log ham rëḵ berup bare dobnë bepepa jaḵ, genanër nabë, ‘Mehöböp, ḡetahinin repinḡ in he!’ Loḵ rëḵ nanër nöḵ vu ham nabë, ‘Ham re lo? Sa duḡin ham!’ ²⁶Loḵ ham rëḵ nanër nah nabë, ‘He sën hil los naha nos los nanum loḵ ti, geḡenare loḵ he aggata meḡenenër ḡaḡek vu he lo.’ ²⁷Loḵ rëḵ nanër vu ham nabë, ‘Ham re lo? Sa duḡin ham! Ham sënë nevonḡ

ngaa nipaya, om ham jaḵ na nenga in sa!’ 28 Ham rëḵ gwelë Abraham ga, Isaak ga, Yakop galam-denenër-ğägeḵ-rangahsën pin demedo doḵ Anutu-yi-nyëḡ, rëḵ mu ham, og rëḵ dejos ham nah dobnë beham rëḵ ngu megweköö nyëmin. 29 Gaḵ alam vu nyëḡ sën hes mala neverup los nyëḡ sën hes mala nemasuseḵ ya lo, galam vu nyëḡ sën ayöong neyam lo los nyëḡ sën sang neyam lo, og rëḵ dedoḵ na bemedo dega nos böp gëp Anutu-yi-nyëḡ. 30 Yönon, log alam vahi vu tamusën rëḵ nah denatu alam muḡinsën. Galam vahi vu muḡinsën rëḵ nom denatu alam tamusën.”

Yesu Su Raḵ Yerusalem

(Mt 23:27-39)

31 Lob alam Parisai* la denër niröp loḵ buk sënë vu yi bë, “Gwevu nyëḡ sënë geḡena nyëḡ ngwë, in Herot* vonḡin ngis hong meḡenadiiḵ.” 32 Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham na nanër vu anöö bemën kwa ngahi saga nabë, ‘Gëngo! Sëḵ ḡetii memö ḡeto dena, gesëḵ ḡevong balam nijraksën nijvesa jaḵ pehi geneheng. Gaḵ duu og sëḵ semu sa huk na veröḵ yi.’ 33 Rëḵ mu sëḵ medo mena pehi sënë geneheng, ga, duu. In su yoh vu bë dengis alam-denenër-ğägeḵ-rangahsën ti doḵ begganḡ-bu ngwë rë, gaḵ yiḵ yö dengis menadiiḵ doḵ Yerusalem timu.

34 “Oo Yerusalem, Yerusalem, hong mehö ḡenesis alam-denenër-ğägeḵ-rangahsën medenediiḵ, geḡenetengwa Anutu-yi-alam sën nevong sir yöḵ vu hong lo raḵ ḡelöng medenediiḵ. Sa nehevong beron beron in bë sengupin nalum lo nabë sën köḵrëeh ata nesupin nalu lo loḵ yah babu lo, rëḵ nim nelël. 35 Om ham gwengö rë! Anutu vuu ham ya ggoveḵ ya beham nyëḡ rëḵ nabumeng na. Sa nanër vu ham nabë: Ham su rëḵ malamin jaḵ sa gökin nah rë, rot bena berup doḵ buk sën ham nanër nabë:

‘Anutu gevong semusemu vu Mehö sën vonḡ yam los niwëek lo!’ ”

Yesu Vonḡ Bemehö Nivuuxsën Ti Nivesa Raḵ Yah

14 1 Lob Buk-sewahsën-yi* ti, lom Yesu ya medo negga nos ving Parisai* hir ggev ti, lob alam medo malaj nesepa yi. 2 In mehö vuuksën ti nedo, lob nedo loḵ mala. 3 Yesu lë, lob loḵ tepëḵ vu alam-horeḵ-yi los alam Parisai* bë, “Yoh vu bë hil ḡevong balam nijraksën nijvesa jaḵ doḵ Buk-sewahsën-yi*, ma su yoh vu rë?” 4 Rëḵ ayeḵ ma rot, lom ḵo mehö saga bevong benivesa raḵ, log vonḡ yah meya 5 genër vu sir bë, “Bë ham ti nalu ma yi burmakau ti bës duḵ asoreng-bël-yi doḵ Buk-sewahsën-yi* ti, og maḵ ham su rëḵ dadii jaḵ nom doḵ buk saga rë? Gaḵ ham rëḵ gwevonḡ!” 6 Rëḵ su kwaj töḵ raḵ ḡägeḵ ti medenër loḵ yah rë.

Yesu Nër Bë Hil Dahun Hil

7 Yesu lë vatëveḵ sën deyam in bë dega nos lo ya denedo raḵ sëa sën los arë lo. Lob nër ḡägeḵ raḵ sir betateḡin bë, 8 “Nabë mehöti gevong dik

nam vu hong nabë gena nos böp sën maluh ti lu venë denejom nemaj lo, og su gweto gemedo jak sëa sën los arë lo. In tum mehö sënë, mak rëk gevong dik in mehö ngwë sën los arë kesuu hong lo nam geving. ⁹Bë gevong nabë sënë, og mehö sën vong dik in meluu lo rëk nam nanër vu hong nabë, ‘Gebo sëa-los-arë saga vu mehö sënë.’ Lob rëk nim namum böpata rot begenah gemedo lël hus. ¹⁰Om nabë mehöti gevong dik in hong nabë gena nos böp geving yi, og gena geberup gemedo lël hus. Gwevong nabë sënë in lob mehö sën vong dik in hong lo nam gelë hong lob nanër nabë, ‘Sa mehö, genam lël mala.’ Nabë nanër nabë sënë, og mëm alam pin sën ham los newa nos lo rëk degelë nabë ko hong rak. ¹¹In mehöti bë yö geko arë jak, og Anutu rëk dahun yi. Gak mehöti sën nabë dahun yi lo, og Anutu rëk geko arë jak na vavunë.”

**Gwevong Dik Na In Mehönon Nabë Denam
Nos Böp, Og Gwevong Nabë Sënë**

¹²Log nër vu mehö sën vong dik ya in yi lo bë, “Nabë gwevong nos böp ti, og su gwevong dik na in nim papu lo, arim lo, galam sën ham degwa ti lo. In mak rëk degevong dik nom in hong begena gegwa nos doḷ nah hong nos saga gëp hir beggang buk ngwë. ¹³Gak nabë gwevong nos böp, og mëm gwevong dik na in alam bengöj masën, galam vahaj paya los vahaj kasöm, galam malaj kenod. ¹⁴In alam nebë sënë su deyoh vu bë debo doḷ nah hong nos nyëvewen vu hong rë. Gwevong nabë sënë, lob kwam vesa. In Anutu rëk bo doḷ nah hong nos vu hong vu Buk-tamusën doḷ buk sën alam yohvu dekedo jak nah gëp bedub lo.”

**Ġagak Peggirinsën Rak Nos Böp
(Mt 22:1-10)**

¹⁵Alam sën losho Yesu medo denegga nos agi ti ngo ġagak sënë, lob nër vu Yesu bë, “Mehöti sën rëk medo mega nos doḷ Anutu-yi-nyëg lo og kwa vesa.” ¹⁶Rëk Yesu nër yah vu yi bë, “Mehöti vongin bë gevong nos böpata, lob vong dik ya vorot vu alam ngahi in bë nam dega nos böp sënë. ¹⁷Lob mëm ya verup loḷ buk sën dega nos böp doḷ lo, lob vong yi hur ya denër vu alam sën vong dik ya in sir wirek lo bë, ‘Ham nam jak in sa hero ngaa pin ggovek ya menedo.’ ¹⁸Rëk alam saga sir pin ti ti yö kwaj nevo hir ġagak medenenër yah vu bë su deyoh vu bë dena rë. Sir ti nër bë, ‘Sa baḡo huk bengö ti, om sa naya in galë kesii. Om wöp-o, sa su yoh vu bë nök rë.’ ¹⁹Log ngwë nër vu bë, ‘Sa baḡo burmakau-huk-yi nemadluho, om sa naya in tahu sir doḷ huk, om wöp-o, sa su yoh vu bë nök rë.’ ²⁰Log ti nër bë, ‘Yiḷ sa nahën nehaḡo avëh gwëbengko, om sa su yoh vu bë nök rë.’

²¹Lob hur sën lo yah meya demi meris menër vu ala. Lob beggang ala ahë sengën rot, lob nër vu yi hur bë, ‘Ġena pevis megenoh vu aggata böp

pin los mahen pin vu nyëg sënë, begweko alam bengöj masën, galam vahaj paya, galam malaj kenod, galam vahaj kasöm lo megweko sir dok nam sa begganğ.’ ²²Lob yi hur yah geyom verup, lom nër bë, ‘Sa hevong yoh vu ayem, rëk mu len la nahën neggëp meris.’

²³Lob ala nër yah vu bë, ‘Om gena ghenoh vu aggata böp pin, gegena gesepa dok heek degwa geving, begedadii alam denam. In sa hevongin bë sa begganğ yö napup. ²⁴Gak sa nanër vu hong nabë: Alam pin sën sa hevong dik ya in sir wirek lo, og su rëk dega sa nos rë.’”

Hil Kwad Bo Meğero, Loğ Mëm Hil Tamuin Yesu

(Mt 10:37-38)

²⁵Alam yu böpata denetamuin Yesu medeneya, lob Yesu ggërin yom menër vu sir bë, ²⁶“Nabë mehöti nam vu sa rëk ahë neving ama lu ata gevenë losho nalu lo gari lo avëhnö lo kesuu sa, genabë yö kwa nevo yi kesuu sa, og mehö sënë su yoh vu bë natu sa hur rë. ²⁷Gemehöti sën su kerë yi kelepëko* metamuin sa rë lo, og su yoh vu bë rëk natu sa hur rë.

²⁸Gak bë ham ti kwa nevo bë dev begganğ ading ti jak na vavunë, og nedo bekwa neko ngaa-begganğ-yi yi monë muğin loğ mëm. ²⁹Nabë su gevong nabë sënë rë geyö barah mudeng mu dok na meris, log su yoh vu bë gevong besemu na rë, og alam pin rëk degelë bedenaner pelë jak mehö sënë, gedenanöp jak nabë, ³⁰‘Mehö sënë nelev begganğ, rëk mu su yoh vu bë rëk dev mesemu na rë.’

³¹Log bë mehö-los-bengö ti na begö vu mehö-los-bengö ngwë, og medo mekwa neko aggata pin muğin loğ mëm neya. In mak yik hen alam-begö-yi 10,000 mu, log mehö-los-bengö ngwë yi alam-begö-yi 20,000 kesuu hen. Om rëk kwa bo namuğin meğero rë nabë: Mak rëk ngis begö vu mehö-los-bengö ngwë sënë begetii na, ma mak su yoh vu rë? ³²Rëk nabë rak ni bë su yoh vu rë, og alam nyëg ngwë sën lo yö nahën denedo ading, log nevong mehö la ya denenër gağek ya bë desemu gağek menadiik gebegö gëp.

³³Nebë saga, om ham kwamin bo rë. Bë ham ti gelë yi ngaa mu nabë ngaanon, og su yoh vu bë natu sa hur rë.”

Gağek Peggirinsën Rak Mamireng Sën Nengën Nemaya Lo

(Mt 5:13; Mk 9:50)

³⁴“Mamireng og ngaa nivesa. Rëk mu nabë mamireng sënë nengën nama na, og rëk hil gevong benengën jak nah nabë va? ³⁵Mamireng nebë sënë og su yoh vu bë hil rëk sarömin los dob rë, in rëk gevong paya vu nos vë, log hil su ayoh vu bë kesh dok na geving reggu ahëj sën hil neketëkin loğ huk lo rë, in su rëk bo tebek dok nos rë. Gak hen huk maya verök yi behil nehetë ya meris. Mehöti bë nenga neggëp, og gengo gağek sënë.”

Ġaġek Peggirinsën Raġ Sipsip Sën Mala Ma
(Mt 18:12-14)

15 ¹Log alam sën deneko takës* losho alam nij paya deneya vu Yesu medenenġo yi ġaġek. ²Lob Parisai* losho alam-horek-yi denër yi bē, “Mehō sēnē ahē neving alam nijpaya, genegga nos ving sir.”

³Denēr nebē sēnē, lob Yesu nēr ġaġek peggirinsën vu sir bē, ⁴“Bē ham ti yi sipsip 100 denare, lob nabē ti mala nama, og rēk gevuu 99 bare dega kesēk ġēp nyēg len ti, log na sero ti sën mala ma lo. Yō rēk sero niwēek rot benatōk jaġ loġ mēm. ⁵Bē natōk jaġ, og rēk kerē jaġ ġēp baġē los kwa vesa menah. ⁶Rēk nah berup begganġ, lob tahi yi alam lo, galam sën yik sir begganġ-bu ti lo, bedenam vu yi, lob nanēr vu sir nabē, ‘Hil kwad vesa! In sa sipsip ti mala ma, rēk setōk vu behaġo yom ggōkin.’ ⁷Om yik nebē saga, sa nanēr vu ham nabē: Angēr lo vu yaġek kwaj vesa in alam yohvu 99 nebē saga, in su huk neggēp vu sir bē rēk degērin sir rē. Gaġ nabē alam nij paya ti ġērin yi, og rēk kwaj vesa bōpata rot vu yaġek kesuu.”

Yesu Nēr Ġaġek Peggirinsën Raġ Monē Mala Ma

⁸“Log nabē avēh ti neġo yi monē ġahis nemadluho, loġ ti mala ma, og rēk taggi doġ ram gesekee begganġ ayo menesero rot, bemēm natōk jaġ loġ mēm. ⁹Bē natōk vu, og rēk tahi yi alam lo, galam sën sir begganġ-bu ti lo na vu yi, log nanēr vu sir nabē, ‘Hil kwad vesa! In sa hevuu sa monē ġahis ti, rēk sa sero metōk vu ggōkin.’ ¹⁰Om yik nebē saga, sa nanēr vu ham nabē: Bē mehōti sën nġaa nipaya neggēp vu yi lo ġērin yi nom, og Anutu yi angēr lo kwaj vesa rot.”

Ġaġek Peggirinsën Raġ Hur Maġēm Ti Vuu Ama Geya Nyēg Ngwē

¹¹Log Yesu nēr ving bē, “Mehōti nalu maluh luu denedo, ¹²lob amon nēr vu luho amaj bē, ‘Amaġ-e, kwam bo beġebasuh hong monē lu nġaa pin borot, beġebo gelek alu arig.’ Lob ama tunġ nġaa pin ggelek luho. ¹³Lob amon su nedo hus ading rē, gaġ pevis besupin hen beya nyēg ading ti. Beya nedo, lob tē yi monē pin ya raġ nġaa nipaya paya sën nevonġ lo. ¹⁴Vasap yi nġaa pin bemaya, log meyip bōpata verup vu dob sagu. Lob neraġ vu in nos lu nġaa. ¹⁵Lob maam ya nevonġ huk vu mehōti ggēp nyēg sagu. Lob mehō sēnē vonġ yi ya, beya neġin yi böök lo ggēp yi dob. ¹⁶Lob kwa neya vu böök hir nos rot bē ga, in mehōti su nelōk vu yi rē.

¹⁷Nebē sēnē loġ kwa yah tōk raġ ama, lob nēr bē, ‘Amaġ yi hur lo hir nos nġahiseġē, besu deyoh vu bē dega mepalēt na rē. Rēk tum sengo yam nado sēnē menadiiġahēg pangsën. ¹⁸Om maam sa ġedi jaġ menah mena vu amaġ. Log sēk nanēr vu yi nabē, “Amaġ. Sa hevong paya vu Anutu, gevu hong. ¹⁹Om gwēbeng sa su mehō niġ vesa yoh vu bē ġenanēr sa

nabë nalum rë. Gaḱ gwetunḡ sa natu hong hur ti.”²⁰ Log kedi raḱ meyah meya vu ama.

²¹Nahën verup neyam ggëp ading teka, loḱ ama lë yi, lob kwa paya in yi. Lob seröḡ beya kebi yi, gemul* yi. Loḱ nalu nër vu yi bë, ‘Amaḡ, sa hevongḡ paya vu Anutu, gevu hongḡ. Om sa su mehö niḡ vesa yoh vu bë ḡenanër sa nabë nalum sa rë.’²² Rëḱ ama nër vu yi hur lo bë, ‘Ham gweḱo tob ading malanḡeri ti nam pevis bejöp doḱ yi. Geham naḱah seḡes ti doḱ seḱë. Geham jöp suu doḱ vaha.’²³ Geham gweḱo burmakau nalu tuveḱ sën jeji lo ti nam mengis, in hil aḡa nos böp gekwad vesa in yi.²⁴ In vongḡ bë sa naluḡ sënë diiḱ ya, rëḱ gwëbeng vesa loḱ yah ggökin. Mala ma, loḱ hil atöḱ vu yi ggökin.’ Lob kwaj vesa medenepisek in yi lo.

²⁵Log ari aḡuu ya nedo huk anon, beverup dus raḱ begganḡ, loḱ nḡo geggaḡeng dedun gedanelöo rot.²⁶ Lob tahi hur ti ya, beloḱ tepëḱ vu yi bë, ‘Denvongḡ va sagu?’²⁷ Loḱ nër yah vu yi bë, ‘Arim amon yom verup, om sën amam sis burmakau nalu tuveḱ sën jeji lo ti medenegga gekwaj vesa. In nalu su ya mala ma rë, gaḱ ya nedo vesa beyom verup.’²⁸ Rëḱ nalu aḡuu ahë sengën rot, lob su loḱ ya begganḡ ayo rë. Lob ama luḱ ya dobnë, beya semu aye in yi.²⁹ Rëḱ nër yah vu ama bë, ‘Sa nehevongḡ hongḡ huk menado yoh vu nḡebek nḡahiseḱë nebë hongḡ nḡaa meris ti, gesa su neḱeyëh ayam beron ti rë. Rëḱ su ḡenevo memëḱ nalu ti vu sa, behe los sa alam naha gekwamin vesa rë. Geyö nema rot.’³⁰ Rëḱ nalum teka saga ya vasap hongḡ nḡaa pin raḱ avëh baggëb lo, geyom verup, lob kwam vo yi beḡesis burmakau nalu tuveḱ sën jeji lo in yi.’

³¹Loḱ ama nër yah vu bë, ‘Naluḡ, hongëḱ alu nado loḱ ti yoh vu buk, besa nḡaa pin tu hongḡ nḡaa.’³² Gaḱ mëm hil kwad vesa benapisek in arim sënë. In vongḡ bë diiḱ ya, rëḱ ma genedo vesa beyom verup ggökin. Mala maya veröḱ yi, loḱ hil halë yi ggökin.’ ”

Ḡaḡek Peggirinsën Raḱ Hur Ti Sën Neḡin Ala Yi Nḡaa Paya Lo

16¹Log Yesu nër vu yi hur maluh lo ving bë, “Mehö-los-bengö-ggoreksën ti nedo, beyi hur ti nedo menegin yi nḡaa nḡaa paya. Lob mehö la deya vu mehö monë degwa sënë medenër yi hur rangah vu yi bë nevasap yi nḡaa nḡahiseḱë.²Lob tahi yi hur yam benër vu yi bë, ‘Ḡenevongḡ nebë tena sën mehö la denër bengöm vu sa-ë? Genah ḡetateḱin sa nḡaa pin sën ḡeneḡin lo nabë ḡenevongḡ nebë tena, in sejaḱ ni. In su rëḱ gweḡin sa nḡaa gökin nah rë.’

³Lob mehö sën neḡin yi nḡaa lo kwa nevo loḱ ayo bë, ‘Sëḱ ḡevongḡ nabë va? Ma gemehö böp rëḱ juuk sa na pehi lo, gesa su rëḱ ḡegin yi nḡaa gökin nah rë. Sa seḱëḡ ma, om sa su yoh vu bë ḱedub dob rë-o! Log sa niḡ nemum bë sa su ḱetaḡ nos vu mehö ngwë.’⁴Rëḱ mu sa kwaḡ töḱ raḱ aggata ti, om nabë sa ḡevongḡ nabë sënë, og alam rëḱ deḡeḱo sa na hir begganḡ doḱ buk sën sa alaḡ juuk sa gesesu ḡegin yi nḡaa gökin rë lo.’⁵Nebë sënë lob tahi alam pin sën hir nyëvewen neggëp

berək debo doḡ nah vu ala lo ti ti ya vu yi. Lob ti ya verup muḡin, lob loḡ tepək vu bē, ‘Hong nyēvewen va la neggēp vu sa alaḡ-a?’ ⁶Loḡ nēr yah bē, ‘Wēl* dram 100.’ Lob nēr vu bē, ‘Gweḡo ḡapiya teka sēn hong nyēvewen arē neggēp loḡ lo, begweto ḡemedo pevis, bekwevu yiḡ dram 50 mu doḡ ḡēp.’ ⁷Ggovek log mehō ngwē verup, lob mehō sēn neḡin nḡaa lo loḡ tepək vu bē, ‘Hong nyēvewen va la neggēp-a?’ Loḡ bē, ‘Wit* bēēk 100.’ Lob nēr vu bē, ‘Om gweḡo hong ḡapiya sēn hong nyēvewen neggēp loḡ lo, beyiḡ kwevu bēēk 80 mu doḡ ḡēp.’

⁸Lob ala nḡo bē nevonḡ nebē saga, lob ḡenu ya benēr yi hur sēn tetuhin yi lo bē yi mehō los kwa. Yōnon, mehōnon vu dob sēnē yiḡ kwaj bōp bedenetetuhin hir alam nebē sēnē. Gaḡ alam-rangah-yi, og su denevonḡ nḡaa los kwa nebē sēnē rē.

⁹Om sa nanēr vu ham nabē: Ham su ngupin monē in gwevonḡ nḡaa nipaya paya jaḡ, gaḡ ham gwevonḡ balam denatu ham alam jaḡ. Gevu tamusēn sēn monē nama na lo, og rēḡ degeḡo ham jaḡ na begganḡ nivesa sēn rēḡ medo degwata los degwata lo.

¹⁰Nabē mehōti nemalain nḡaa mahen teka teka nivesa, og rēḡ malain nḡaa bōp nivesa geving. Log mehōti sēn su gevonḡ nḡaa mahen mahen nirōp rē lo, og su rēḡ gevonḡ nḡaa bōp nirōp geving rē. ¹¹Om nabē ham su gweḡin dob sēnē yi monē nirōp rē, og re rēḡ bo nḡaanon vu ham beham gweḡin-a? ¹²Log nabē ham su gweḡin mehō ngwē hir nḡaa nivesa rē, og re rēḡ bo ham nḡo ham nḡaa sēn lo vu ham-a?

¹³Hur ti su yoh vu bē gevonḡ huk vu ala luu doḡ ti rē. In rēḡ nidelin ngwē, gaḡē geving ngwē. Ma rēḡ napiiḡ vu ngwē, genitebō in ngwē. Ham su yoh vu bē gwevonḡ huk vu Anutu los monē doḡ ti rē.”

Ḡaḡek Raḡ Horek Los Anutu-yi-nyēḡ

¹⁴Rēḡ alam Parisai* ahēj neving monē pangsēn, om denḡo ḡaḡek pin sēn Yesu nēr agi, lob denōp raḡ yi. ¹⁵Rēḡ nēr yah vu sir bē, “Ham nḡo neḡo ham raḡ ggēp alam malaj bē ham alam yohvu. Rēḡ mu Anutu raḡ ham ayomin ni. In nḡaa sēn mehōnon denelē bē nivesa medeneḡo raḡ lo, og Anutu nelē bē nḡaa nipaya.

¹⁶Horek yi ḡaḡek los alam-denenēr-ḡaḡek-rangahsēn hir ḡaḡek neggēp in bē hil sepa doḡ, rot meverup loḡ Jon yi buk. Rēḡ loḡ Jon yi buk, beyam verup gwēbeng, og Bengō Nivesa raḡ Anutu-yi-nyēḡ tōḡ yam rangah. Lob alam pin nij wēēk rot in bē dedoḡ na nyēḡ sēnē. ¹⁷Yaḡek los dob yoh vu bē govek na bemala nama, rēḡ mu ḡaḡek sēn neggēp loḡ horek lo, og su yoh vu bē teka rēḡ geto mena rē.”

Yesu Nēr Ḡaḡek Raḡ Sēn Alam Los Venēj Denevepul Sir Lo

(Mt 5:31-32; 19:9; Mk 10:11-12)

¹⁸“Bē mehōti nidēlin venē gegeḡo avēh ngwē natu venē, og nevonḡ baggēb. Log mehōti sēn nabē geḡo avēh sēn regga nilēlin yi lo, og nevonḡ baggēb bengāa nipaya neggēp vu yi.”

Yesu Nër Gägek Raḵ Mehö Bengö-ggoreksën Luho Mehö Meris Lasarus

¹⁹“Mehöti nedo wirek, lob yö neröp röprüp malangeri ngeri los tob saḡap nivesa vesa. Genegga nos nivesa vesa yoh vu buk. ²⁰Log mehö-ḵupeḵ-masën ti neggëp loḵ yi veluung avi, arë nebë Lasarus. Bepegges vunin yi. ²¹Rëḵ kwa nevo timu bë na in patu nos metes sën mehö-los-bengö-ggoreksën nevonḡ meneto loḵ tevor ḡebinë lo mega, rëḵ ma. Ganöö verup denetep raḵ yi pegges.

²²Loḵ mehö-ḵupeḵ-masën lo diiḵ muḡin medelev, lob angër deḵo yi ya nedo ving Abraham. Log mehö-los-bengö-ggoreksën diiḵ tamu bedelev yi ving. ²³Lob ya nedo Nyëḡ-nipaya benëḵo vanë böpata. Loḵ vër mala raḵ, lob lë ga, Abraham nedo ading rot, log Lasarus nedo ving yi. ²⁴Lob mehö-los-bengö-ggoreksën lo tahi ya vu bë, ‘Amaḡ Abraham-e! Kwam gevonḡin sa begwevonḡ Lasarus nam daḡoo nema deggis nyë teka doḵ bël, begevonḡ jaḵ sa daggeḡ bahë yes jaḵ teka rë. In nengwah sënë gga sa besa hanḡo nivanë böpata rot.’

²⁵Loḵ Abraham nër yah vu bë, ‘Naluḡ-e! Ngo kwam bo rë! In wirek sën ḡenedo malam vesa lo, og ḡenedo raḵ hong ngaa pin nivesa vesa. Log Lasarus nedo paya in ngaa pin. Rëḵ vu nyëḡ sën gwëbeng agi, og nedo nivesa, log ḡenetöḵ vu vanë rot. ²⁶Log ngaa ngwë sënë ving. Anutu vonḡ lii böpata ti neggëp loḵ vuheng meneruu hil. Om alam sën denedo agi degevonḡin nabë deduḵ lii sënë gedenök vu ham, og su deyoh vu rë. Galam sën denedo ggëp aga su deyoh vu bë deduḵ lii sënë gedejaḵ nam vu he rë.’

²⁷Lob mehö-los-bengö-ggoreksën lo nër bë, ‘Nebë saga om amaḡ, sa ḵetaḡ vu hong bë gwevonḡ Lasarus nah bena amaḡ yi begganḡ. ²⁸In sarig lo nemadvahi denedo loḵ. Om Lasarus pasang nanër gägek niwëëḵ vu sir. In rëḵ dedoḵ nam nyëḡ sënë bedegeḵo vanë.’

²⁹Loḵ Abraham nër yah vu bë, ‘Moses losho alam-denenër-gägek-ranḡahsën hir gägek neggëp vu sir. Om yiḵ degengö saga.’ ³⁰Lob mehö sën los ḵupeḵ wirek lo nër bë, ‘Ma rot! Amaḡ Abraham, sagaḵ su yoh vu rë. Gaḵ mëm nabë alam-diiḵsën ti kedi jaḵ ḡëp bedub benah nanër vu sir, og mëm rëḵ degërin sir.’ ³¹Loḵ Abraham nër yah vu yi bë, ‘Bë su degengö Moses losho alam-denenër-gägek-ranḡahsën hir gägek rë, log nabë mehöti kedi jaḵ nah ḡëp bedub benah nanër, og su rëḵ degevonḡ geving yi gägek geving rë.’ ”

Nḡaa Nipaya Rëḵ Gërin Mehönon Besu Degevonḡ Geving Yesu Rë

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

17 ¹Log Yesu nër vu yi hur maluh bë, “Nḡaa aggagga rëḵ berup beseggi mehönon, lob rëḵ kepë sir. Rëḵ mu ḡëpin mehöti sën jan doḵ vahaj lo! ²In maḵ rëḵ kepë alam sën nahën nij yes yes lo ti jaḵ ngaa

nipaya. Gaḵ nabë dese-yu ḡelöng böpata ti doḵ mehö nipaya saga kwa namuḡin medegetë yi duḵ na loo bemala nama, og sagaḵ nivesa in lob su rëḵ kepë mehönön la rë, gaḵ nama og rëḵ geḵo nyëvewen böpata rot vu tamusën. Om ham ngo gweḡin ham nivesa.

³Nabë arim gevong ngaa nipaya, og ḡebo ḡageḵ jaḵ yi. Lob nabë ḡerin yi, og kwam birek na in yi ngaa nipaya saga. ⁴Log nabë gevong paya vu hong beron nemadvahi-bevidek-luu doḵ buk timu, loḵ ḡerin yi nom vu hong beron nemadvahi-bevidek-luu genanër vu hong nabë, ‘Wöp-o, sa hevong sënëḵ nipaya rot.’ Og kwam birek na in yi nipaya saga.”

Hil ḡevong Geving Nabë Sënë

⁵Sinarë lo denër vu Mehöböp bë, “Gwevong behe ayomin na niwëëḵ.” ⁶Loḵ Mehöböp nër yah vu sir bë, “Nabë yik ham ayomin nam timu mahen teka mu nabë mastet* ḡahis, og ham yoh vu bë rëḵ nanër vu ḵele malberi sënë nabë, ‘Gesepul hong los degwam meḡena ḡejayang hong duk na loo vuheng’, og rëḵ gevong noh vu ham ayemin.”

Yesu Nër Bë Yi Hur Degevong Nabë Sënë

⁷Log Yesu nër ving bë, “Nabë ham ti yi hur kedub dob ḡep huk anon, ma ḡeḡin sipsip govek geberup begganḡ, og maḵ ala rëḵ nanër vu yi nabë, ‘Gepevis beḡejaḵ nam sëa in ḡegwa nos’—a? ⁸Ma! Mu rëḵ nanër vu yi nabë, ‘Gwero sa nos. ḡejöp röpröp in ḡejuu sa nos begweḵo nam beseḡa genanum namuḡin, loḵ mëm rëḵ ḡegwa höm los ḡenanum tamu.’ ⁹Log maḵ rëḵ kwa vesa meḡeḵo hur sënë jaḵ in nevong ngaa yoh vu aye? Ma! ¹⁰Om yik ham gwevong nabë saga geving. Nabë ham gwevong ngaa pin begovek na noh vu sën Anutu nër vu ham bë ham gwevong lo, og ham nanër nabë, ‘Heḵ hur nimin paya. Om huk sën he nehevong lo, og yik he ngo he huk om he nehevong.’”

Yesu Vong Alam Nij Sevuuk Neadluho Nij Vesa Raḵ

¹¹Yesu yoh aggata meneya in bë na Yerusalem, lob ya meto aggata vuheng atov sën neruu dob distrik Samaria los Galilea lo. ¹²Medo meya beya verup begganḡ-bu mahen ti, lob alam nij sevuuk neadluho detök verup vu yi bedenare adingnë ¹³gedetahi ya vu yi bë, “Tatovaha, kwam paya in he!” ¹⁴Yesu nelë sir, lom nër yah vu sir bë, “Ham na tato navimin vu alam-deneḵo-seriveng.” Lob nahën medo deneyök, log navij tup nivesa raḵ pevis. ¹⁵Lob sir ti nelë bë navi nivesa raḵ, lob ḡḡerin yi benepisek in menetahi ya vavunë, geneḵo Anutu arë raḵ geneyah vu Yesu. ¹⁶Mehö saga yah verup, lob to petev loḵ Yesu vaha genër vu bë kwa vesa rot. Rëḵ mu mehö sënë og Samaria* ti. ¹⁷Yesu lë bë mehö timu sënë yom to vu yi, lom lëḵ menër bë, “Sa kwaḡ nevo bë ham neadluho sën lo nimin vesa raḵ pin, loḵ sir nemadvahi-bevidek-lubelluu ya deyoh tena? ¹⁸Su deyom

in bē degeko Mehöböp arē jaḵ rē? Gaḵ yiḵ mehō-yu-ngwē sēnē yō timu yom-a?” ¹⁹Lom Yesu nēr vu yi bē, “Kwedi ḡena! Ayom yam timu vu sa om sēn nim vesa raḵ.”

Anutu-yi-nyëḡ Rëḵ Anon Jaḵ

(Mt 24:23-28, 37-41)

²⁰Lob Parisai* deloḵ tepëḵ in Yesu bē, “Anutu rëḵ nam natu ala megeḡin hil nangërek-a? Loḵ Yesu nēr yah vu sir bē, “Buk sēn nabē Anutu nam geḡin hil lo, og ham su rëḵ gwelē nḡaa ti jaḵ malamin rē. ²¹Log su rëḵ denanēr vu ham nabē ‘Nedo sagi!’ ma, ‘Nedo sagu!’ rē. Ham nḡo? Anutu yam nedo loḵ ham vuheng atov gḡovek ya.”

²²Log Yesu nēr vu yi hur maluh lo bē, “Buk ti vonḡin berup, lob ham rëḵ gwevonḡ in rot nabē ham gwelē Mehōnon Nalu gökin, rëḵ mu ham su rëḵ gwelē yi rē gerëḵ nama. ²³Rëḵ denanēr vu ham nabē, ‘Nedo sagu om ham na!’ ma, rëḵ denanēr vu ham nabē, ‘Nedo sagi om ham nam!’ og ham su tamuḡin sir, gaḵ ham najom ham ahon! ²⁴In buk sēn Mehōnon Nalu duḵ nom lo, og ham rëḵ gwelē nabē sēn ham nelē davēs nevër lom nejëh raḵ nyëḡ pin lo. ²⁵Rëḵ mu geḵo nivanē nḡahiseḵë rē, galam sēn denedo gwëbeng agi degeruu demij vu yi govek rē. ²⁶Log doḵ buk sēn Mehōnon Nalu duḵ nom dob lo, og mehōnon rëḵ medo denegevonḡ nḡaa pin nabē sēn denevonḡ loḵ Noa yi buk wirek lo. ²⁷Mehōnon medo denegga nos los denenum, gemaluh denëḵo venëḡ, gavëh deneraḵ reggaj, beya verup loḵ buk sēn Noa loḵ ya yaḡ ayo lo, loḵ tum bël böpata vuuḵ verup pevis merehöö sir pin.

²⁸Log yiḵ rëḵ nabē sēn Lot yi buk lo geving. Denegga nos gedenum gedenebaḡo ḵupeḵ lu nḡaa. Denevaroh nos los denelev begganḡ. ²⁹Rëḵ mu loḵ buk sēn Lot kedi ggëp Sodom meya raḵ lo, og Anutu vonḡ nengwah böpata los ḡelönḡ nisanḡsanḡ sēn netum lo luḵ yam vu vavunē nebē hob megga sir pin bermalaj maya. ḡelönḡ saga arē nebē salpa*.

³⁰Lob yiḵ rëḵ mehōnon medo denegevonḡ hir nḡaa aggagga nabē saga doḵ buk sēn Mehōnon Nalu duḵ nom dob betato yi rangah lo.

³¹Lob nabē mehōti jaḵ na sewah jaḵ yi begganḡ yu tamanḡsēn vavunē megeḵo ayöönḡ doḵ buk saga, geyi nḡaa pin doḵ medo begganḡ ayo, og su doḵ nah geḵo yi ḵupeḵ doḵ begganḡ ayo, gaḵ beya mena pevis. Log nabē mehōti na medo huk anon, og yiḵ nabē saga, su seröḡ menah begganḡ, gaḵ beya mena pevis. ³²Ham kwamin bo Lot venë rē. ³³Nabē mehōti kwa bo navi pangḡsēn og su rëḵ medo mala-tumsēn rē. Gaḵ nabē mehōti kwa birek in yi, og anon rëḵ medo mala-tumsēn.

³⁴Sa nanēr vu ham nabē: Mehō luu rëḵ degëp buk jaḵ ḵanyë timu doḵ buk sēnē, lob Anutu rëḵ geḵo ngwë, log gevuu ngwë begëp. ³⁵Log avëh luu rëḵ medo denegerii wit* ḡahis natu parawa, lob Anutu rëḵ geḵo ngwë, log gevuu ngwë bemedo. ³⁶[Log mehō luu rëḵ demedo doḵ huk anon, lob Anutu rëḵ geḵo ngwë, log gevuu ngwë bemedo].”

³⁷Yi hur maluh deloḵ tepēḵ vu yi bē, “Mehöböp, ngaa sēnē rēḵ anon jaḵ gēp tena?” Loḵ Yesu nēr yah vu sir bē, “Vu nyēḡ sēn heljēng neggēp lo, og ḵadani denesup sir ya timu in bē dega.”

Gāḡek Peggirinsēn Raḵ Avēh Ti Vonḡin Bē Jaas Doḵ Vu Yi

18 ¹Lob Yesu nēr gāḡek peggirinsēn ti vu sir in bē tahu sir beyō denajom jaḵ noh vu buk gesu nij tebō. ²Nēr bē, “Jaas sēn nēngō gāḡek lo ti nedo nyēḡ böp ti. Lob jaas ti sēnē su neggōnengin Anutu rē, log su kwa nevo mehōnon ving rē. ³Lob avēh alov ti nedo nyēḡ böp sēnē ving. Lob neya vu jaas sēnē yoh vu buk menenēr vu bē, ‘Mehōti vonḡ paya vu sa, om gwēngō sa gāḡek megwero.’ ⁴Loḵ jaas sēnē kwa vo muḡin bē su rēḵ doḵ vu yi rē, lob nedo hus ading teka. Loḵ tum yom kwa vo loḵ ayo bē, ‘Sa su nahōnengin Anutu rē, gesa su kwaḡ nevo mehōnon rē. ⁵Rēḵ avēh alov sēnē yam neketag vu sa mekeduung raḵ, om maam yiḵ ggovek gesedoḵ vu yi in gāḡek. In maḵ rēḵ medo menam vu sa nabē sēnē rot besa niḡ tebō jaḵ na verōḵ yi.’ ”

⁶Log Mehöböp Yesu loḵ tepēḵ bē, “Ham ngo jaas nipaya sēnē yi gāḡek, ⁷om ham kwamin nevo bē? Alam sēn Anutu ggoo in sir raḵ tu yi ngaa bedenesu vu yi buk los rangah pin lo, og ham kwamin nevo bē maḵ su rēḵ doḵ vu sir in gāḡek rē? Maḵ rēḵ gēgin hus ading rot, gesu doḵ vu sir pevis rē? Ma. ⁸Sa nanēr vu ham nabē: Rēḵ genḡo hir gāḡek bedoḵ vu sir pevis. Rēḵ mu vu tamusēn sēn Mehōnon Nalu nom lo, og maḵ rēḵ natōḵ vu yi alam la gedenegevongē geving yi medemedo ma rēḵ nama?”

Gāḡek Peggirinsēn Raḵ Alam Parisai* Los Mehö Sēn Neḡo Takēs

⁹Log Yesu nēr gāḡek peggirinsēn ti vu alam vahi sēn yō kwaj nevo sir bē sir alam yohvu gedenele alam vahi pin bē nij paya lo bē, ¹⁰“Mehö luu kwaj nevo bē denajom jaḵ, lob luho deraḵ medeya dub vabuung böp. Parisai* ngwē, log alam sēn denēḡo takēs* lo ngwē. ¹¹Parisai* sēnē nare ya, bevenḡev raḵ loḵ ayo nebē sēnē, ‘Oo Anutu, sa kwaḡ vesa vu hong, in sa su nebē alam vahi rē. In sir og kwaj luu bedenevo alam hir ngaa vēr. Gesir alam nij paya, gedenevonḡ baggēb. Rēḵ sa og su nebē sēn sir-ē rē. Gesa su nebē mehö neḡo takēs* sēn nare agi ving rē. ¹²Sayeḡ neggēr in nos buk luu luu neyoh vu soda ti ti. Log ngaa pin sēn sa nehako lo, og sa nehetung ya yu nemadluho, lob sa navo ti vu hong.’ ¹³Rēḵ mehö sēn neḡo takēs* lo, og yō nare ggēp ading, log nilēl bē su barah mala jaḵ yaḡek, gaḵ petap babu log jom raḵ bē, ‘Oo Anutu, sa mehö niḡ paya, rēḵ mu kwam gevongin sa!’

¹⁴Om sa nanēr vu ham nabē: Anutu nēr mehö sēn neḡo takēs* agi bē yi mehö yohvu beyah meya yi begganḡ los nipaya masēn. Gaḵ mehö ngwē sēnē og ma. In mehōti bē yō geḡo yi jaḵ, og Anutu rēḵ dahun yi. Gaḵ mehōti sēn yō dahun yi lo, og Anutu rēḵ geḡo arē jaḵ.”

Yesu Jom Raḵ Hurmahen
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵Loḵ deḵo hurmahen deyam vu Yesu, in bē gebē nema jaḵ sir. Rēḵ yi hur maluh delē, lob denēr in sir. ¹⁶Rēḵ ma geYesu tahi hurmahen deyam vu yi, log nēr bē, “Ham gwevonḡ hurmahen denam vu sa. Ham su gwēr in sir, in alam sēn ayoj neyam timu vu sa nebē hurmahen lo, og rēḵ demedo doḵ Anutu-yi-nyēḡ. ¹⁷Om sa nanēr vu ham yōnon nabē: Mehōti sēn su ayo na timu vu Anutu-yi-nyēḡ nabē hurmahen rē lo, og su yoh vu bē rēḵ doḵ na rē.”

Ḡāgek Raḵ Ggev Sēn Yi Nḡaa Nḡahiseḵē Neggēp Vu Yi
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸Loḵ ggev ti loḵ tepēḵ in yi bē, “Tatovaha! Honḡ mehō nim vesa anon, om sēḵ ḡevonḡ nabē va in sena medo malaḡ-tumsēn degwata los degwata?” ¹⁹Loḵ Yesu nēr yah vu yi bē, “Ḡenēr sa bē sa niḡ vesa in va? In Anutu yō timu og nivesa. ²⁰Ḡeraḵ Anutu yi horek ni ggovek ya bē: Su gwevonḡ baggēb. Su ḡengis mehōnon medenadiiḵ. Su ḡēḡodeḵ nḡaa. Su ḡenanēr ḡāgek tetuhinsēn jaḵ mehō ngwē. Ḡēḡurek amam lu atam babuj.” ²¹Loḵ ggev lo nēr yah vu bē, “Ēē-ē, sēnēḵ sengo nahēn hurmahen, log sa nesepa loḵ horek pin sēnē rot beberup gwēbeng sagi.” ²²Yesu nḡo lob nēr yah vu yi bē, “Log nḡaa ti nahēn. Gwevonḡ honḡ ḵupeḵ pin bemehō la debaḡo, lob ḡebo monē sēn gwēḵo jaḵ lo gelek alam sēn hej nḡaa nema in sir lo. Gwevonḡ nabē sēnē log mēm ḡenam ḡesepa sa, gemēm honḡ ḵupeḵ nivesa rēḵ ḡēp vu yaḡek.” ²³Rēḵ ggev sēnē nḡo ḡāgek sēnē, lob ayo maggin rot. In yi mehō ḵupeḵ degwa.

²⁴Yesu lē yi lob nēr bē, “Alam sēn hir ḵupeḵ nḡahiseḵē lo, bē dedoḵ na Anutu-yi-nyēḡ og rēḵ debimengin rot. ²⁵Yōnon, kamer bē gurek na rureḵ len, og yiḵ huk bōpata rot, rēḵ mu nabē mehō-los-bengō-ggoreksēn ti gevonḡ in nabē doḵ na Anutu yi nyēḡ og sagaḵ huk bōpata rot kesuu.” ²⁶Alam denḡo ḡāgek sēnē lob denēr bē, “Om maḵ re yoh vu bē rēḵ medo mala-tumsēn degwata?” ²⁷Loḵ Yesu nēr bē, “Nḡaa sēn mehōnon su deyoh vu bē degevonḡ rē lo, og Anutu yō yoh vu bē gevonḡ.”

²⁸Loḵ Pita nēr bē, “Gwelē! He hevuu he nyēḡ los he nḡaa pin ya, gehe yam medo nesepa honḡ.” ²⁹Lob Yesu nēr vu sir bē, “Sa nanēr vu ham nabē: Alam pin sēn kwaj nevo Anutu-yi-nyēḡ, bedenevuu hir begganḡ, gevenēj, garij lo, gamaj los ataj, genaluj lo lo, ³⁰og Anutu rēḵ bo nḡahiseḵē doḵ nah vu sir doḵ buk sēnē, log rēḵ demedo malaj-tumsēn degwata los degwata vu tamusēn.”

Yesu Nēr Beron Netu Lōō Bē Rēḵ Nadiiḵ Gekedi Jaḵ Ḡökin
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹Lob Yesu ḵo sir nemadluho-bevidek-luu lo ya, benēr vu sir bē, “Ham nḡo! Gwēbeng hil naraḵ menaya Yerusalem. Lob ḡāgek pin sēn alam-

denenër-ğägek-ranğahsën dekevu rağ Mehönon Nalu wirek meneggöp lo vonğin anon jağ. ³²In rëğ debo yi doğ na alam-yu-ngwë nemaj. Lob rëğ denanër pelë jağ yi, gedegevonğ paya vu yi, gedepesuv nyëğ kos jağ yi. ³³Log rëğ debeek yi, log mëm dengis yi menadiiğ. Rëğ mu buk natu löö jağ, lob rëğ kedi jağ nah gökin.” ³⁴Rëğ yi hur maluh su derağ ğägek sënë ni rë. In neggöp vunsën in sir lob su kwaj tøk rağ degwa rë.

Yesu Ro Mehö Mala Kenod Ti Menivesa Rağ

(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵Yesu ya verup Yeriko, lob mehö mala kenod ti nedo loğ aggata nenga bemedo neketağ monë lu nğaa vu alam bë dedoğ vu yi. ³⁶Lob nğo dedun bë alam yu böpata to deneyam, lob loğ tepëğ vu sir bë, “Denevonğ va?” ³⁷Loğ denër vu bë, “Yesu vu Nasaret verup.” ³⁸Lob tahi ya bë, “Yesu! Davit* yi mewis-e! Kwam gevonğin sa.” ³⁹Loğ alam sën denemuğin lo depetupek rağ yi bë aye nama. Rëğ ma gepasang netahi menegeyeh loğ bë, “Davit* yi mewis-e! Kwam gevonğin sa!” ⁴⁰Lob Yesu ya nare genër vu sir bë degeko yi na vu yi. Ya verup, lob Yesu loğ tepëğ vu yi bë, ⁴¹“Ğevonğin bë sa ğevonğ nabë va vu hong-a?” Loğ nër bë, “Mehöböp, sa bë gwevonğ besa malağ natum gökin.” ⁴²Lob Yesu nër vu bë, “Malam natum. Ayom yam timu vu sa om vonğ bemalam nivesa rağ.” ⁴³Lob pevis bemala nivesa rağ avuti genelë nyëğ. Lob tamuın Yesu meneya, geneço Anutu arë rağ. Galam pin sën delë nğaa agi deço Anutu arë rağ ving.

Sakeus Yi Ğägek

19 ¹Lob Yesu loğ ya Yeriko in bë noh na bena. ²Loğ mehöti arë nebë Sakeus nedo. Alam-deneço-takës* hir ggev ti yi, beyi mehö neggorek monë nğahisekë. ³Lob kwa nevo bë gelë Yesu mejağ ni nabë yi mehö nebë va. Rëğ yi mehö vaha dus besu yoh vu bë rëğ gelë yi nivesa rë, in alam nğahi rot medeggërin yi. ⁴Lob serög bemuğin beya merağ ya kele map ti in bë mëm gelë Yesu. In rağ ni bë rëğ na berup sagu. ⁵Lob Yesu ya verup bevarah mala rağ melë yi, lob nër ya vu bë, “Sakeus, geduğ pevis megenam! In sëğ medo geving hong doğ böm pehi sënë.” ⁶Lob luğ pevis beço Yesu rağ meya yi begganğ los kwa vesa. ⁷Alam delë nebë sënë, lob ahëğ sengën medenër bë, “Ya neggöp loğ mehö nipaya ti sagu yi begganğ in va?”

⁸Lob Sakeus ya nare benër vu Mehöböp bë, “Mehöböp, gwengo rë. Sëğ ğevonğ sa nğaa pin vahi vu alam sën denerağ vu in nğaa lo. Log alam sën sa tetuhin sir gesehodeğ hir nğaa ti ti lo, og sëğ ğevonğ nğaa lubellu lubellu doğ nah vu sir.” ⁹Lob Yesu nër vu yi bë, “Gwëbeng sënë, Anutu kol alam begganğ ayo ti sënë yah vu yi. In mehö sënë og degwa vu Abraham ving. ¹⁰Yönon, Mehönon Nalu yam in bë sero mehönon sën malaj nema lo begeko sir nah.”

Ğağek Peggirinsën Rağ Alam Böp Ti Vo Monë Vu Yi Hur Nemađluho

¹¹Denğo ğağek sënë ggovek, log nër ğağek peggirinsën ti vu sir. In ya verup dus rağ Yerusalem, lob kwaj nevo bē buk dus rağ bAnutu-yi-nyëğ vonğin anon jağ pevis avuti. ¹²Lob nër vu sir bē, “Mehö böp ti bē na nyëğ ading ti jağ in degetunğ yi natu mehö-los-bengö benom geğin yi alam pin. ¹³Lob supin yi hur nemađluho yam bevo monë ğapiya luu luu ggelek sir pin, log nër vu sir bē, ‘Ham medo gwevonğ huk bağosën jağ monë sënë rot, besenom geto sënë gökin.’

¹⁴Rëğ yi alam nij nelëlin yi, om ya, log devonğ mehö la detamuin yi medeya beya denër bē, ‘He nimin lël bē mehö saga su natu he mehö-los-bengö megeğin he!’ ¹⁵Rëğ ma gedetunğ yi tu hir mehö-los-bengö ggovek geyom to. Lob nër bē, ‘Ham tahi alam sën sevo monë vu sir lo nam. Sa bē galë nabë sir ti ti deneğo va la va la loğ ya ving-a?’

¹⁶Lob mehöti nare yam muğin benër ya bē, ‘Mehö böp, sa hevonğ huk bağosën rağ honğ monë ğapiya luu sënë, log sa hağo ğapiya mehödahis sënë loğ yam ving.’ ¹⁷Lob mehö-los-bengö nër vu yi bē, ‘Honğ hur nivesa beğevonğ huk nivesa rot. Ğenemalamin nğaa mahen sënë nivesa, om sëğ gevonğ begweğin nyëğ böp yu nemađluho.’

¹⁸Log mehö ngwë sën netu luu nare benër ya bē, ‘Mehö böp, sa hevonğ huk bağosën rağ honğ monë ğapiya luu sënë, log gwëbeng sa hağo ğapiya nemađluho sënë loğ yam ving.’ ¹⁹Lob mehö-los-bengö nër vu yi bē, ‘Om sëğ gevonğ nyëğ böp yu nemađvahi in gweğin.’

²⁰Loğ hur ti verup nare yam, benër ya bē, ‘Mehö böp, honğ monë ğapiya luu sën lo sënë. Sa hebom loğ tob nyë dus teka besa heğin nivesa beyö nedo rot. ²¹In sa nehalë honğ bē honğ mehö nim wëëk. Nğaa sën mehö ngwë denetunğ menedo lo, og geğeğo. Genos sën mehö ngwë denevaroh lo, og geğeev anon. Om sën sehönengin honğ, lob honğ monë ğapiya luu sën lo yö nedo.’

²²Lob mehö-los-bengö nër vu mehö sënë bē, ‘Honğ sënë, nim paya rot! Mağ sëğ gevonğ ğağek vu honğ jağ ngo honğ ğağek saga rë. Mağ ğerağ ni yonon bē sa mehö niğ wëëk, bemehö ngwë denetunğ nğaa nedo loğ sa nehako, gesa nalev nos sën mehö ngwë denevaroh lo? Yonon-a? Sa nehevonğ nebë sënë? ²³Rëğ nebë va sën su getunğ sa monë loğ ya begganğ-monë-yi in bē senom og sa ğağo teka sevöğ geving rë-ë?’ ²⁴Log nër vu alam sën denare dus vu lo bē, ‘Ham bo monë ğapiya luu saga vër in mehö saga, gebo nah geving vu mehö sën ğapiya mehödahis nedo vu yi lo.’

²⁵Loğ denër yah vu bē, ‘Mehö böp, mu ğapiya mehödahis negğëp vu yi vorot.’

²⁶Loğ nër bē, ‘Sa nanër vu ham nabë mehöti sën nğaa negğëp vu yi lo, og sëğ bo la gökin geving vu. Gağ mehöti sën yi nğaa su negğëp rë lo, og

sëḵ bo teka sën neggëp vu yi lo vër in yi. ²⁷Rëḵ alam sën denelë sa paya benij lël bë sa su natu hir mehö-los-bengö lo, og ham gweḵo sir nam sënë beham ngis sir bedenadiiḵ jaḵ sa malaḡ.’ ”

Yesu Loḵ Ya Yerusalem Nebë Mehö-los-bengö
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jn 12:12-19)

²⁸Yesu nër gaḡek sënë ggovek, log muḡin betetuu aggata meneya Yerusalem. ²⁹Ya verup dus raḵ Betpage los Betania ggëp Ḷedu Ḷele-oliv, lob vonḡ yi hur maluh luu deya, ³⁰genër vu luho bë, “Melu na medoḵ na begganḡ-bu ti sën melu malamin neya agu, lob melu rëḵ gwelë gedeseyu dogi nalu ti menare dus vu aggata avi. Mehöti su raḵ dogi sënë wirek rë, lob melu kwevelekin begweḵo nom. ³¹Genabë mehöti doḵ tepëḵ nabë, ‘Melu gwevonḡ va vu dogi sagi?’ og melu nanër nah nabë, ‘Mehöböp bë jaḵ mena.’”

³²Yesu vonḡ luho ya, lob luho ya detoḵ vu nḡaa pin yoh vu sën nër vu luho lo. ³³Luhu medo denekevelekin dogi sënë, loḵ dogi ala loḵ tepëḵ in luho bë, “Melu nekwevelekin dogi nalu sënë in gwevonḡ va vu?” ³⁴Loḵ luho denër yah bë, “Mehöböp bë jaḵ mena.”

³⁵Lob luho deḵo dogi medeya vu Yesu. Lob delah hir tob raḵ ya dogi demi, log detunḡ Yesu raḵ ya nedo vavunë. ³⁶Bemëm neraḵ meneya, galam pin kwaj vesa rot vu yi bedenevah hir tob ggök aggata geneggök, ³⁷beya deverup dus raḵ sën aggata nehöo Ḷedu Ḷele-oliv. Lob yi hur maluh pin sën denesepa yi lo, gesir nḡahiseḵë saga kwaj vo yah nḡaa böp böp pin sën nevonḡ bedenelë wirek lo, lob kwaj vesa bedenepisekin medeneḵo Anutu arë raḵ bë:

³⁸“Anutu gevonḡ semusemu vu mehö-los-bengö sën neyam los Mehöböp niwëëk!

Ḷaḡek ahë yes raḵ neggëp yaḡek,

log Anutu arë böpata los niḵapiik nivesa neggëp yaḡek vavunë!”

³⁹Log alam Parisai* la deloḵ ya alam yu böpata saga vuheng belosho deneya, lob denër vu Yesu bë, “Tatovaha, ḡenanërin honḡ hur maluh lo sënë nabë ayej nama.” ⁴⁰Loḵ nër yah vu sir bë, “Sa nanër vu ham nabë: Bë ayej nama, og ḡelönḡ lo sënë yö rëḵ denapisek.”

Yesu Su Raḵ Yerusalem

⁴¹Loḵ Yesu ya verup dus raḵ, lob mala ya melë nyëḡ böp Yerusalem, lob su raḵ. ⁴²Su raḵ bë, “Nabë yiḵ ḡejaḵ mehö sën yoh vu bë gevonḡ honḡ begemedo revuh lo ni gwëbeng sagi, og mëm sënë nivesa. Rëḵ ma gemehö sënë neggëp vunsën in honḡ, gesu ḡeraḵ ni rë. ⁴³Gwengö rë, buk ti vonḡin berup, lob alam sën degevonḡ begö vu honḡ lo rëḵ nam dedev lii begö yi medetetup doḵ honḡ. Log rëḵ deketumin honḡ vahi vahi. ⁴⁴Lob rëḵ dekevhon honḡ geving nalum lo pin sën denedo loḵ honḡ lo na. Log su

rëk degönengin gëlöng ngwë gejak medo ngwë vavunë rë. In su kwam nevo buk sën Anutu yam in bë doḱ vu hong lo rë.”

Yesu Tii Alam Sën Denebaḱo Ngaa Loḱ Dub-vabuung-böp Lo

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jn 2:13-22)

⁴⁵Log loḱ ya dub-vabuung-böp ayo, lob tii alam sën denevong huk baḱosën loḱ ayo lo. ⁴⁶Genër vu sir bë, “Ġaḱek neggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya bë: Sa begganḱ, og yö rëk natu begganḱ jom-raksën-yi. Rëk ham vong beyah tu alam hodeḱ bej waḱ vunsën rak.”

⁴⁷Log nenër ḱaḱek vu alam yoh vu buk loḱ dub-vabuung-böp ayo. Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev, galam-horek-yi, galam ggev, bedenesero aggata in bë dengis yi menadiik. ⁴⁸Rëk alam pin nij wëek bë degenḱo yi ḱaḱek, lob ggev lo su detöḱ rak aggata ti rë.

Deloḱ Tepëḱ In Yesu Bë Re Vo Niwëek Vu Yi

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

20 ¹Buk ti, lob Yesu medo netateḱin ḱaḱek vu alam loḱ dub-vabuung-böp genenër Bengö Nivesa ranḱah vu sir. Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev loḱo alam-horek-yi, galam ggev, bedeya vu yi. ²Bedeloḱ tepëḱ vu yi bë, “Ġenanër vu he nabë: Re vo niwëek vu hong benër bë gwevong huk nabë sënë? Re ggooiin hong rak-a?” ³Loḱ nër yah vu sir bë, “Kë, om sa bë doḱ tepëḱ in ḱaḱek ti nöḱ vu ham rë. Ham nanër vu sa nabë: ⁴Sën Jon neripek alam lo, og yam vu yaḱek, ma sepa loḱ mehönon vu dob kwaj?” ⁵Lob yö desap sir rak medenër bë, “Nabë hil nanër nah nabë: ‘Yam vu yaḱek’, og rëk doḱ tepëḱ nom nabë: ‘Rëk nebë va sën ham su nevonḱ ving yi rë-ë?’ ⁶Log nabë hil nanër nabë: ‘Sepa loḱ mehönon vu dob kwaj’, og rëk alam detengwa hil jaḱ gëlöng. In kwaj neya niwëek vu yi bë yi mehö-nenër-ḱaḱek-ranḱahsën ti.” ⁷Lob maam denër yah vu Yesu bë, “He duḱin degwa-o!” ⁸Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Nebë saga, om sa su rëk nanër mehö sën ggooiin sa rak lo vu ham rë.”

Yesu Nër Ġaḱek Peggirinsën Raḱ Alam Nij Paya Deneḱin Huk Wain

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹Nër nebë saga, log nër ḱaḱek peggirinsën sënë vu alam bë, “Mehöti varoh huk wain bengö ti, lob vo huk sënë loḱ ya alam la nemaj in bë degeḱin medegeḱo anon vahi natu yiḱi gevahi natu hej. Log tah yi ya nedo nyëḱ ading ti beya nedo hus ading rot. ¹⁰Log buk sën wain anon nemoneḱ lo dus rak, lob vong yi hur ti ya vu alam sën deneḱin yi huk wain lo in bë debo yiḱi la behur geḱo nah vu yi. Rëk alam lo deveek hur saga, gedevong yi yah meya nema meris. ¹¹Loḱ vong hur ngwë yah meya vu sir ggökin. Rëk desis yi ving bedevong paya vu yi, gedevong yi yah meya nema meris. ¹²Lob yiḱ vong hur ti yah ggökin netu beron löö. Rëk desis yi gedepengah, log detë

yi yah dobnë. ¹³Devonğ nebë sënë, lob huk ala kwa vo bë, ‘Mağ sëğ ġevonğ nabë tena? Maam sa ġevonğ senğo naluğ sën sahëğ neving yi lo na, in mëm mağ rëğ degurek babu.’ ¹⁴Rëğ alam lo delë bë nalu ya verup, lob yö denër vu sir bë, ‘Mehö sën agi rëğ doğ nah ama ben beğeğo ama yi nğaa pin, om ham-o! Hil angis yi menadiiğ. In mëm huk sënë natu hil nğaa.’ ¹⁵Lob derot yi yah dobnë, beyah desis mediiğ. Om huk wain ala sënë mağ rëğ ġevonğ nabë va vu sir-a? ¹⁶Rëğ na, lom kevoğ alam sën denëğin huk wain agi bemalaj nama na, log bo huk wain sënë vu alam mewis la bedegeğin.” Alam denğo ġağek sënë lob denër bë, “Maam nğaa nabë saga og nök ġep!”

¹⁷Rëğ Yesu ġët sir gelok tepëğ in sir bë, “Bë nama og ġağek sën negğëp loğ Anutu-yi-ğapiya lo nër bë va? Sën nër bë:

‘Alam sën denelev begğanğ lo nij lëlin ġelönğ ti sënë,
rëğ mu netu ġelönğ niwëëk begğanğ nyëketu yi.’

¹⁸Mehönon pin bë debës bedengis sir jağ ġelönğ sënë, og rëğ değatak jağ pin. Log nabë ġelönğ sënë geto mejağ ġep mehöti, og rëğ natul mehö sënë bemetes na.”

¹⁹Lob alam-horek-yi losho alam-deneğo-seriveng hir ggev derak ni bë Yesu nenër ġağek pegğirinsën sënë rağ sir. Lob devonğin bë denajom yi ahon doğ buk sënë, rëğ degğonengin alam.

Delok Tepëğ Vu Yesu Bë Yoh Vu Bë Degetë Takës Vu Alam Rom Hir Mehö-los-bengö Sisar*?

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

²⁰Lob tum alam ggev medo denëğin yi. Log devonğ hir mehö la ya delok yi medenelë. Lob ya detetuhin bë sir alam yohvu, in bë denajom yi ahon jağ ġağek la bedegevonğ doğ nah nemaj gena ġağek vu kiap böp. ²¹Lob delok tepëğ vu yi bë, “Tatovaha, he nehango hong ġağek bë hong ġağek neya niröp, beğenenër ġağek niröp vu alam. Su ġenehönengin alam sën los arëğ lo malaj rë. Gağ ġenetateğin Anutu yi ġağek vu alam los anon mu. ²²Om kwam nevo bë? Yoh vu bë hil ġetunğ takës vu alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* ma nama?” ²³Rëğ Yesu rağ hir ġağek tetuhinsën sënë ni, lom nër yah vu sir bë, ²⁴“Ham tato monë ġahis ti nam besa ġalë rë.” Devo ya lob nër bë, “Re ñenu los arë sën rağ negğëp agi?” Loğ denër yah bë “Sisar*.” ²⁵Lob nër yah vu sir bë, “Om ham gwevonğ Sisar* yi nğaa nah vu Sisar*. Log Anutu yi nğaa, og ham bo nah vu Anutu.” ²⁶Lob su deyoh vu bë denatok vu ġağek ti jağ yi ġep alam malaj medenajom yi ahon rë. Gağ ñenuj ya in ġağek sën nër lo, lob ayej ma.

Delok Tepëğ Vu Yesu In Sën Mehönon Denadiiğ Gedekedi Jağ Nah Lo

(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷Alam Sadukai* denenër bë alam-diiksën og su rëğ dekedi jağ nah rë. Lob sir la deya vu Yesu, ²⁸bedelok tepëğ vu yi bë, “Tatovaha, Moses

kevu horek ti vu hil meneggëp bë, ‘Nabë mehöti geço avëh, rëk nadiik geluho naluj nama, og ari geço yi alov natu venë beluho degeço naluj vu ari sën diik lo.’ ²⁹Lob hur magëm ti losho ari lo, sir nemadvahi-bevidek-luu denedo. Lob arij aëuu ço avëh, lob nalu ma gediik. ³⁰Lob ari amon ço yi alov loç diik ving. ³¹Lob ari gwee vonë nebë saga ving, beya metök meggi. Besir pin deço avëh timu sënë, rëk naluj ma, gedediik pin. ³²Log mëm avëh diik raç neggëp hus. ³³Om ñenanër nabë najeeng sën mehönon diiksën dekededi jaç nah lo, og avëh sënë rëk natu arij ti tena venë? In sir pin deço avëh timu sënë netu venëj.”

³⁴Loç Yesu nër yah vu sir bë, “Maluh los avëh deneko sir loç buk sënë. ³⁵Gaç maluh los avëh sën Anutu nër bë yoh vu bë rëk dekededi jaç nah medemedo malaj-tumsën lo, og su rëk degeço sir doç Buk-tamusën rë. ³⁶In su deyoh vu bë denadiik gökin rë. Gaç rëk demedo nabë angër lo. Anutu rëk gevong bedekedi jaç nah gëp bedub, om rëk denatu yö nalu lo. ³⁷Log Moses tato vu hil ving bë alam-diiksën denekedi raç yah ggëp bedub. In kevu raç Mehöböp meneggëp loç gaçek sën nengwah netum loç kele yu dabun ti lo bë, ‘Abraham yi Anutu, gIsaak yi Anutu ga, Yakop yi Anutu.’ ³⁸Om nabë mehönon denadiik bemalaj nama na verök yi, og su yoh vu bë rëk nanër nabë lööho hir Anutu yi rë. Gaç lööho denedo malaj-tumsën, in Anutu og alam malaj vesa los malaj-tumsën hir Anutu yi. In nelë mehönon pin bë sir pin denedo malaj-tumsën.”

³⁹Nër nebë sënë, lob alam-horek-yi la denër yah vu bë, “Tatovaha, ñenër ya meyoh vu.” ⁴⁰Lob nij nemum in yi besu deloç tepëç in yi göökin yah rë.

**Yesu Loç Tepëç Vu Alam Parisai* In Mehö Sën Anutu Ggöoin Raç In Bë
Geço Hil Nah Lo
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)**

⁴¹Loç Yesu loç tepëç yah vu sir bë, “Log nebë tena sën denenër Kerisi* bë degwa vu Davit*-ë? ⁴²In Davit yö nër raç avi beneggëp loç kapiya Saam bë:

‘Mehöböp nër vu sa Mehöböp bë:

“Gemedo sa nemaç vesa.

⁴³Gevu tamusën og sëk ñetung alam sën denelë hong paya lo dedoç na vaham gëbinë.”’

⁴⁴Yi degwa vu Davit*, loç nebë tena sën Davit nër yi bë yi Mehöböp-ë?”

**Alam-horek-yi Denevong Nipaya Nebë Sënë
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lk 11:37-54)**

⁴⁵Alam pin nahën medo denengo Yesu yi gaçek, lob nër vu yi hur maluh bë, ⁴⁶“Ham gwegin ham in alam-horek-yi. In ahëj neving bë dejöp tob ading nivesa vesa. Log ahëj neving bë alam debengwëng vu sir

medegeko sir jak dok alam tabaak. Gahäj neving pangsen bë na demedo lël mala gëp alam malaj dok dub-supinsën-yi ayo, gahäj neving bë jak na dega nos namugin gëp nyëg-nos-böp-yi. ⁴⁷Alam sënë deneraa avëh alov hir beggang yah vu sir, log denekuung rak bedenevengev rak hus ading. Om dok buk-gagak-yi, og rëk denatok vu maggin böpata rot mekesuu.”

Avëh Sën Hen Monë Ma Lo Tung Seriveng Vu Anutu
(Mk 12:41-44)

21 ¹Log Yesu vër mala rak menelë alam-los-bengöj-ggoreksën lo vahi, geya denetung seriveng luk ya keröng-monë-yi vu Anutu. ²Lob lë avëh alov ti sën hen monë ma, lob yik tung monë kök teka luu mu luk ya keröng. ³Lob nër bë, “Sa nanër yönon vu ham nabë: Avëh alov sën hen monë ma agi të monë böpata rot bekesuu alam vahi pin. ⁴Senër nebë sënë in sir mehönon-los-bengöj-ggoreksën behir ngaa ngahisekë nedo vu sir, gak sën denetung lo og yik metes. Gak avëh sënë og su hen vahi nedo rë, rëk yö keyovekin keröng ahë degwa rak metung yi ngaa pin tu seriveng gehen monë nos yi ma.”

Yesu Nër Bë Rëk Debasap Dub-vabuung-böp
(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵Log mehö la denevengwëng rak dub-vabuung-böp medenenër bë, “Devunek vu beggang sënë rak gelöng nivesa vesa los kupek sën detung tu seriveng vu Anutu lo bemalangeri rot.” Loğ Yesu nër bë, ⁶“Ngaa pin sën ham nelë gwëbeng agi, og buk ti vongin berup, lob su rëk degönengin gelöng ti gejak medo ngwë vavunë rë. Gak rëk dekevoh pin bedegëtë geto yoh yoh.”

Yesu Nër Bë Maggin Ngahisekë Rëk Berup
(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷Lob delok tepëk vu yi bë, “Tatovaha, ngaa sën genër lo rëk anon jak dok buk tena? Geva rëk tato vu he nabë ngaa sënë vongin anon jak-a?” ⁸Loğ Yesu nër yah bë, “Ham gwegin ham nivesa, in mehö la rëk degekuungin ham. Alam ngahisekë rëk denam bedenaner sarëg jak nah sir nabë, ‘Mehö sën lo yik sa sënë.’ Log rëk denaner nabë, ‘Buk dus rak ggovek ya.’ Rëk mu ham su sepa sir mena. ⁹Log ham rëk gwengo begö bengö los dedun nabë vongin berup, og ham su kenumin berup. In ngaa nebë sënë yö rëk nam, gak Buk-tamusenek yö rëk nahën.”

¹⁰Log nër vu sir ving bë, “Alam dob ngwë rëk dekedi belosho alam dob ngwë dengis sir. Log mehö-los-bengö ngwë losho yi alam rëk dekedi belosho mehö-los-bengö ngwë losho yi alam dengis sir. ¹¹Log jemapi böpata rëk gee jak dob beron beron. Log alam nyëg la rëk denatok jak meyip los niraksën aggagga. Log ham rëk gwelë ngaa böp böp gengaa aggagga sën rëk gevong beham kenumin berup in lo gëp yagak babu.

¹²Rëk mu ngaa pin sënë yö rëk nahën, log rëk denajom ham ahon, bedevong paya vu ham. Rëk degevonğ beham gwevonğ gägek doğ dub-supinsën-yi log degetunğ ham na qarabus. Log rëk degeko ham na bare alam-los-bengöj böp los kiap böp lo malaj in sa alam ham. ¹³Lob doğ buk sënë, og yik ham nanër sa rangah vu sir. ¹⁴Om ham medo kwamin verök, gağ ham su medo mekwamin bo gägek sën ham nanër nah vu sir lo. ¹⁵In senğo rëk gevonğ gägek sën ham nanër nah vu sir lo doğ nök ham avimin, besebo kwa nivesa vu ham. Lob alam sën degelë ham paya lo su deyoh vu bë dekeyëh, ma dedahun gägek sën sebo vu ham agi rë.

¹⁶Ham amamin los atamin garimin, geham alam sën ham degwa ti lo, geham nimin papu lo, yö rëk denanër ham rangah vu alam sën dengis ham lo. Lob rëk dengis ham la medenadiik. ¹⁷Log alam pin rëk ahëj sengën böp rot vu ham, in sa alam ham. ¹⁸Rëk mu ham yumin viis ti su rëk mala nama doğ ham yumin rë. ¹⁹Bë ham najom sa ahon bemedo los nimin wëek, og ham rëk medo malamin-tumsën.”

Yesu Nër Bë Rëk Degevonğ Paya Vu Yerusalem

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰“Rëk mu ham rëk gwelë nabë alam-begö-yi nök detetup doğ Yerusalem, og ham jağ ni nabë buk sën debasap Yerusalem lo yök dus rağ saga. ²¹Doğ buk saga og alam sën denedo Yudea lo, rëk debeya bedena kedü. Galam sën denedo loğ Yerusalem lo, rëk degevuü nyëğ saga gedebeya medena nyëğ ngwë. Galam sën su denedo loğ nyëğ böp agi rë lo, og su rëk debeya menah dedoğ na rë. ²²Buk sënë og buk sën Anutu rëk bo doğ nipaya nyëvewen lo, lob gägek pin sën neggëp loğ yi kapiya lo rëk anon jağ. ²³Gëpin avëh sën naluj nare loğ ayoj lo, los sën nahën denevo rur vu sir lo doğ buk sënë! In Anutu rëk gevonğ bemaggin böpata rot natök vu dob sënë bekevoh alam sënë. ²⁴Paëp-yu-anil rëk ga sir. Galam rëk denaduu sir gedegeko sir bena demedo qarabus na na geving alam-yu-ngwë pin. Galam-yu-ngwë rëk vahaj bağë nyëğ böp Yerusalem, bedemedo nabë sënë rot, begëp nabë sënë bena berup doğ buk sën alam-yu-ngwë hir buk govek na lo.

Yesu Nër Bë Mehönon Nalu Rëk Nom

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵Lob ham rëk gwelë genğaa böp aggagga natök vu hes lu kwev, gebetuheng. Log mehönon pin vu dob rëk newaj bepul bemedo degelëk in loo dedun sën rëk natëë benam lo. ²⁶Alam ngahisekë rëk kwaj bo ngaa sën anon jağ vu dob agi, lob rëk newaj jağ rot, gemalaj pebilin. In ngaa los niwëek pin vu yağek rëk desasuğin sir. ²⁷Sënë anon jağ, lob rëk degelë Mehönon Nalu doğ medo beggob ayo menam los niwëek böpata gevunek vunek yağek yi. ²⁸Doğ buk sën nabë ngaa agi natök nam lo, og

ham rëk bare nam bebarah malamin jaḁ. In buk sën Anutu geḁo ham nah lo yam dus raḁ gḁovek ya saga.”

Yesu Tateḁin Buk-tamusën Raḁ Go
(*Mt 24:32-35; Mk 13:28-31*)

²⁹Log nër ḁaḁek ti metateḁin vu sir bë, “Ham kwamin bo jaḁ go* los nḁaa vahi pin rë. ³⁰Bë purpur berup ngu, og ham neraḁ ni bë go* vongin nabunḁ beham dev jaḁ na jök. ³¹Om nabë ham gwelë nḁaa pin sënë anon jaḁ, og ham jaḁ ni nabë buk dus raḁ gḁovek ya bë Anutu natu ala benam geḁin hil.

³²Sa nanër vu ham yonon nabë: Mehönon pin su rëk malaj nama na verök yi rë, log nḁaa pin sën aḁi rëk anon jaḁ. ³³Log yaḁek los dob rëk govek na bemala nama na vu tamusën, gaḁ sa ḁaḁek og su rëk mala nama rë.”

Yesu Vo Horek Vu Hur Maluh

³⁴“Rëk mu ham gweḁin ham nivesa, in ham rëk medo gwevonḁ ahëmin ta, genanum beyumin gevonḁ paya gekwamin bo nḁaa-dob-yi, lob nḁaa nabë saga rëk gërin ham ayomin, lob Mehöböp yi buk sënë rëk nam natök vu ham avuti nabë sën saḁ nelok sapu lo. ³⁵Buk sënë rëk natök vu alam pin vu dob pin. ³⁶Om ham ngo medo malamin natum bekwetaḁ vu Anutu noh vu buk pin in ḁadu ham niwëëk. In lob nḁaa pin sënë noh nenga in ham, geham medo rot menatök na vu Mehönon Nalu bebare mala.”

³⁷Yesu netahu alam loḁ dub-vabuung-böp rangah pin, log buk lob yah negḁep Ḵedu Ḵele-oliv. ³⁸Log monbuk anon lob alam pin dekedo deneya dub-vabuung-böp in bë nanër ḁaḁek medegenḁo.

Yudas Nër ḁaḁek Ya Nare Vorot Vu Alam Ggev Bë Rëk Bo Yesu Doḁ Na Nemaj
(*Mt 26:1-5, 14-16; Mk 14:1-2, 10-11; Jn 11:45-53*)

22 ¹Buk vabuung sën denegga brët sën yiist* nema in lo verup. Sën denenër bë Buk-ggöksën-yi* lo. ²Lob alam-deneḁo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi denesero aggata bë dengis Yesu. Rëk ma in denegḁonengin alam.

³Loḁ Satan loḁ ya Yudas sën denenër arë ngwë nebë Iskariot lo ayo. Yiḁ sir nemadluho-bevidek-luu lo ti yi, ⁴lob ya vengwëḁing ving alam-deneḁo-seriveng losho alam sën denegin dub-vabuung-böp lo, in bë natök vu aggata lob bo Yesu doḁ na nemaj. ⁵Lob kwaj vesa, gedenër vu yi vorot bë rëk debaḁo yi. ⁶Lob Yudas yoḁek in ayej, log kwa nesero buk sën alam nḁahiseḁë su denedo ving yi rë lo, in bë mëm gevonḁ Yesu doḁ na nemaj.

Hur Maluh Luu Dero Nos Buk-ggöksën-yi
(*Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30*)

⁷Log Buk-vabuung sën alam Yuda denegga brët sën yiist* nema in lo verup gḁovek ya, lom yiḁ buk sën denesis sipsip nalu Buk-ggöksën-yi* yi

loḵ lo sënë. ⁸Lob Yesu vonḡ Pita luho Jon ya, genër vu luho bē, “Melu na gwero nos los reggu Buk-ggöksën-yi* vu hil in hil aḡa.” ⁹Loḵ luho deloḵ tepëḵ yah vu bē, “Gevonḡin bē alu ġero ġep tena?” ¹⁰Loḵ nër yah bē, “Melu lē! Melu na medoḵ na nyëḡ böp sagu, log mehöti rëḵ kerë bël doḵ dëḡ böp ti menatöḵ vu meluu doḵ aggata. Lob melu tamuin yi rot bedoḵ na begganḡ sën doḵ na lo. ¹¹Lob melu nanër vu begganḡ ala nabë, “Tatovaha nër bē alu anam nanër vu honḡ nabë, “Begganḡ ayo tena in sa los sa hur maluh lo aḡa nos los reggu Buk-ggöksën-yi* dok-a?”’ ¹²Lob rëḵ tato ayo böpata ti sën neggëp vavunë vu meluu, ayo ti sën yö devah ḵanyë raḵ vorot. Lob melu gwero nos los reggu vu hil doḵ saga.” ¹³Ggovek log luho deya, lob ya detöḵ vu nḡaa pin yoh vu sën Yesu nër vu luho lo. Lob luho dero nos los reggu Buk-ggöksën-yi* loḵ.

Yesu Vo Pasa Vu Yi Hur Maluh

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1 Kr 11:23-25)

¹⁴Log nyëḡ neggovek, lob Yesu bē ga nos los reggu geving sinarë lo. ¹⁵Lob nër vu sir bē, “Sahëḡ neving rot bē seḡa nos los reggu Buk-ggöksën-yi* sënë geving ham rë, loḵ mëm sa ḡaḵo vanë. ¹⁶Log sa nanër vu ham nabë: Sa su rëḵ ḡa nḡaa sënë gökin nah rë, rot bena berup doḵ buk sën hil aḡa doḵ ti vu Anutu-yi-nyëḡ lo.”

¹⁷Log ḵo wain kap ti raḵ bejom raḵ in los kwa vesa ya vu Anutu log nër vu sir bē, “Ham gwëḵo sënë nöḵ benanum noh vu ham. ¹⁸Sa nanër vu ham nabë: Sa su rëḵ nanum wain gökin nah rë, rot bena berup doḵ buk sën hil medo doḵ Anutu-yi-nyëḡ lo.” ¹⁹Log ḵo brët raḵ bevenḡev raḵ in los kwa vesa ya vu Anutu, log debu bevo vu sir. Log nër bē, “Sa reggos sënë. Sën sëḵ ḡetunḡ natu seriveng doḵ nah ham bömin. Om ham medo sepa doḵ megwewonḡ nabë sënë in ham kwamin bo sa.” ²⁰Nebë saga bedegga ggovek, log ḵo wain kap ti raḵ bevonḡ nebë saga, log nër bē, “Wain kap ti sënë og sa ḵöḵ, sën sëḵ ḵeseh in ham in bē tato nabë ḡaḡek mewis sën seḡoo in doḵ vu ham lo rëḵ anon jaḵ.

²¹Rëḵ mu ham gwelë ham rë! Mehö sën rëḵ bo sa doḵ na alam sën denelë sa paya nemaj lo yiḵ nedo raḵ tevör ving sa. ²²Yönon, Mehönon Nalu nesepa loḵ aggata sën Anutu nër tato vu yi lo. Rëḵ mu ḡëpin mehö sën rëḵ nanër yi rangah vu alam bedengis yi lo.” ²³Nër nebë sënë, lob yö deloḵ tepëḵ vu sir yah meyom bē, “Mehö re rëḵ gevonḡ nḡaa sënë?”

Hur Maluh Denër Sir Bë Sir Ti Tena Kesuu Vahi?

²⁴Log tum hur maluh deḵo ḡaḡek ti raḵ loḵ sir, medenenër bē, “Re böp kesuu in ḡëḡin hil-a?” ²⁵Loḵ Yesu nër vu sir bē, “Alam-yu-ngwë, og hir mehö-los-bengö tu alaj. Log alam sën detu ala medeneḡin sir lo, og denenër behir alam denëḵo sir raḵ bedenenenër sir bë sir alam nḡatum.

²⁶Rëḵ mu ham, og ham su gwewonḡ nabë saga. Gaḵ mehöti sën vonḡin bē

natu ham ala lo, og dahun yi bemedo nabë sën mehö ahë hus. Log mehöti sën vongin bë natu ham ggev lo, og gevongŋ ngaa nabë sën yi mehö meris ti in doḵ vu ham. ²⁷Ma re tu ala? Mehö sën medo neḡin in ga nos lo, ma hur sën neruu nos in bë geḵo na vu lo? Gaḵ yik mehö sën neḡin bë nos na in ga lo! Rëḵ mu sa, og sa nado ving ham nebë hur meris in bë sedoḵ vu ham.

²⁸Wirek hil los nado gemaggin töḵ vu sa beseggi sa, rëḵ ham nedo ving sa, geham su vuu sa rë. ²⁹Log Amaḡ vo yi nyëḡ vu sa in bë sa ḡegin, om sebo nyëḡ vu ham in ham gwegin nabë saga. ³⁰Ham rëḵ gwa los nanum geving sa jaḵ sa tevor ḡep sa nyëḡ. Geham rëḵ medo jaḵ sëa-los-arëḡ beseggi alam Israel degwa nemadluho-bevidek-luu sën lo hir ḡaḡek.”

Yesu Nër Pita Bë Rëḵ Dah Yi Vun
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38)

³¹“Simon, Simon, gwengö rë! Satan nër vorot bë yoh vu bë rëḵ geḵo ham na vu yi, begerii ham tetër nabë wit* ḡahis. ³²Rëḵ sejom raḵ in hongḡovek ya bë hongḡ vonḡvingsën su rëḵ nadiik na rë. Om sën ḡegwërin hongḡ meḡenom lo, og ḡebo ḡadu doḵ arim lo.”

³³Loḵ Pita nër yah bë, “Mehöböp, sa hero sa menado in sena ḵarabus geving hongḡ balu nadiik doḵ ti.” ³⁴Loḵ Yesu nër bë, “Pita, sa nanër vu hongḡ nabë: Pehi buk sënë, og ḵöḵrëeh su rëḵ ngu rë, log rëḵ ḡedah sa vun beron löö nabë hongḡ duḡin sa.”

Ḡaḡek Raḵ Jej-monë-yi, Gevahek Nalu Los Paëp-yu-anil

³⁵Log nër vu sir bë, “Wirek sa hevongḡ ham ya, lob ham su ḵo jej-monë-yi los je vahek sepa rë. Log ham su röp suu rë, lob maḵ ham raḵ vu in ngaa ti ma ma?” Loḵ denër yah bë, “Ma!” ³⁶Lob nër vu sir bë, “Gaḵ gwëbeng sënë nabë mehöti yi jej-monë-yi nedo, og yö geḵo sepa yi. Bevahek nabë saga. Gemehöti sën hen paëp-yu-anil nama lo, og tahuuin paëp-yu-anil ti jaḵ yi röpröp-ayöong-yi. ³⁷In ḡaḡek negḡep loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë, ‘Detevin yi ya ving alam nij paya.’ Om sa nanër vu ham nabë: Ḡaḡek sënë rëḵ anon jaḵ, jaḵ ngaa pin sën rëḵ natöḵ vu sa. Yönon, ḡaḡek pin sën negḡep loḵ ḵapiya raḵ sa lo, og rëḵ anon jaḵ.” ³⁸Lob denër bë, “Mehöböp, ḡelë? He paep-yu-anil luu sënë!” Loḵ nër yah bë, “Om yik ḡovek saga.”

Yesu Jom Raḵ Vu Getsemane
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹Log to meya dobnë beya Ḷedu Ḷele-oliv nebë sën nevongḡ yoh vu buk lo. Lob yi hur maluh desepa yi medeya. ⁴⁰Ya detöḵ ya, lob nër vu sir bë, “Ham najom jaḵ niwëëḵ, in ngaa ti su kepë ham.” ⁴¹Log tah verup ya teka, yoh vu sën hil ḡetë ḡelöng na geto lo, lob yun lus log ketaḡ vu Ama

bë, ⁴²“Amağ, nabë kwam, og gweko ngaa maggin sënë vër in sa. Rëk mu su gesepa dok sa gägek, gağ ngo kwam.”

⁴³ [Lob angër ti vu yağek beyam gađu yi. ⁴⁴Yesu ngo maggin pangşen rot, lob jom rağ ggökin niwëek rot. Lob kerus yam in rot benetetuk nebë kök beto neluk ya dob.]

⁴⁵Jom rağ ggovek, log kedi rağ beyah to vu yi hur maluh lo. Loğ lë bë deneggëp ying, in ayoj maggin rot. ⁴⁶Lob nër vu sir bë, “Ham newëp in-a? Ham kwedi benğev jak, in ngaa ti su kepë ham.”

Yudas Vo Yesu Loğ Ya Alam Sën Dengis Yi Lo Nemaj

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-12)

⁴⁷Yesu nahën medo nevengwëng, log alam yu böpata deverup. Mehö sën arë nebë Yudas sën sir nemadluho-bevidek-luu lo ti yi, rëk li sir medeyam. Lob verup sesor meya vu Yesu in bë gemul* yi. ⁴⁸Loğ Yesu nër vu yi bë, “Yudas, gemul* Mehönon Nalu in bë getato yi rangah-a?”

⁴⁹Yesu yi hur maluh denare ving yi medelë ngaa sënë bë vongin natök vu yi, lob denër bë, “Mehöböp, he ngap sir jak paggëpek-yu-anil-a?”

⁵⁰Lob sir ti pevis mesis alam-deneko-seriveng hir ggev böp yi hur, besap nenga ris vahi vesa ya. ⁵¹Rëk Yesu nër bë, “Ggovek! Ngaa saga gëp!” Log bë nema rağ mehö sënë nenga, lob nivesa rağ yah ggökin.

⁵²Log Yesu loğ tepëk vu alam-deneko-seriveng hir ggev ga, dub-vabuung-böp ala lo, galam teta sën losho deyam in bë denajom yi ahon lo bë, “Mağ ham yam in bë sero mehö-begö-hodek-yi ti om sën ham ko paëp-yu-anil los begö meyam-ë? ⁵³Sa nado loğ dub-vabuung-böp yoh vu buk ving ham, rëk ham su lah nemamin loğ sa mejom sa ahon rë. Gağ buk sën gwëbeng agi, mëm ham buk. Om mala vahis niwëek jak na vavunë rot mekesuu.”

Pita Lah Yi Vun Bë Yi Duğin Yesu

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Nër ggovek log dejom yi ahon medeko medeya. Lob deko yi loğ ya alam-deneko-seriveng hir ggev böp yi begganğ. Log Pita tamuin sir meneya, rëk nevun yi in sir meneyam ggëp ading. ⁵⁵Log devev nengwah loğ telig ggëp begganğ sënë yi tete ayo, bemedo denevenguh. Lob Pita verup ya nedo ving sir. ⁵⁶Loğ avëh ti lë bë medo nevenguh nengwah, lob tung mala rağ yi genër bë, “Mehö sënë nedo ving Yesu ving.” ⁵⁷Loğ Pita lah yi vun bë, “Ma! Avëh, sağ duğin yi.” ⁵⁸Genedo teka loğ mehö ngwë yah verup lë yi, lob nër bë, “Yiğ sir sën lo ti sën hong agi ving.” Rëk Pita nër yah bë, “Alam-e! Sağ ma!” ⁵⁹Ggovek genedo hus ading rot yoh vu hes mala ti loğ mehöti yah verup nër niwëek bë, “Yönon rot, yiğ mehö sagi sën nesepa yi ving. In yiğ yi Galilea ti sënë!” ⁶⁰Rëk Pita lah yi vun bë, “Alam-e! Sa duğin gägek ti sën genenër agi!” Nahën nenër nebë sënë, log pevis bekökrëeh su. ⁶¹Lob

Mehöböp ggërin yah melë Pita. Lob Pita kwa vo yah gâgek sën Mehöböp nër vu yi vorot lo bē, “Pehi buk sënë og kôkrëeh su rëk ngu rë, log rëk gedah sa vun beron löö.” ⁶²Lob Pita to meya dobnë, beyah su bôpata rot.

Depelë Yesu Gedepëeng Yi

(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³Alam sën denejom Yesu ahon lo denër pelë raq yi gedeveek yi. ⁶⁴Debom mala loq tob, gedenezis yi, log deneloq tepëk vu yi bē, “Hong mehö-nenër-gâgek-rangahsën-a? Om gënanër nabë re sis hong-a?” ⁶⁵Log denenër gâgek nipaya ngahisekë vahi raq yi ving.

Devong Gâgek Vu Yesu Raq Kaunsor Malaj

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jn 18:19-24)

⁶⁶Heng to lob alam-deneqo-seriveng hir ggev detu alam Israel hir kaunsor, belosho alam-horek-yi lo desupin sir, log deqo Yesu yam nare malaj gedenër bē, ⁶⁷“Gënanër vu he nabë hong Mehö sën Anutu ggooin raq in bē geqo hil nah lo ma ma?” Loq nër yah vu sir bē, “Nabë sa nanër nök vu ham, og ham su rëk gwevong geving rë. ⁶⁸Log bē sedoq tepëk in nök vu ham gökin, og ham su rëk nanër doq nom vu sa rë. ⁶⁹Rëk mu pehi sënë, og Mehönon Nalu rëk medo gëp niwëek ala Anutu nema vesa bemedo degwata.” ⁷⁰Lob sir pin denër yah bē, “Om maq hong sagak Anutu Nalu hong-a?” Loq nër yah vu sir bē, “Yik saga. Ham voseq vorot.” ⁷¹Lob denër bē, “Hil rëk gango gâgek re gökin-a? Gâgek sënë yö raq verup avi behil hangö govek ya.”

Devong Gâgek Vu Yesu Menare Pilatus Mala

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)

23 ¹Lob sir pin dekedi bedeqo yi ya vu Pilatus ²gedevong gâgek vu yi bē, “He halë mehö sënë bē neloq alam ahëj in dekedi medengis begö medekepë gavman na. Genenërin he bē he su getë takës vu ham mehö-los-bengö Sisar*. Log nenër bē yik yi Kerisi* sënë, beyi mehö-los-bengö.” ³Loq Pilatus loq tepëk vu yi bē, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong-a?” Loq nër yah vu Pilatus bē, “Gënër ya meyoh vu.” ⁴Lob Pilatus nër ya vu alam-deneqo-seriveng hir ggev losho alam pin bē, “Sa su tök vu gâgek ti geneggëp vu mehö sënë rë.” ⁵Loq denër yah niwëek bē, “Netatekin gâgek vu alam yoh vu distrik Yudea pin beneloq ahëj rot bē degevong begö medekepë gavman na. Qo gâgek sënë raq nyëdahis ggëp Galilea, lob nevong rot, gesën verup agi.”

Devong Gâgek Vu Yesu Menare Herot* Mala

⁶Pilatus ngo hir gâgek, lob loq tepëk yah vu sir bē, “Mehö sënëk yi Galilea ti?” ⁷Lob detatekin vu yi meraq ni bē Yesu yam vu distrik Galilea

sën Herot* neġin lo, lom vonġ yi ya vu Herot*. In Herot* verup nedo Yerusalem loĵ buk sënë ving.

⁸Herot* lë Yesu, lob kwa vesa rot, in nenġo Yesu bengö lob nevonġ rot bë gelë yi. Lob kwa vo bë maĵ Yesu rëĵ gevonġ nġaa böp ti begelë. ⁹Nebë sënë lom Herot* neloĵ tepëĵ in yi hus ading. Rëĵ Yesu su nenër ġaġek ti yah vu yi rë. ¹⁰Lob alam-deneĵo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi deya dus medenër ġaġek niwëëĵ ya atata vu yi rot. ¹¹Lob Herot* losho yi alam-begö-yi devasap yi gedenër pelë raĵ yi. Log deĵo tob malanġeri ti bederöp loĵ yi, log devonġ yah meya vu Pilatus ggökin. ¹²Wirek og Herot* luho Pilatus denelë sir paya, rëĵ loĵ buk sënë, og luho desemu ġaġek medenelë sir nivesa.

Pilatus Nër Bë Dengis Yesu Jaĵ Na Ķelepeĵo

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39–19:16)

¹³Lob Pilatus tahi alam-deneĵo-seriveng hir ggev losho alam teta, galam meris ving medesupin sir yam. ¹⁴Log nër vu sir bë, “Ham ĵo mehö sënë yam vu sa, log ham nër bë neloĵ alam ahëĵ in dekedü medengis begö medekepë gavman na. Om ham gwenġo rë. Sa nalok tepëĵ in yi ġaġek sënë raĵ ham malamin niröp. Lob sa su töĵ vu bë vonġ nġaa ti paya loĵ ġaġek pin sën ham nër raĵ yi aġi rë. ¹⁵Log Herot* ving nebë saga om sën vonġ yi yom vu hil ggökin. Ham lë! Mehö sënë su vonġ nġaa ti paya in bë hil angis yi menadiiĵ rë. ¹⁶Om maam sëĵ beek yi geġevonġ yi nah mena.” ¹⁷[In hir horek negġëp nebë Pilatus gevonġ alam ĵarabus ti ti vër doĵ buk vabuung sënë noh vu ta menah vu sir.]

¹⁸Loĵ alam pin ayeĵ loĵ ti medekeseh rur raĵ bë, “Ġengis mehö saga menadiiĵ gegwevonġ Barabas nom vu he.” ¹⁹Barabas sënë vonġ begö vu gavman loĵ nyëġ böp saga genesis alam medenediĵ, lob deĵo yi ya nedo ĵarabus. ²⁰Loĵ Pilatus loĵ tepëĵ yah vu sir ggökin, in kwa nevo bë dëëin Yesu mena. ²¹Rëĵ detahi yah bë, “Ġengis yi jaĵ na ĵelepeĵo*! Ġengis yi jaĵ na ĵelepeĵo*!” ²²Loĵ yiĵ loĵ tepëĵ yah vu sir netu beron löö bë, “In va? Mehö sënë vonġ va paya? Sa su halë bë vonġ nġaa ti paya menegġëp vu yi in bë hil angis yi menadiiĵ rë. Om sebeek yi geġevonġ yi nah.” ²³Rëĵ nij wëëĵ rot, gedetahi ya niwëëĵ ata bë ngis yi jaĵ na ĵelepeĵo*, bayej rehöö Pilatus aye. ²⁴Lob Pilatus kwa vo bë maam gurek hir ġaġek babu. ²⁵Lob lëëin mehö sën vonġ begö vu gavman besis mehönon dediĵ beya nedo ĵarabus lo yah vu sir in detahi arë. Log vo Yesu yah vu sir in bë dengis menadiiĵ yoh vu sën alam detahi lo.

Desis Yesu Raĵ Ya Ķelepeĵo

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶Deĵo Yesu raĵ medeya, log Simon vu Kurene nahën verup neya in bë doĵ na nyëġ böp Yerusalem. Lob dejom yi ahon gedebë ĵelepeĵo* raĵ ya baġë bekerë metamuin Yesu.

²⁷Galam yu böpata denetamuin yi, gavëh ngähisekë denesu medenesis sir, gedenegele tarot raq yi. ²⁸Rëk Yesu ggërin yah menër vu sir bë, “Ham Yerusalem avëh, ham su ngu in sa, gaq mëm ham ngo ngu in ham los nalumin lo. ²⁹In buk vongin berup lob rëk denanër nabë:

‘Avëh sën denare babuj sekë lo, gavëh sën su naluj nelok rë lo, gavëh sën su denevo rur vu naluj rë lo, og kwaj vesa.’

³⁰In dok buk saga, og

‘rëk denanër vu kedu nabë,

“Ham kwepë ham menam jak gwëp he!”

Log rëk denanër vu kedu mahen mahen nabë,

“Ham dahun he!”’

³¹In nabë degevonq nabë sënë vu kele nidun pehi sënë, og mak rëk degevonq nabë va vu kele sën rëk denaboveng na lo?”

³²Log deko alam sën denekeyëh horek lo luu ya in bë dengis luho geving Yesu. ³³Ya deverup nyëg ti sën denenër arë nebë Nyëg-yusekë lo lob desis yi raq ya kelepeko*. Log desis alam sën denekeyëh horek lo luu raq kelepeko* ving. Ngwë nare Yesu nema vesa, gengwë nare nema këj.

³⁴Lob Yesu nër bë, “Amaq, gedahun sir sën devasap sa lo hir ngaa nipaya sënë na. In su deraq ni bë denevonq paya rë.” Ggovek log detë gelong mahen teka la in bë gooin sir ti ti jak medegeko yi tob. ³⁵Log alam vare denelë. Rëk alam ggev denër pelë raq yi bë, “Nelok vu alam vahi. Om nabë Anutu yi Kerisi* yi yonon sën Anutu ggooiin yi raq lo, og yö dok vu yi.” ³⁶Galam-begö-yi denenër pelë raq yi ving. Log deya dus in bë debo wain ahëggin sën arë nebë vinegga lo besesuvin. ³⁷Log denër vu yi bë, “Nabë alam Yuda hir mehö-los-bengö hong yonon, og ngo gedok vu hong.” ³⁸Log dekevu gaqek ti raq neggëp kelepeko* yu nebë: *ALAM YUDA HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ MEHÖ SËNË*.

³⁹Log mehö luu sën desis luho raq kelepeko* ving lo ngwë nër Yesu bë, “Hong Kerisi*? Og ngo gedok vu hong, geqedok vu aluu geving!” ⁴⁰Rëk ngwë ngo gaqek sënë, lob ggoo yi bë, “Yiq alöö hoho haqo vanë neggëp ti, ma su genehöneng in Anutu rë? ⁴¹Yonon, aluu og desis aluu lok yah ngaa nipaya sën alu hevong lo, om alu haqo vanë beyoh vu. Gaq mehö sënëk su vong ngaa ti paya rë.” ⁴²Log nër bë, “Yesu, genom los arëm böpata in gwëgin mehönon, og kwam bo sa.” ⁴³Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Sa nanër vu hong yonon nabë: Pehi sënë, rëk gemedo geving sa gëp Paradis*.”

Yesu Diiq Ya

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

⁴⁴Log hes vuheng raq, lok hes malakenu lok beyoh vu dob pin, beya meto 3 krök sehuksën. ⁴⁵Lob tob böpata sën neruu dub-vabuung-böp ayo vabuung lo kwek raq luu.

46 Log Yesu ngeek böpata bë, “Amağ, sa nehevong anog neyök loğ nemam.” Tahi nebë sënë, log diik ya.

47 Lob Rom hir alam-begö-yi yu ti hir ala lë nğaa sënë, lob ço Anutu arë rağ bë, “Yönon rot, mehö sënë yi mehö yohvu!”

48 Log alam pin sën desup sir ya in bë degelë lo delë nğaa sënë, lob ayoy maggin gedesis sir gedeyah medeya bej.

49 Log Yesu ni papu lo pin, gavëh sën sir vu Galilea medesepa Yesu medeyam lo yö denare ggëp ading teka medenelë nğaa pin sënë.

Debë Yesu Nihel Loğ Ya Ğelöng Len
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

50 Log mehöti arë nebë Yosep nedo. Yi vu Yuda hir nyëğ böp ti arë nebë Arimatea. Mehö sënë yi mehö nivesa geyi mehö yohvu, geyi kaunsor ving. 51 Rëğ su nevo veyov in kaunsor vahi hir gägek sën denenër bë dengis Yesu lo rë. Gağ yö neğın buk sën Anutu natu ala beğëğın sir lo benedo. 52 Lob mehö sënë ya vu Pilatus meketag Yesu vu yi. 53 Log ya meruh Yesu nihel navi luğ mebom loğ tob veroo ti, log ya mebö loğ waak ti. Nahën denesap waak sënë loğ ğelöng yö meris beneggëp mewis, gesu debë mehö ti loğ rë.

54 Buk sënëğ buk sën denero sir in bë geheng geto log dega nos Buk-ggöksën-yi* lo, log hes neluğ in bë govek na gedegök na Buk-sewahsën-yi*.

55 Log avëh sën desepa Yesu ggëp Galilea medeyam lo, desepa Yosep medeya ving bedelë bedub sënë. Lob delë mederağ nyëğ len ti sën bë Yesu nihel meneggëp loğ lo ni ving. 56 Delë ggovek, log deyah medeya bedero marasin los wël, gengaa sën reggu nivesa vesa lo medenedo. Log Buk-sewahsën-yi* og desewah yoh vu sën horek nër lo.

Yesu Kedi Rağ
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

24 1 Log loğ soda saga yi buk muğinsën monbuk anon lob avëh dekedi bedeko wël los nğaa reggu nivesa vesa sën dero menedo vorot lo medeya. 2 Loğ delë geğelöng sën negğëğın bedub avi lo tetolin meyö ya nare ya nenga. 3 Lob deloğ ya delë rëğ Mehöböp Yesu nihel su negğëp rë. 4 Lob vare mekwaj neya nğahi in, medeneketul loğ, loğ mehö luu devevis beyam denare ving sir geluho hir tob nevër. 5 Avëh delë, lob kënuj verup bedepetev bemalaj ya dob. Rëğ luho denër vu sir bë, “Ham nesero mehö mala-tumsën sënë loğ alam-diiğsën hir nyëğ in va? Su nedo sënë rë. Gağ kedi rağ meya gwëbeng! 6 Ham kwamin bo nah gägek sën nahën nedo ggëp distrik Galilea genër vu ham lo rë. 7 Nër vu ham bë debo Mehönon Nalu doğ na alam nij paya nemaj bedengis yi na betii kelepeko*, log buk natu löö, lob rëğ kedi jağ nah gökin.”

⁸Lob kwaj vo yah gägek sën Yesu nër wirek lo. ⁹Lob sir vu bedub bedeyah, beya denër nḡaa pin sënë rangah vu hur maluh nemadluho-bevidek-ti sën lo losho alam vahi pin. ¹⁰Yiḡ sir lo sënë: Maria vu Magdala ga, Yoana, geMaria sën Yakobus ata lo, gavëh vahi sën losho deya lo, bedenër gägek sënë vu sinarë nyëdahis lo. ¹¹Rëḡ sinarë lo kwaj nevo bë yiḡ avëh om maḡ yö denenër gägek kuungsën mu, lob su devong ving ayej rë. ¹²Rëḡ Pita kedi serög meyah bedub beya meto nare gekeḡooin melë waak ayo, rëḡ lë bë tob meris yö nedo. Lob yah meya rëḡ kwa neya nḡahi in nḡaa sënë rot.

Mehö Luu Detök Vu Yesu Loḡ Aggata Emaus
(Mk 16:12-13)

¹³Loḡ yiḡ sir sënë luu medo denetetu aggata loḡ yiḡ buk saga medeneya nyëḡ mahen ti arë nebë Emaus. Aggata sën vu Yerusalem meneya Emaus lo, og yiḡ yoh vu kilomita nemadluho. ¹⁴Lob luho medo denetetu aggata gedenevengwëḡ raḡ nḡaa pin sën lo. ¹⁵Luhu denevengwëḡ raḡ gedenelok tepëḡ in sir gedeneya, lob Yesu verup ving luho, belööhö deneya loḡ ti. ¹⁶Rëḡ luho su derak ni bë Yesu rë.

¹⁷Lob loḡ tepëḡ vu luho bë, “Melu nevengwëḡ raḡ va meneya?” Nër nebë sënë, lob luho denare gayoj maggin rot, gemalaj seluh. ¹⁸Loḡ ngwë sën arë nebë Kleopas loḡ tepëḡ yah bë, “Alam pin sën yam denedo Yerusalem lo derak nḡaa sën verup ggëp Yerusalem loḡ buk agi ni, gaḡ maḡ yiḡ ngo timu sënë sën hong duḡin-a?” ¹⁹Loḡ Yesu loḡ tepëḡ yah bë, “Va ti?”

Loḡ luho denër yah vu bë, “Nḡaa sën töḡ vu Yesu Nasaret lo. In nḡaa sën nevonḡ los nenër ggëp Anutu losho alam pin malaj lo netato bë yiḡ yi mehö-nenër-gägek-rangahsën los arë böpata ti, in nevonḡ nḡaa pin los niwëëk. ²⁰Lob hil alam-deneḡo-seriveng hir ggev lo, losho hil ggev pin devo yi loḡ ya alam Rom nemaj. Lob alam Rom denër gägek venuh bë nadiiḡ, lob desis yi raḡ ya kelepeḡ*. ²¹He hekuung bë yi mehö sën rëḡ geḡo alam Israel vër in alam Rom nemaj lo. Kë! Log gägek ngwë sënë: Nḡaa pin sënë töḡ vu yi ngöp, log buk netu löö sën gwëbeng agi, ²²lob he sënagi avëh la ya delë medenër vu he lob he ḡenumin ya. In dekedi raḡ monbuk anon medeya bedub, ²³lob desero Yesu nihil, lob yom verup denër vu he bë delë angër la, lob angër denër vu sir bë Yesu nedo vesa. ²⁴Lob he sënagi la deyah medeya bedub, loḡ delë nḡaa yoh vu sën avëh denër lo. Gaḡ su detök raḡ yi rë.”

²⁵Lob Yesu nër vu luho bë, “Oo, melu kwamin ma! Melu su pasang nevonḡ ving alam-denenër-gägek-rangahsën hir gägek pin sën denenër lo rë. ²⁶Ma melu su raḡ ni bë Kerisi* og rëḡ geḡo vanë menadiiḡ, loḡ mëm vesa doḡ nah megeḡo arë böpata los vuneḡ vuneḡ yaḡek yi rë?” ²⁷Lob ḡo gägek raḡ loḡ Moses yi gägek los alam-denenër-gägek-rangahsën pin hir

ğagek betatekin ðagek pin sën neraç yi meneggëp loç Anutu-yi-çapiya lo degwa vu luho.

²⁸Lob deya rot beya deverup dus vu begganğ-bu ti sën luho deneya agi, lob Yesu vonğ in bë kesuu luho gena. ²⁹Rëç luho denërin yi bë, “Gemedo geving aluu in hes luç ya bevonğin çenu doç.” Lob loç ya nedo ving luho. ³⁰Ggovek gebë dega nos, lob Yesu nedo ving luho. Lob ço brët raç bejom raç ya vu Anutu los kwa vesa, log debu bevo vu luho. ³¹Vonğ nebë sënë, lob mëm luho malaj ranğah raç mederaç ni. Log mehor pevis geluho su delë yi ggökin rë. ³²Lob luho yö yom denër vu sir bë, “Yönon, alöö medo nesepa hil menayam aggata, lob netatekin Anutu-yi-çapiya degwa ranğah vu aluu, lob alu ayod tee yi in rot.”

³³Lob luho pevis bedekedi loç buk bedeyah medeya Yerusalem ggökin. Luho yah to detöç vu sir nemadluho-bevidek-ti sën lo ving hir alam vahi, gedesupin sir medenedo. ³⁴Lob denër vu luho bë, “Mehöböp kedi raç ggökin yönon beSimon lë yi ggovek ya!” ³⁵Nebë saga loç luho deturin nğaa pin sën töç vu luho loç aggata lo vu sir. Geluho denër bë deraç ni loç sën debu brët bevo vu luho lo.

Yesu Tato Yi Vu Yi Hur Maluh
(*Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23*)

³⁶Medo denenër ðagek sënë, log Yesu verup nare ranğah loç sir vuheng atov [benër vu sir bë, “Ham ayomin gëp revuh.”] ³⁷Lob deggöneng rot bekenuj verup. In dekuung bë mehöti çenu nare ranğah vu sir. ³⁸Loç nër vu sir bë, “Ham çenumin neverup in va? Geham kwamin neya nğahi in va?” ³⁹Ham gwelë sa vahağ los nemağ sagi. Yiç sa sënë. Ham gwebë nemamin jaç sa geham gwelë. Gaç mehönon çenuj og nijreggos los nijpeçooç nema, gaç su nebë sën ham lë sa agi rë. ⁴⁰[Nër vu sir nebë sënë, log tato nema los vaha vu sir.] ⁴¹Lob kwaj vesa rot, rëç mu yö denahën gesu devonğ ving rë, gaç kwaj neya nğahi. Lob nër vu sir bë, “Maç ham nos la neggëp-a?” ⁴²Lob devo gël sën devesi lo dus ti vu yi. ⁴³Lob vo vër megga gedelë raç malaj.

⁴⁴Lob nër vu sir bë, “Wirek sën sa nahën nado ving ham lo, log senër vu ham bë: ðagek pin sën dekevu raç sa meneggëp loç Moses yi horek, geneggëp loç alam-denenër-ðagek-ranğahsën hir çapiya, geneggëp loç Saam lo, og ðagek pin sënë rëç anon jaç.” ⁴⁵Mëm tatekin kwaj, lob deraç Anutu yi ðagek sën neggëp loç çapiya lo degwa ni. ⁴⁶Loç nër vu sir bë, “Dekevu ðagek meneggëp loç Anutu-yi-çapiya bë: Kerisi* geço vanë, gebuk natu löö, lob kedi jaç nah gëp bedub. ⁴⁷Lob rëç denanër arë gëp Yerusalem namuğin bena menoh vu dob pin, in mehönon degërin sir, lob Anutu dahun hir nğaa nipaya na. ⁴⁸Ham lë nğaa pin sënë raç malamin, om ham na nanër ranğah. ⁴⁹Log sëç gevonğ nğaa sën Amağ nër bë rëç bo vu ham lo, nöç vu ham. Om ham ngo naçööç medo nyëğ sënë, rot bemëm niwëëç yağek yi duç nam vu ham lom mëm.”

Anutu Ɔo Yesu RaƆ Yah YaƆek*(Mt 16:19-20; Sn 1:9-12)*

⁵⁰Log li sir meya deverup Betania. Lob varah nema raƆ, gevengev raƆ in sir bë Anutu geƆin sir nivesa. ⁵¹Nahën nejom raƆ in sir, lob vuu sir, gAnutu Ɔo yi raƆ yah yaƆek. ⁵²Log deƆo arë raƆ gedeyah medeya Yerusalem los kwaj vesa rot. ⁵³Lob denesupin sir loƆ dub-vabuung-böp raƆ buk pin bedenëƆo Anutu arë raƆ.